

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
**Ermənilər
Dilqəmdən
başqa digər
girovları
buraxa
bilər-
səbəb**
yazısı səh.9-da

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 3 may 2019-cu il Cümə № 95 (7265) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Bakıda Mədəniyyətlərarası Dialog Forumu başladı

Tədbirdə 100-dən çox ölkənin və 30-dan çox beynəlxalq təşkilatın yüksək səviyyəli rəsmiləri iştirak edir; **Prezident:** "Multikulturalizm dövlət siyasətinin mühüm tərkib hissəsidir"

yazısı səh.3-də

Azərbaycanlılar işğaldakı Krimda-Bakıdan turpaket...

yazısı səh.10-da

"Açıq mikrofon" müğənniləri 6 aylıq həbsə aparır

yazısı səh.6-da

Bakıdan Buanes-Ayresə qədər-Latın Amerikasını siyasəti bizə nə verir...

yazısı səh.8-də

Hərbi xərcləri artırmaq Ermənistanı xilas etməyəcək

yazısı səh.11-də

İranlı generaldan qonşu ölkələrə "yanarsız" xəbərdarlığı

yazısı səh.10-da

Xarici investorları Azərbaycandan qaçıranlar kimlərdir?

yazısı səh.3-də

İraqda sahibsiz qalan azərbaycanlı uşaqlar...

yazısı səh.6-da

Bakı ingilis fanatlarının "işğalı"na hazırlaşır

yazısı səh.13-də

Sumqayıtda 300 milyon dollara şin zavodu qurulacaq

yazısı səh.12-də

Vergi orqanları gizlədilmiş əmək haqlarını necə aşkarlayır?

yazısı səh.12-də

Azərbaycanda uşaq ombudsmanı təsisatının yaradılmamasının səbəbi

yazısı səh.14-də

GÜRCÜ PREZİDENTƏ ABŞ-DAN SƏRT CƏZA: BAKIYA QARŞI MƏKRİLİ PLANIN PƏRDƏARXASI

Salome Zurabişvilinin Amerika səfəri ləğv edildi - ilginclik və səbəb; Vaşinqtonda gürcü prezidenti niyə görmək istəmədilər?; Azərbaycanın Avropaya yaxınlaşmasında maraqlı olmayan güclərin əsas hədəfi...

musavat.com
Togrul Ismayil

yazısı səh.9-da

Tağı Əhmədov Eldar Mahmudovdan 3 milyonunu istəyir

Sabiq nazirin əmisi oğlu Vüqar Mahmudovun cinayət işi üzrə məhkəmədə zərərçəkmiş kimi tanınan Bakı Metropoliteninin sabiq rəisindən necə pul alıblar?

yazısı səh.5-də

Tamerlan Qarayev
"Qarabağı yalnız qarabağlılar azad edəcək", deyibmi?

yazısı səh.5-də

Kerol Krofts

Britaniya səfirindən mətbuata "feyk xəbər" ittihamı-reaksiyalar

yazısı səh.7-də

Kestutis Yankauskas

Avropa İttifaqı təmsilçisindən ilginclik mitinq açıqlaması

yazısı səh.4-də

Prezident əcnəbi qonaqlarla görüşüb

Prezident İlham Əliyev mayın 2-də BMT-nin Sivilizasiya Alyansı üzrə Ali nümayəndəsi Migel Angel Moratinosu qəbul edib. AzərTAc xəbər verir ki, İlham Əliyev BMT-nin Sivilizasiya Alyansı üzrə Ali nümayəndəsi Migel Angel Moratinosa V Ümumdünya Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumunda iştirakına və ölkəmiz haqqında söylədiyi xoş sözlərə görə təşəkkürünü bildirib.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycanın BMT-nin Sivilizasiya Alyansı ilə yaxından əməkdaşlıq etdiyini vurğulayıb. 2007-ci ildə ATƏT-in fəaliyyətdəki sədri olarkən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə ilk görüşündən danışan qonaq həmin söhbət zamanı Azərbaycanın dövlət başçısının söylədiyi fikirləri bu gün də xatırladığını deyib.

Forumun təşkilinə görə minnətdarlığını bildiren Migel Angel Moratinos Bakının dünyada dialoq mərkəzi kimi tanındığını, "Bakı Prosesi"nin önəmli bir platformaya çevrildiyini və zamanında irəli sürülmüş təşəbbüs olduğunu vurğulayıb. Bildirib ki, bu prosesin coğrafiyasının genişləndirilməsi və Azərbaycanın multikulturalizm ənənələrinin təşviqi böyük əhəmiyyət daşıyır.

Söhbət zamanı Azərbaycanın BMT-nin Sivilizasiya Alyansına verdiyi dəstək yüksək qiymətləndirilib.

Elə həmin gün dövlət başçısı İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Baş katibi Yusif bin Əhməd Əl-Osaymini, Avropa Şurası Baş katibinin müavini Gabriella Battaini-Draconini də qəbul edib.

Sevda Ələkbərzadəyə mənzil hədiyyə edilib

Prezident İlham Əliyev Əməkdar artist Sevda Ələkbərzadəyə Bakıda mənzil hədiyyə edib. Bu barədə məşhur müğənninin özü "İnews.az" a müsahibəsində məlumat verib.

"Cənab prezident İlham Əliyevə bu cür hədiyyəyə, mənə göstərdiyi diqqət və inama, yaradıcılıq fəaliyyətimi yüksək qiymətləndirdiyinə görə dərin minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm. Bu, mənim 30 illik yaradıcılıq yubileyim üçün ən böyük hədiyyədir", - deyə S. Ələkbərzadə qeyd edib.

Abunə daha sərfəlidir -
"Yeni Müsavat" abunə kampaniyasını davam etdirir

"Yeni Müsavat" qəzeti oxucularına bəyan edir ki, abunə yazılmaqla qəzeti daha sərfəli qiymətlərlə əldə edə bilərsiniz.

Köşklərdən alınan qəzetin bir nüsxəsi 60 qəpikdir. Abunə ilə qəzetin bir nüsxəsi isə sizə daha ucuz - **48 qəpiyə** başa gələcək.

Aylıq abunə - 12 AZN

3 aylıq - 36 AZN

6 aylıq - 72 AZN

Abunə yazılmaq üçün yaşadığınız ərazidə istənilən poçt şöbəsinə müraciət edə bilərsiniz.

Eyni zamanda Poçt Daşım Mərkəzinin baş ofisi ilə: **(012) 598-49-55** nömrəsi ilə əlaqə saxlaya bilərsiniz. Bundan başqa "Qaya" Mətbuat Yayımı ilə də abunə yazıla bilərsiniz.

Əlaqə üçün telefon: 012-565-67-13, 012-564-48-96

Xəzəri çirkləndirən məşhur istirahət mərkəzlərinin adları açıqlandı

"Vətəndaşlarımızı, obyekt və müəssisə rəhbərlərini işlərində ciddi dönüş yaratmağa, istehsalat fəaliyyəti ilə birgə ətraf mühitə münasibətdə də sağlam mövqe tutmağa, axarları və Xəzər dənizini çirkləndirməməyə çağırırıq". Bunu jurnalistlərə açıqlamasında Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin (ETSN) idarə rəisi Ərəstun Həsənov bildirib.

O, Xəzər dənizinin Xaçmaz rayonu hissəsində aparılan monitorinq nəticələrini açıqlayıb: "Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Xəzər Kompleks Ekoloji Monitorinq İdarəsi tərəfindən Xəzər dənizinin Xaçmaz sahil zolağında keçirilən son monitorinqlərin nəticələri göstərib ki, rayon ərazisində təmizləyici qurğular, mərkəzləşdirilmiş kanalizasiya şəbəkəsi tam mövcud olmadığından, müəssisə və təşkilatlarla formalaşan bərk məişət tullantıları və tullantı suları düzgün idarə edilmir və nəticədə çirkab sular təbii axarlar vasitəsilə birbaşa Xəzər dənizinə axıdılır".

Ə.Həsənov qeyd edib ki, aparılmış analitik təhlillərin nəticələrinə görə su nümunələrində

səthi aktiv və bioloji çirkləndirici maddələrin miqdarı normadan artıq olub.

Nazirlik rəsmisinin sözlərinə görə, Xaçmaz rayonu ərazisində ən çox çirklənməyə məruz qalan axarlar Qudyalçay, Qusarçay və Vəlvələçaydır ki, bunlar da Xəzəri çirklənməyə məruz qoyur: "Çayların çirklənməsinə səbəb "Azersu" ASC-nin 1 sayılı Regional Su Kanal İdarəsinin Bioloji Təmizləyici Qurğusunun istismara yarar-

sız olması və Quba-Xaçmaz kanalizasiya kollektorunun həmin təbii axara qoşulmasıdır. "Aysberq" hoteli, "Aysberq" pive və "Qafqaz" konserv zavodlarında formalaşan tullantı suları Qudyalçay vasitəsilə, Nabranda fəaliyyət göstərən "Malibu", "Oberlyuks", "Atlant", "Mayak", "Dənizçi", "Lokomotiv", "Sunset", "Palma" istirahət mərkəzlərində formalaşan tullantı suları isə birbaşa Xəzər dənizinə axıdılır.

Keçmiş MTN əməkdaşının cəzası azaldıldı

Keçmiş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi (MTN) Nəqliyyat və Energetika Sahələrində Təhlükəsizlik Baş İdarəsinin tabeliyindəki idarələrdən birinə rəhbərlik etmiş Akif Əliyevin cəzası bir il azaldılaraq, 4 ilə endirilib.

Virtualaz.org-un xəbərinə görə, bu barədə Ali Məhkəmədə qərar çıxarılıb. Qərara əsasən, A.Əliyevə verilən ittiham maddələri də dəyişib.

A.Əliyev Nəqliyyat və Energetika Sahələrində Təhlükəsizlik Baş İdarəsinin rəisi Akif Çovdarovla birlikdə mühakimə olunub. Bakı Hərbi Məhkəməsinin hökmü ilə 12 il azadlıqdan məhrum edilən A.Çovdarov da vəkili Kamandar Nəsimov vasitəsilə Ali Məhkəməyə kasasiya şikayəti vermişdi. Hətta onun oğlu Ruslan Çovdarov və qızı Aida Qasimova da ataları haqqında hökmdən, onların adına olan əmlakların müsadirəsi hissəsilə əlaqədar şikayət etmişdilər. Amma Akif Çovdarov saxlanıldığı 9 sayılı cəzaçəkmə müəssisəsindən Ali Məhkəməyə məktub göndərərək, kasasiya şikayətini geri götürmək istədiyini bildirib. Məhkəmə də onun ərizəsini nəzərə alaraq, şikayətin baxılmadan geri qaytarılması barədə qərar qəbul edib. Bir müddət sonra keçmiş general yenidən fikrini dəyişib və bir daha kasasiya şikayəti verib.

Bakıda narkotik alveri ilə məşğul olan baş redaktor həbs olundu

Bakıda narkotik alveri ilə məşğul olan baş redaktor həbs olundu.

Hüquq-mühafizə orqanlarından verilən məlumata görə, hadisə paytaxtın Nərimanov rayonu ərazisində baş verib. 1976-cı il təvəllüdü Ağabalayeva Şəfəq Ağacan qızı rayon ərazisində narkotik maddə olan marixuananı sətərkən yaxalanıb. Hüquq-mühafizə orqanları əməkdaşları onun üzərinə baxış keçirərkən ondan satmaq istədiyi bükülmüş halda olan narkotik maddə aşkar edərək götürüb.

Faktla bağlı cinayət işi başlanıb.

Qeyd edək ki, Şəfəq Ağacan kimi tanınan Şəfəq Ağabalayeva Bakupress.az saytının təsisçisi və baş redaktorudur.

Ermənistanda yeni seçkilər?

"Hakimiyyət iqtisadi bazarın yenidən bölüşdürülməsinə gedib Qaqq Sarukyanı deputat mandatından məhrum edərsə, onda biz də cavab olaraq onunla birlikdə deputat vəsiqəmizi təhvil verəcəyik".

"Report" xəbər verir ki, bunu Çiçəklənən Ermənistan Partiyasından "Qraparak"a bildiriblər.

"Biz konstitusiyaya üzrə mütəxəssislərdən atacağımız addım barədə soruşmuşuq. Bizə deyilib ki, konstitusiyaya əsasən, parlamentin 30 faizini müxalifət təşkil etməlidir. Çiçəklənən Ermənistan Partiyasından olan deputatlar mandatdan imtina edərsə, onda parlament antikostitusion olacaq. Bu isə növbədənənar seçkilərin keçirilməsinə səbəb olacaq", - partiyadan bildirilib.

Qeyd edək ki, Çiçəklənən Ermənistan Partiyası və parlamentdəki "Sarıyan" blokunun lideri, milyarder Qaqq Sarukyan qarşı cinayət işinin başlanılması üçün ölkənin baş prokuroruna müraciət edilib. Başqa bir məlumata görə, Ermənistan hakimiyyəti parlamentdəki müxalif Çiçəklənən Ermənistan Partiyasının fraksiyasını parçalamayı planlaşdırır.

Yazıçı rektordan gənclərə jest

Azərbaycan Dillər Universitetinin (ADU) rektoru Kamal Abdulla Azərbaycan Yazıçılar Birliyi (AYB) tərəfindən layiq görüldüyü Mirzə Cəlil Məmmədquluzadə adına nəsr mükafatı zamanı aldığı pulu gənc yazıçılar arasında bölüşdürəcək.

Bu barədə "Report"a K.Abdulla özü məlumat verib.

O bildirib ki, layiq görüldüyü 2 min manatı Azərbaycanın 4 gənc yazıçısı arasında bölüşdürməyi düşünür: "İlk olaraq, mənə bu mükafatı layiq gördüyü üçün Anar müəllimə təşəkkürümü bildirirəm. Təbii ki, mən bu pulu özümə sərf etməyəcəm. Düşünürəm ki, bunu 4 gənc yazıçı arasında bölüşdürürəm. Ona görə də bununla bağlı Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin katibliyinə müraciət etmişəm. Həmin pulu 4 yazıçı arasında bölüşdürəcəm".

Göyçayda 47 yaşlı kişini ilan sancdı

Göyçay rayonunda daha bir ilan-sancma hadisəsi baş verib. "Report" xəbər verir ki, rayonun Şahsultanlı kənd sakinini 1972-ci il təvəllüdü Miriyev Hakim İslam oğlunu ilan sancıb.

O, sağ bayır topuq nahiyəsindən ilansancma diaqnozu ilə Göyçay Rayon Mərkəzi Xəstəxanasına yerləşdirilib.

Hazırda onun müalicəsi davam etdirilir.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Külək və yağış-bu günün havası

3 mayda gözlənilən hava şəraiti açıqlanıb. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentindən verilən məlumata görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında mayın 3-də havanın dəyişən buludlu olacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi, lakin gecəyə doğru bəzi yerlərdə yağış yağacağı gözlənilir.

Mayın 3-dən 4-nə keçən gecə ayrı-ayrı yerlərdə intensiv olacağı ehtimalı var. Səhər saatlarında duman olacaq. Cənub-qərb küləyi gündüz arıqlanacaq şimal-qərb küləyi ilə əvəz olunaacaq. Havanın temperaturu Abşeron yarımadasında gecə 13-16, gündüz 20-25, Bakıda gecə 14-16, gündüz 23-25 dərəcə isti təşkil edəcək.

Atmosfer təzyiqi normaldan aşağı 755 mm civə sütunundan 758 mm civə sütununa yüksələcək, nisbi rütubət gecə 65-75, gündüz 50-55 faiz olacaq.

Mayın 2-də Bakıda "Ayrı-seçkilik, qeyri-bərabərlik və zorakı münaqişəyə qarşı fəaliyyət naminə dialoq quraq" şüarı altında V Ümumdünya Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumu işə başlayıb. Tədbirdə 100-dən çox ölkənin və 30-dan çox beynəlxalq təşkilatın yüksək səviyyəli rəsmiləri iştirak edir. AzərTAc xəbər verir ki, Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva forumun açılışında iştirak edəblər.

Dövlət başçısı açılış mərasimində çıxış edib. Prezident bu mötəbər foruma dünyanın 100-dən çox ölkəsindən 500-dən çox nümayəndənin qatıldığını bildirib. Dövlət başçısı Azərbaycanda əsrlər boyunca müxtəlif dinlərin, etnik qrupların birgə yaşadığını, ölkəmizdə daim dini toleranlığın hökm sürdüyünü vurğulayıb. Respublikamızda multikulturalizmin dövlət siyasətinin mühüm tərkib hissəsi olduğunu qeyd edən prezident 2016-cı ilin Azərbaycanda multikulturalizm, 2017-ci ilin isə İslam həmrəyliyi ili elan edildiyini yada salıb. Dövlət başçısı qeyd edib ki, dünyada multikulturalizmin tendensiya halını alması beynəlxalq səviyyədə sülhə, tərəfdaşlığa vacib töhfə olardı. Bu baxımdan, mul-

tikulturalizm və bu yöndə Azərbaycanda keçirilən digər silsilə beynəlxalq tədbirlər mühüm əhəmiyyət kəsb edir. İ.Əliyev vurğulayıb ki, Bakıda keçirilən növbəti forum çərçivəsində aparılacaq müzakirələr, fikir mübadiləsi ümumi məqsədlərə xidmət edəcək. "Bakı Prosesi"nin BMT və digər mötəbər təşkilatlar tərəfindən dəstəkləndiyini deyən prezident burada qəbul edilən qərarların əhəmiyyətindən danışdı. Avropa ilə Asiyanın kəsişməsində yerləşən Azərbaycanın müstəqillik baxımından gənc olmasına baxmayaraq, sürətlə inkişaf etdiyini diqqətə çatdıraraq İ.Əliyev dövlət siyasətinin dünya ölkələri ilə əməkdaşlığın və tərəfdaşlığın genişləndirilməsinə yönəldiyini vurğulayıb. Ölkəmizin hə-

Bakıda Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumu başladı

Tədbirdə 100-dən çox ölkənin və 30-dan çox beynəlxalq təşkilatın yüksək səviyyəli rəsmiləri iştirak edir; **Prezident:** "Multikulturalizm dövlət siyasətinin mühüm tərkib hissəsidir"

yata keçirdiyi nəhəng layihələrə toxunan dövlət başçısı boru kəmərləri vasitəsilə Xəzər dənizinin Qara dənizlə birləşdiyini, Avropanın enerji təhlükəsizliyinə xidmət edən bu kəmərlərin, həmçinin Azərbaycanın təşəbbüsü ilə yaradılan beynəlxalq neqliyyat dəhlizlərinin həm də ölkələr və xalqlar arasında əlaqələrin daha da möhkəmlənməsinə xidmət etdiyini deyib. Prezident Dağlıq Qarabağ münaqişəsi barədə məlumat verib və bu münaqişənin yaratdığı problemlərə baxmayaraq, Azərbaycanın sürətlə inkişaf etdiyini söyləyib. Dövlət başçısı

forumun işinə uğurlar arzulayıb və müzakirələrin səmərəli olacağına əminliyini ifadə edib. Forumda çıxış edən BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansı üzrə Ali nümayəndəsi Migel Angel Moratinos ilk dəfə möhtəşəm Bakı şəhərində olmasından son dərəcə məmnunluğunu ifadə edib. Bildirib ki, BMT-nin Sivilizasiyalararası Alyansı prezidentin təşəbbüsü ilə yaradılmış "Bakı Prosesi"nin tərəfdaşdır. "Birlik Bakı Prosesi"nin ruhudur", - deyən Migel Moratinos əlavə edib ki, Bakı BMT-nin Sivilizasiyalararası Alyansının habına çevrilə bilər.

UNESCO-nun Baş direktorunun sosial və humanitar elmlər üzrə müavini Nada Al-Naşif dünyada multikulturalizmin təbliğində və bəşəri dəyərlərin bərqərar olmasında prezident İlham Əliyevin və ölkəmizin rolunu xüsusi vurğulayıb. Bildirib ki, bəşəriyyətin başlıca hədəfləri müsbət dəyişikliklər, insan hüquqları, dayanıqlı inkişaf və müxtəlifliyin təmin edilməsi olmalıdır. Nada Al-Naşif bu istiqamətdə UNESCO xətti ilə də silsilə tədbirlərin həyata keçirildiyini deyib, həmin mötəbər beynəlxalq forumun mədəniyyətlərarası dialoqun

nüfuzlu tədbirlərindən biri olduğunu deyib. O, indiki dövrdə dünya liderlərinin siyasi iradə göstərməsinin vacibliyini diqqətə çatdırıb, bu baxımdan prezident İlham Əliyevin nümunəvi mövqe nümayiş etdirdiyini xüsusi vurğulayıb. Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı beynəlxalq birləşmiş mövqə tutduğunu, bunun yolverilməz olduğunu deyən Əbdüləziz Osman əl-Tuveycri dünyanı Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunmasına dəstək verməyə çağırıb və forumun işinə uğurlar arzulayıb.

Xarici investorları Azərbaycandan qaçıranlar kimlərdir?

Ekspertlər əsas maneələri sadalayır: məhkəmə sistemi, məmur oliqarxiyası...

"Bəzi hallarda hansısa yerli və ya xarici şirkət investisiya qoymaq istəyəndə onun qarşısında sünü, bürokratik və digər əngəllər vardır. Bu, tamamilə qəbul edilməzdir, buna yol vermək olmaz".

Bu fikri prezident İlham Əliyev Nazirlər Kabinetinin 2019-cu ilin birinci rübünün sosial-iqtisadi yekunlarına həsr olunmuş müşavirəsində səsləndirib.

Xarici investorların Azərbaycana vəsait yatırmasına mane olan kimlərdir, hansı strukturlardır? Mövcud vəziyyəti aradan qaldırmaq üçün hansı addımlar atılmalıdır?

İqtisadçı-ekspert Natiq Cəfərlinin "Yeni Müsavat"a dediyanə görə, xarici investorlara bürokratik və digər əngəllər yaradan dövlət strukturlarının rəhbərlərinin bir çoxu həmin müşavirədə iştirak edib: "Çünki dövlət qurumlarının dəstəyi olmadan heç bir oliqarx, biznes qurumu xarici investora maneə yara-

da bilməz. Burada söhbət dövlət qurumlarının qeyri-peşəkar yanaşmasından, yaxud yaratdıqları maneələrdən gedir. Əslində xarici investor hər hansı bir ölkəyə getməzdən əvvəl bir neçə məsələni öyrənir. Ən çox bilmək istədikləri məsələlər bazardakı oyunçuların kimlər olması, fəaliyyətlərinə hansı maneələrin yaradıla bilməsi ehtimalıdır. Bizdə də çox təəssüf ki, bazarın böyük bir hissəsi inhisarlaşıb. Söhbət ondan gedir ki, bazar böyük ekseriyəti iri məmurlara bağlı olan bir neçə şirkət arasında bölüşdürülüb. Bu da onu deməyə əsas verir ki, məmur biznesdən ayrılmasa, onu biznesdən qoparmasalar xarici investorlara yaradılan maneələri aradan qaldırmaq mümkün olmayacaq".

Ekspertin fikrincə, xarici sərmayədarları Azərbaycandan qaçıran ikinci səbəb məhkəmə hakimiyyətidir: "Nəinki Azərbaycana, mülkiyyət hüququnun qorunmadığı heç bir ölkəyə xarici investor gəlməz. Yeni investor

hər hansı problemini azad və ədalətli məhkəmə vasitəsilə həll edə biləcəyinə əmin olmalıdır ki, pulunu götürüb bura yatırmağa etibar etsin. Bu, investorlar üçün ən mühüm şərtir. Mümkündür ki, yeni başlanılan məhkəmə-hüquq islahatları çərçivəsində bu sahədə hansısa dəyişikliklər olsun. Investorları Azərbaycandan çəkindirən üçüncü məsələ dövlət layihələrində iştirak imkanının yarıdılmamasıdır. Neçə illərdir Azərbaycanda dövlət sifarişləri ilə böyük həcmli layihələr həyata keçirilir. Xarici şirkətlər böyük həvəslə bu layihələrdə iştirak etmək istəyirlər. Lakin dövlət satınalmaları sahəsindəki qeyri-şəffaflıq buna imkan vermir. Bütün bunlar o deməkdir ki, yalnız iqtisadi addımlarla investorları ölkəyə cəlb etmək mümkün deyil. Bütövlükdə idarəetmənin fəlsəfəsi dəyişməli, investorları cəlb edəcək vergi və gömrük rejimi yaradılmalıdır".

İqtisadçı-ekspert Rəşad Həsənovun fikrincə, xarici investorların Azərbaycana gəlişi

sahəsində çox böyük problemlər mövcuddur: "Bu problemlərin olduğunu isbat etmək elə də çətin deyil. Çünki "Doing Business" hesabatında dünya üzrə 25-ci yerdə olan ölkəyə xarici investisiyaların gəlməməsi faktının özü kifayətdir ki, böyük problemlərin olduğunu görəsən. Məsələ ondan ibarətdir ki, Azərbaycanda son 25 ildə xüsusi iqtisadi modelin formalaşdırılması istiqamətində daha çox cəhdlər həyata keçirilir - bu gün bazarda mövcud olan və eksəriyyəti məmur-oliqarxlardan ibarət böyük oyunçular tərəfindən. Bu model heç də xüsusi üstün tərəfləri ilə fərqlənən və dünyada özünə yer tapmaq istəyən iqtisadi yanaşma deyil. Bu model milli rejim adı altında müəyyən qrupların maraqlarını qorumaq və iqtisadiyyatı mümkün qədər qapalı saxlamaq yolu ilə hansısa formada mövcud avantajlardan yararlanmaqdır. Məsələ nədir: azərbaycanlı oliqarx-biznesmen sərbəst rəqə-

bət şərtləri daxilində fəaliyyət göstərmək, biznesini inkişaf etdirmək bacarığına malik olmadığını yaxşı bilir. Çünki rəqəbatlı bazar şərtləri innovasiyalar, müasir yanaşma, eyni zamanda ciddi təhlil qabiliyyəti, bacarıqlar tələb edir. Buna görə də faktiki rəqəbatın olmadığı, hər hansı formada hüquqi və qeyri-hüquqi baryerlərlə oyunçuların bazara girməsinin qarşısı alındığı şəraitdə işləmək onlar üçün daha asandır. Bu üzəndə həmin maraqlı qrupları Azərbaycanda həyata keçirilən və ən yüksək səviyyədə dəstəklənən islahatları belə sabotaj edərək, şərtlərin dəyişməsinə imkan vermirlər. Son 3-4 ildə iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi və dayanıqlı modelin yaradılması ilə bağlı kifayət qədər geniş spektrli islahat aktları həyata keçirilib. Amma bunun nəticəsi görünür: nə iqtisadi artım tempində, nə xarici investisiyaların cəlbində. Bu isə çox ciddi fundamental problemin olduğunu göstərən başlıca amildir".

R.Həsənov da mülkiyyət hüququnun qorunması sahəsindəki kəskin problemləri xarici in-

vestisiyaların cəlbinə mane olan başlıca amillərdən biri hesab edir: "İdarəetmə problemləri ilə yanaşı, hüquqların müdafiəsi sahəsindəki problemlər də bu məsələdə mühüm rol oynayır. Məhkəmə sisteminin liberallaşması xarici investorlar üçün ən mühüm məsələlərdən biridir. Investor anlamalı, əmin olmalıdır ki, istənilən qeyri-qanuni yanaşmada öz hüquqlarını məhkəmədə rahatlıqla bərpa edə biləcək. Digər tərəfdən, iqtisadiyyatı açıq olmalıdır. Azərbaycan 22 ildir Ümumdünya Ticarət Təşkilatına üzv olmur, Avropa Birliyi ilə əməkdaşlıq sazişi yubanır və sair. Azərbaycan hökuməti mümkün qədər iqtisadi bloklardan kənar qaçır ki, bu ölkəni qapalı iqtisadiyyata çevirir. Bu baxımdan iqtisadiyyatı mümkün qədər liberallaşdırlarsa, məhkəmə sistemi tənzimlənsə, eyni zamanda məmurlar biznesdən ayrılarsa, qərar qəbul etmə ilə biznes arasında konkret sədlər müəyyənlənsə, artıq biz mərhələli şəkildə xarici investorların Azərbaycan bazasına gəldiyini görə bilərik".

□ Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"

Qaz limiti məsələsi: soyuq bucaqdan istixanalara baxış

Xalid KAZIMLI

Bəri başdan deyim ki, bu yazıda əhaliyə verilən qaz limitinin artırılmasını mədh etmək niyyətim yoxdur. Əslində bu limit lap əvvəldən düzgün müəyyənləşdirilməli idi.

İkincisi, qeyd edim ki, mən və bir çox qonşularım il ərzində müntəzəm şəkildə qazdan istifadə etməyimizə baxmayaraq, limiti keçməmişik, təxminən 1400 kubmetr qaz işlətməmişik.

Bunun bir neçə səbəbi var. Biri və birincisi odur ki, bu qış sərt keçmədi, şaxta olmadı və təbii ki, evlərin isidilməsi üçün lazımı avadanlıqların qaz sərfiyyatı artmadı. İkinci səbəb də odur ki, çoxmərtəbəli bina evlərində yerləşən mənzillərlə həyət evlərinin qızdırılması eyni deyil.

Birincidə mənzillər asan və tez qızır, çünki dörd tərəfdəki divarlar, altadakı döşəmə və üstəki panel qonşuların istilik avadanlıqları tərəfindən qızdırılır.

Həyət evlərində isə bütün divarlar, dam və döşəmə açıq və soyuq havayla təmasdadır. Ona görə də həyət evlərinin normal qızdırılması üçün qaz sərfiyyatı artır və onlar istəsələr də, istəməsələr də, təyin olunmuş limiti aşmalı olurlar. Həç kəs 50, 100, 200 manata görə övladlarının xəstə düşməsinə, ahıllarının əziyyət çəkməsinə istəməz, boğazından kəsməklə olsa da, evinin istiliyini, daimi isti suyunu təmin edəcək.

Bu baxımdan qaz limitinin artırılması həyət evlərində yaşayanlar üçün çox vacib idi.

Ancaq hazırda belə tələblər var ki, qaz limiti tamamilə ləğv olunmalıydı. İlk baxışdan haqlı tələbdir. Karbohidrogen ehtiyatları ilə zəngin ölkənin əhalisi nədən mavi yanacağı limiti alsın?

Belə etmək, limiti ləğv etmək olarmı? Əlbəttə, olar. Nəticəsi necə olar? Ona da nəzər yetirək.

Tətbiq edilən hər bir limit israfçılığın və möhtəkiriyyənin qarşısını almaq üçündür. Müharibə illərində, ondan sonrakı 4-5 ildə, lap elə sovet rejiminin son illərində (1980-89-cu illərdə) bir sıra ərzaq (ət, yağ, şəkər) məhsullarının satışında talon sistemi tətbiq edilirdi. Niyə? Çünki bu ərzaqlar bol deyildi, hər kəsə güclə yetəcək qədər idi. Kimsə möhtəkirlək edərdisə, gündəlik tələbatından artıq məhsul alardısı (ya sonradan satmaq, ya da israfçılıq etmək niyyəti ilə), mütləq kimlərsə ərzaq çatmayacaqdı. Ona görə də talon sistemi tətbiq edirdilər ki, heç kəs ehtiyacı olduğundan artıq qida məhsulu ala bilməsin. Hər şeyin bol olduğu dövrlərdə belə mədudiyyətlərə ehtiyac yoxdur. Ölkənin ticarət və işə sektorunda qida korluğu, qıtlıq yoxdursa, israfçılar nə qədər istəyirlər qida məhsulu alsınlar, özləri bilər. Möhtəkirlər isə bu müstəvidə pul qazana bilməzlər - onlar üçün əlverişli mühit çatışmazlıq, qıtlıq, böhranlı durumlardır.

Bu məsələnin qaz limitinə nə dəxli var? O dəxli var ki, qaz yerin təkindən çıxsa da, havayı başa gəlmir, tükənən sərəvədir və onu israf etmək olmaz. Limitsiz qazi israf etmək istəyənlər isə çoxdur. Ölkə başdan-başa istixanalardır. Onlar il on iki ay məhsul istehsal edir, böyük pullar qazanırlar. Bu cür sahibkarlar istəyirlər ki, ucuz qaz yandırsınlar, daha çox qazanc əldə etsinlər. Onlar hazırkı illik limiti cəmi bir ayın içində israf edə bilərlər. Hər sahibkarın sərəncamındakı istixana kompleksi bir qəsəbənin yandırdığından çox qaz yandırır. Əslində qaza tətbiq olunan limit əsasən əhali üçün deyil, ucu-bucağı görünməyən istixanalarda bahalı məhsul yetişdirib çoxlu pul qazanan sahibkarlar üçündür.

Bəs hazırda onlar öz istixanalarında hansı yanacaqdan istifadə edirlər? Limiti aşdıqlarında qaz üstlərinə baha çıxır deyər, qənaət rejimi tətbiq edirlər, bir də alternativ yanacaqlardan yararlanırlar. Məsələn, ölkənin elə bir yağdəyişmə sexi yoxdur ki, orada işlənmiş motor yağlarının yığılması üçün dəmir çəlləklər olmasın. Yağdəyişən ustalar işlənmiş motor yağlarını bu çəlləklərə yığır, dəyər-dəyməzinə istixana sahiblərinə satırlar və onlar qazla yanaşı, maya dəyəri olduqca aşağı olan yanacaq növündən istifadə edirlər.

Qaz limiti ləğv olunsaydı, sahibkarlar sex-sex dolaşaraq dəmir çəlləklərdəki işlənmiş yağ almayaçaqlar, qaza güc verəcəklər.

Bunun da nəticəsində intəhasız istixanalar bola-bol qaz israf edəcəklər, əhali isə qazsız qalacaq. Çünki sahibkarlar öz işlərinin rəvan getməsi üçün qazi haradan, kimdən almağı yaxşı bilirlər.

Məsələ budur. Ona görə də qaz limitinin ləğvi məsələsini çox qabartmayaq. Birdən götürüb edərlər, sonra gerek bir il də yazıq ki, qaza limit qoyulsun.

Avropa İttifaqının (Aİ) ölkəmizdəki səfiri Kestutis Yankauskas BBC News Azərbaycancaya Azərbaycanla Aİ arasında imzalanması gözlənilən sazişin detalları barədə danışarkən diqqətçəkən fikirlər səsləndirib.

daimi maraqları var, daimi dəyərləri yoxdur. O maraqlar nəyi tələb edərsə, onlar da əsl dəyər halına çevrilir. Yeni insanlarımızı da, siyasilərimizi də hazırkı dünya realitələrinə daha açıq göz-

ləvi şəkildə bu ölkədə etirazlar baş verdi və bunun qarşısı alındı. İngiltərədə də belə hadisələr olub və qarşısı alınıb. Dövlətin təhlükəsizliyindən üstün heç nə yoxdur. Bütün dövlətlər təh-

ricdə yaşayan qurumlara, konkret olaraq Milli Şuraya nəinki mitinq keçirməyə, ümumiyyətlə, ölkədə fəaliyyət göstərməsinə icazə verilməməlidir. Bir vaxtlar başladılan araşdırmalar so-

Avropa İttifaqı təmsilçisindən ilginç mitinq açıqlaması

Kestutis Yankauskas imzalanması gözlənilən sazişin detalları barədə diqqətçəkən fikirlər səsləndirib

Səfir əməkdaşlıq üçün sərbəst toplaşmaq, söz azadlığı, qanunun aliliyi, bazar iqtisadiyyatı, dözümlülük kimi dəyərlərin vacibliyini vurğulayıb: "Hər şeydən öncə bunlar Avropa İttifaqının dəyərləridir. Onların bəziləri anlaşmada da əks olunub. Azərbaycan isə artıq Avropa Şurasının üzvüdür. Düşünürəm ki, bu dəyərlərin qorunmayacağından narahat olan bəzi şəxsləri sakitləşdirməliyəm. Dəyərlərin qorunmamasının mümkündür olduğunu düşünürəm".

Səfir dəyərlərin qorunmasına misal kimi bu ilin martında Azərbaycanda verilən böyük əfv sərəncamını göstərib.

Səfirin bu açıqlamaları Azərbaycanda mitinq yasağını bir daha gündəmə gətirib. Artıq 4 aydır ki, edilən mitinq müraciətlərinə Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti mənfə cəvab verir. Qarabağ Komitəsi (QK), Müsavat Partiyası və Milli Şuranın dəfələrlə aksiya keçirmək üçün müraciətləri olub və adlarını qeyd etdiyimiz qurumların mitinq arzuları həyata keçməyib.

Bütün bunların fonunda Aİ səfiri sərbəst toplaşmaq azadlığını önə çəkir.

QK-nın təsisçilərindən olan AĞ Partiya başkanı Tural Abbaslı hesab edir ki, Avropada adıçəkilən dəyərlərə vasitə kimi yanaşılır: "Avropa və beynəlxalq dəyərlər kimi anlayışların səmimiyyətinə inanmıram. İstər Avropa olsun, istər dünyanın digər dövlət və təşkilatlarının bu dəyərlərə ancaq bir vasitə kimi yanaşdığına inanıram. Dünyanın

lə baxmağa səsləyirəm, nəinki abstrakt və utopik anlayışlarla. Düşünürəm ki, Azərbaycan iqtidarı sona qədər sərbəst toplaşma hüququnu məhdudlaşdırmağa başlayacaq. Doğrudur, artıq bir neçə aydır ki, heç bir kütləvi aksiyaya razılıq verilmir. Ancaq bu əbədi davam edə bilməz. Buna görə də düşünürəm ki, yaxın zamanlarda bəzi məhdudiyətlərlə insanların sərbəst toplaşma hüququ de-fakto tanınacaq və mitinqlərə razılıq veriləcək. İslahatlar Avropa və ya dünya gücləri belə istəyir deyər yox, Azərbaycan xalqının strateji maraqları və səadəti bunu tələb edir deyər olmalıdır. Hər bir addım Azərbaycan dövləti və xalqı naminə atılmalıdır".

Milli Dirçəliş Hərəkatı Partiyasının sədri deputat Fərəc Quliyev: "Avropa İttifaqının buradakı nümayəndəsi yaxşı bilir ki, Avropanın istənilən ölkəsinin təhlükəsizliyi ən öndə duran məsələdir. Orada bir insanın azad fikir söyləmək adı altında istənilən xaos hərəkatının qarşısı alınır. Fransada baş verən hadisələr bunun əyani sübutu idi. Küt-

didlərə qarşı dözümlərini, təhlükəsizliklərini təmin edirlər. Bunun üçün də hər şeyi edirlər. Azərbaycanda insan haqları və digər məsələlərlə bağlı ortaya mövqelər qoyulduğu zaman öncəliklə milli təhlükəsizlik məsələsi önə qoyulur. Dünyanın hər yerində məhbuslar var. Müxtəlif statuslarla məhbus həyatı yaşayanlar da az deyil. Bunların içərisində deputat da, siyasətçi də, jurnalist də olub. Amma dediyi fikirlərə görə deyil, başqa səbəbdən biri həbs olunursa, onu siyasi məhbus elan etmək doğru deyil. Elə hallar olub ki, müxalifətdə bəzi qüvvələr bir məmuru korrupsioner adlandırılıb, amma həmin məmur həbs edilən kimi o qüvvələr onu dərhal siyasi məhbus elan edib, onun azadlığa çıxmasını tələb ediblər. Bu, çox absurd bir yanaşmadır. Şərtlə danışmaq doğru deyil. Hesab edirəm ki, Azərbaycanda mitinqlərə icazə verilməməsi ilə bağlı aidiyyəti orqanların mövqeyini almaq lazımdır. Bəlkə elə bir səbəb var ki, bununla əlaqədar icazə vermirlər. Şəxsən düşünürəm ki, xa-

na çatdırılmalıdır. Ölkəsinə qarşı başqa dövlətdən dəstək, vəsait, təminat alıb fəaliyyət göstərənlər cəzalandırılmalıdır. Amma digər təşkilatlarla bağlı mitinq keçirmək azadlığı təmin olunmalıdır. Burada qorxulu bir şey yoxdur. Hansı tələbləri olacaqsa, bunu dövlət orqanları ilə danışmaq lazımdır. Açıq, səbəbini bilmirəm ki, o deyilən qüvvələr nəyə etiraz edirlər. İpi başqa ölkələrin əlində olanlardan başqa istənilən daxildə olan qüvvələrə meydan verilməlidir. Lakin unutmayaq ki, Avropa İttifaqının sadaladığı məsələlərin arxasında başqa suallar durur. Onlarla polemika üçün bunu demirəm. Nə üçün onlar bir milyon məcburi köçkünümüz barədə məsələ qaldırmırlar? Bunların nə üçün hüquqlarını tələb etmirlər? Öz dədə-babalarının məzarlarını ziyarət edərkən girov götürülən iki azərbaycanlı barədə susurlar. Kəlbəcərdə girov götürülüb zod mədənlərində işlədilər azərbaycanlı qadınların məsələsinə bir dəfə də olsun toxunmurlar. Bunlar insan haqqı deyil bəs nədir? Azərbaycan hansı qurumlarla münasibət qurduğunu yaxşı anlayır, bu istiqamətdə də işlərini görür. Dövlətimiz indi qədər qoşulduğu bütün konvensiyalara əməl edib. Bundan sonra da əməl edəcək. Biz də Avropa İttifaqının nümayəndələrindən tələb edirik ki, tələblərini irəli sürəndə bir milyon insanımızın taleyini də nəzərə alsınlar".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Mayın 1-də sabiq milli təhlükəsizlik naziri Eldar Mahmudovun əmisi oğlu Vüqar Mahmudovun cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi başlayıb.

Bakı Hərbi Məhkəməsinə hakim Elbəy Allahverdiyevin sədrliyi ilə keçirilən prosesdə təqsirləndirilən şəxsin anket məlumatları dəqiqləşdirilib.

V.Mahmudovun vəkili vəsatətlə çıxış edərək müvəkkili barəsində seçilmiş həbs-qətimkan tədbirinin dəyişdirilməsini istəyib. Vəsətət təmin edilməyib.

Məhkəmənin baxış iclası mayın 15-nə təyin edilib.

Qeyd edək ki, keçmiş milli təhlükəsizlik naziri E.Mahmudovun əmisi oğlu V.Mahmudov 2017-ci il noyabr ayının əvvəlində həbs edilib. Bu iş üzrə zərərçəkmişlərdən biri də "Bakı Metropoliteni" QSC-nin sabiq rəisi Tağı Əhmədovdur.

2015-ci ildə "MTN işi" başlandıqdan sonra bir çox sahibkarlar, iş adamları Baş Prokurorluğun Ağır Cinayətlərə Dair İşlər üzrə İstintaq İdarəsinə axışdılar. Məlum oldu ki, Eldar Mahmudovun Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinə 11 illik rəhbərliyi dövründə dövlətin gücündən istifadə etməklə hətta bəzi məmurlardan da xərac toplanılıb. "Mahmudovçu"ların cənginə düşən vəzifə sahiblərindən biri də o dövrdə "Bakı Metropoliteni" QSC-nin rəisi olan, hazırda YAP-ın Yasamal təşkilatının sədri vəzifəsini tutan Tağı Əhmədov olub.

Tağı Əhmədov bu məsələ ortaya çıxandan sonra əvvəlcə təkzib etməyə çalışdı, sonradan isə ondan 3 milyon manat alındığını dedi. Sabiq milli təhlükəsizlik naziri Eldar Mahmudovun əmisi oğlu Vüqar Mahmudovun cinayət işi üzrə verdiyi ifadəsində Tağı Əhmədov bildirib ki, Bakı Metropoliteninin rəisi vəzifəsindən azad olunduqdan sonra, 2014-cü ilin yaz aylarında əvvəldən tanıdığı Rəsul adlı MTN əməkdaşı ona zəng vur-

Tağı Əhmədov Eldar Mahmudovdan 3 milyonunu istəyir

Sabiq nazirin əmisi oğlu Vüqar Mahmudovun cinayət işi üzrə məhkəmədə zərərçəkmiş kimi tanınan Bakı Metropoliteninin sabiq rəisindən necə pul alıblar?

rub. "Hüseyn Cavid başına çağırırdı. Görüşdük. Rəsul Akif Çovdarovun məndən nazirliyə çoxsaylı şikayət ərizələrinin daxil olduğunu dedi. Bu şikayətlərin qarşısını almaq, mənim xeyrimə həll etmək üçün müəyyən məbləğdə pul istədiyini bildirdi. Ancaq konkret məbləğ söyləmədi. Rəsula heç kimə hər hansı məbləğdə pul verməyəcəyimi dedim".

Tağı Əhmədov ifadəsində Akif Çovdarovun qanunsuz hərəkətləri barədə sabiq milli təhlükəsizlik naziri Eldar Mahmudova məlumat vermək məqsədilə onun iş telefonuna bir neçə dəfə zəng etdiyini və köməkçisi Vüqar Mahmudovla danışdığını bildirib: "Özümü Vüqar Mahmudova təqdim etdim, nazirlə danışmaq istədiyimi dedim. Vüqar Mahmudov

nazirin məşğul olduğunu söylədi. 5-6 dəfə zəng vurduqdan sonra Vüqar bildirdi ki, nazirlə danışmaq istədiyimi Eldar Mahmudova çatdırıb, nazir də bu məsələni Akif Çovdarova tapşırıb, məsələmi onunla həll etməli olduğumu söyləyib. Bundan sonra Akif Çovdarovun məndən istədiyi puldan Eldar Mahmudovun da xəbəri olduğunu yəqin etdim. Bir neçə

gün sonra Rəsula yenə Hüseyn Cavid parkında görüşdüm. Rəsul Akif Çovdarovun həmin vaxt Xətai Rayon Məhkəməsinə hakim vəzifəsində işləyən oğlum Rauf Əhmədovu yanına çağırmaq istədiyini bildirdi. Ürək xəstəsi olan oğlumun səhhətindən narahat olduğum üçün Akif Çovdarovun məndən nə qədər pul istədiyini soruşdum. Rəsul Akif Çovdarovun 3-5 milyon manat arasında pul istədiyini dedi. Ona 3 milyon manat verə biləcəyimi söylədim. Rəsuldan ayrıldıqdan sonra evimdə olan 44 illik əmək fəaliyyətim nəticəsində yığdığım həmin məbləğdə pulu düzəltdim. Rəsul pulu aprel ayının əvvəllərində, səhər tezdən 20 sayılı orta məktəbin yaxınlığında cip markalı avtomobilində Akif Çovdarovun şəxsən özünə vermək lazım olduğunu dedi. Akif Çovdarovla görüşmək istəmədiyimdən pulu qarşıma oğlum Əli Əhmədov və oğlum Ruslanın çatdıracağını dedim. Akif Çovdarova vermək üçün hazırladığım 3 milyon manatın 1 milyon 200 mini ABŞ dolları, 1 milyon 500 mini avro, 300 min isə manat əsginaslarında idi. Pulların hamısı birgə 3 milyona bərabər idi. Rəsula danışıqdan sonra həmin pulları oğlum Ruslana verdim. Pulun Akif Çovdarova şəxsən veriblər. Pulun verəndən sonra Akif Çovdarov və digərləri ilə hər hansı bir əlaqəm, təmasım olmayıb".

Tağı Əhmədov bildirib ki, 2015-ci ilin oktyabrında Eldar Mahmudov işdən çıxarıldıqdan sonra Rəsula zəng edib və Akif Çovdarovun ondan aldığı pulu qaytarmasını tələb edib: "Rəsul sözlərimi çatdıracağını dedi. Bir müddət sonra cavab verdi ki, Akif Çovdarov heç bir pul alma-

dığını deyir".

Qeyd edək ki, Vüqar Mahmudovun cinayət işi baxılması üçün Bakı Hərbi Məhkəməsinə hakim Elbəy Allahverdiyevin sədrliyi ilə araşdırılır. Tağı Əhmədov mayın 1-nə təyin edilən hazırlıq iclasına qatılmayıb.

Tağı Əhmədovun ittiham etdiyi Akif Çovdarov hazırda 9 sayılı cəzaçəkmə müəssisəsində saxlanılır. O, özünün məhkəməsinə Tağı Əhmədovdan 3 milyon almasını inkar edib. Həbsdəki general Tağı Əhmədovun əmlaklarını da sadalamışdı. Onun metropolitenə mənimsənilən, büdcədən yayınandırılan pullarla alınan mal-mülklərinin də müəyyən edildiyini açıqlamışdı.

A.Çovdarov bildirib ki, Tağı Əhmədovun bank hesablarında da külli miqdarda vəsait aşkarlanıb.

Sitat: "Təkcə "Texnika-bank"da 13 milyon dollar pulu olub, digər pulları isə "Bank of Baku" və "Unibank"dakı hesablarında idi. "Texnikabank" müfəssil olaraq öz hesabından 9 milyon çıxarıb offşora yatırmışdı. Ümumilikdə Tağı Əhmədov və yaxınlarının hesablarında 21 milyon pul müəyyən edildi".

A.Çovdarovun açıqladığı çox incə məqamlardan biri də metrostansiyalarda quraşdırılan turniketlərin T.Əhmədovun maraqlarına uyğunlaşdırılması ilə bağlıdır. A.Çovdarovun dediklərindən bəlli olub ki, turniketlərdə quraşdırılan mikrosxemlərə elə bir dəyişiklik edilib ki, hər 4 jetondan biri qeydiyyatsız keçməyib və hər qeydə alınmayan jetonun pulu Tağı Əhmədovun cibinə gedirmiş.

T.Əhmədovun məhkəmədə nələr deyəcəyi maraqlıdır.

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV**
"Yeni Məsəvi"

Tamerlan Qarayev "Qarabağı yalnız qarabağlılar azad edəcəkdir" deyibmi?

Akif Nağı: "Tamerlan Qarayev həmin mitinqlərdə iştirak edib, amma çıxışında elə bir ifadə işlətdiyini xatırlamıram"

Bütöv Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının sədri, millət vəkili Qüdrət Həsənzadə moderatör az-a müsahibəsində bildirib ki, bir dəfə AXC-nin liderlərindən olmuş birisi vəzifəsindən geri çağırıldıqdan sonra "Qələbə" meydanında təşkil olunmuş mitinqdə bəyan edib ki, Qarabağı yalnız qarabağlılar azad edəcəkdir. "Bu çıxışından sonra çağırılıb dünyanın o başına göndərdilər. Qarabağ da yaddan çıxdı, qarabağlıların Qarabağı azad etməsi vəzifəsi də, bu məqsədi naminə aldadı başına yığdığı və istifadə etdiyi qarabağlılarla birlikdə yaratdığı təşkilat da. Ona görə də indi bəzi adamların pafoslu çıxışlarına əhəmiyyət vermək lazım deyil", -deyə deputat bildirib.

Qüdrət Həsənzadə konkret ad çəkməyə də, söhbətin Tamerlan Qarayevdən getdiyini məlumdur.

Tamerlan Qarayev AXC Ali Məclisinin sədri, 1992-ci il mayın 18-dən 1993-cü il sentyabrın 3-dək Ali Sovet sədrinin birinci müavini, 3 sentyabr 1993-cü ildən 7 may 2001-ci ilədək Azərbaycan Respublikasının Çin Xalq Respublikasında səfiri olub. Çində səfir vəzifəsindən geri çağırıldıqdan sonra 3 ilə yaxın Bakıda yaşayıb və bu müddətdə "Qarabağ Evi" adlı təşkilat yaradıb. Hə-

min təşkilat daha çoxu Qarabağdan olmaqla xeyli sayda insanı öz ətrafında toplaya bilmişdi. Tamerlan Qarayev bu müddətdə Qarabağ məsələsi ilə bağlı aktiv fəaliyyət göstərirdi. 2004-cü ildə Tamerlan Qarayev yenidən səfir göndərildi-bu dəfə Hindistana. Bununla da onun "Qarabağ Evi" təşkilatının fəaliyyəti dayandı. T.Qarayevin Hindistanda səfir həyatı 15 sentyabr 2011-ci ilə qədər davam etdi. 15 sentyabr 2011-ci ildə prezident İlham Əliyev onu İndoneziyada səfir vəzifəsinə təyin etdi. Keçmiş

cəbhəçi diplomatın İndoneziyada səfirlik həyatı da uzun müddət çəkdi - 7 ildən artıq. 13 dekabr 2018-ci ildə onu İndoneziyadan geri çağıraraq Litvaya səfir vəzifəsinə təyin etdilər. Hazırda Litvada səfirdir.

Bəs diplomat olan Tamerlan Qarayev belə bir fikir işlədibmi, ümumiyyətlə, Qarabağı yalnız qarabağlıları azad etməlidir kimi fikirlər nə qədər ziyanlıdır?

Qarabağ Azadlıq Təşkilatının sədri Akif Nağı "Yeni Məsəvi"ə bildirdi ki, Qüdrət Həsənzadə o cür açıqlamanı heç gözləməzdi. Çünki Qüdrət Həsənzadə Qarabağ məsələsinə həmişə həssas yanaşmış, indi niyə belə müəmmalarla, eyhamlarla danışması anlaşılan deyil: "2001, 2002, 2003-cü illərdə QAT-ın təşkilatçılığı ilə Bakıda "Qələbə" meydanında Qarabağ mitinqləri keçirilib. Tamerlan Qarayev həmin mitinqlərdə iştirak edib, amma çıxışında elə bir ifadə işlətdiyini xatırlamıram. Ümumiyyətlə, inanmıram ki, kimsə belə mövqedən çıxış etsin. Əksinə, biz sevinirik ki, bu gün Azərbaycanda hamı deyir ki, qarabağlıyıq. Cəmiyyətdə belə bir vacib birlik əldə olunub, bu, çox yaxşıdır. Məncə, bu gün kiminsə nə vaxtsa dediyi və ya demədiyi fikir qəbaldırsa, çox böyük

yanlıqdır. Bu gün Azərbaycanın hər yerində Qarabağa azadlıq tələbi qoyulur. Hər kəs Qarabağın azad olunmasında iştirak etməyə hazırdır. QAT-ın bütün bölgələrdə, o cümlədən Astara, Lənkəran, Qusar, Xaçmaz, Naxçıvan, Gəncə, Goranboy, Qazax, Tovuz, Ağstafa, Şəki, Zaqatala, Balakən və digər bölgələrimizdə şöbələri var, üzvləri fəaliyyət göstərir. Azərbaycandan kənar da geniş dəstəyimiz var. Qarabağ bütün dünya azərbaycanlılarını birləşdirən ən vacib milli ideyadır. Qarabağı azad etmək işi təkcə qarabağlıların deyil, bütün Azərbaycan xalqındır və biz bu işi xalq olaraq birlikdə həll etməliyik və edə bilərik. Bir neçə ay əvvəl mən bir konseptual məqalə də yazdım: "Qarabağ dünyə azərbaycanlılarının milli ideyası". Mayın sonunda keçirəcəyimiz konfransda da bu məqalə ilə çıxış edəcəyəm. Son aylar ərzində Rusiyada, İranda, Gürcüstanda, Avropada və Azərbaycanda Qarabağ ətrafında baş verən hadisələr aydın şəkildə göstərdi ki, bizi birləşdirən ən vacib amil Qarabağdır. Ona görə də bu gün təamamən yanlış bir təsisin ortaya atılması düzgün hesab etmirəm".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Məsəvi"

"Nə olar, evimizə getmək istəyirəm, bizə kömək edin. Bu bizim üçün yaxşı yer deyil". Bu yalvarışlarla İraqın paytaxtı Bağdadda yerləşən Rusafa qadın həbsxanasında azərbaycanlı bir qız "Reuters" agentliyinin müxbirinə dil töküüb. Agentliyin məlumatına görə, İŞİD terror qruplaşmasına bağlı qadın və uşaqların taleyi müzakirə olunanda bu həbsxana diqqət mərkəzinə gəlir. Jurnalist azərbaycanlı qızın 100-dək uşağın əhatəsində danışdığını yazıb.

"İlk vaxtlar aramızda inam yaratmaq çətin idi. Hətta çoxu özlərini və uşaqlarını öldürməyə çalışırdılar". Bunu adının çəkilməsini istəməyən həbsxana rəisi qeyd edib. Onun sözlərinə görə, bu həbsxanada şübhəli İŞİD döyüşçülərinin 1241 əcnəbi arvadı və uşağı saxlanır, onlar 12-dən artıq ölkəni təmsil edir. 774 nəfəri 9 aylıq-15 yaş arasındadır.

Bağdadın imkanları məhdud olduğundan məhkəmə qarşısına çıxarılmayanların öz ölkələrinə göndərilməsini istəyir. Ancaq bu, hüquq baxımından mürəkkəb, siyasi "zərərli" məsələ sayıldığından bir çox ölkələr həmin şəxslərin qəbulundan imtina edib.

"Bizə paltar, dərman gətirmisən? Bizə dərman lazımdır". Bunu müxbirə mavi hicablı azərbaycanlı qız deyib. Həbsxana direktoru bu sözləri deyən azərbaycanlı qızın anasının ömürlük həbsə məhkum edildiyini deyib. Çünki anası İŞİD-ə üzv olub, İraqa qanunsuz gedib. Qız isə yaş çatmadığından İraq qanunları ilə mühakimə oluna bilməz. Onun dəmir barmaqlar arxasında nə qədər qalacağı isə məlum deyil.

"Reuters" Azərbaycan üçün çox mühüm sensasiyalı məlumat da açıqlayıb. Azərbaycan İraqda ən çox vətəndaşı həbs olunmuş əcnəbi ölkələrdən biridir! Bu sırada Rusiya və Türkiyə də var. Ancaq agentlik Azərbaycanın Xarici İşlər Nazirliyindən İŞİD-ə bağlı uşaqların repatriasiya siyasətinə dair şərh ala bilmədiyini yazıb.

Xatırladaq ki, 2017-ci ildə millət vəkili Qənirə Paşayeva İraqda səfərdə olarkən burada kimsəsizlərdə qalan 20 azərbaycanlı uşaqla görüşmüşdü. Həmin uşaqlar millət vəkili

İraqda sahibsiz qalan azərbaycanlı uşaqlar...

Rəsmi qurumlar Bağdaddakı İŞİD qurbanları olan azərbaycanlı uşaqlara niyə biganə yanaşır?

"Məni də apar özünü evimizə", "Mən də getmək istəyirəm Azərbaycana", "Bizi nə zaman aparacağınız buradan" deyə yalvarmışdılar. Millət vəkili bildirmişdi ki, həmin uşaqların Azərbaycanla gətirilməsi üçün lazım olan vəsait pulu və təxminən hər uşaq üçün 400 dollar həcmində cərimədir.

Bundan sonra bu məsələ uzun müddət gündəmdə qaldı və dövlət rəsmiləri məsələyə reaksiya verərək, müvafiq qurumların tez bir zamanda həmin uşaqların Azərbaycana gətirilməsi və yaxınlarına təhvil verilməsi istiqamətində işlər görüldüyünü bəyan etdi. Hətta əvvəl 9 uşaq, daha sonra isə digər uşaqların ölkəyə gətirildiyi barədə açıqlama verildi. Ailə, Qadın və Uşaq Məsələləri üzrə Dövlət Komitəsi həmin uşaqların sayı barədə konkret rəqəm bildirməsə də, qeyd etmişdi ki, uşaqlar bütün avadanlıqlarla təmin olu-

nub, onların psixoloji durumları və digər problemlərinin həlli yolunda Səhiyyə Nazirliyi, DTX, XİN, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi komitə ilə birgə bu işi aparır.

2017-ci ildə Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin rəisi Mədət Quliyev açıqlamışdı ki, "ümumilikdə 900-dək azərbaycanlı İŞİD terror təşkilatına qoşulub" və onlardan 85 nəfəri hazırda həbsdədir, 195 nəfər isə vətəndaşlıqdan çıxarılib. "Reuters" agentliyinin yaydığı məlumat, həmçinin digər informasiyalar onu göstərir ki, hələ də İraqda çoxlu azərbaycanlı qadın və uşaqlar saxlanılmaqdadır. Qadınların İŞİD-ə qoşulduqları üzərində cinayət məsuliyyəti yaratdığından hələlik onların ölkəyə gətirilməsi mümkün görünür. Lakin günahsız uşaqlarla bağlı ciddi tədbirlərin həyata keçirilməməsi cəmiyyətdə bu fikri yaradır ki, hökumət sanki onların ölkəyə gətirilməsi

nə biganə yanaşır. Bəs səbəb nədir?

Bir sıra dövlətlər artıq İraqdakı vətəndaşlarının, xüsusən də uşaqların öz ölkəsinə gətirilməsinə nail olub, bu yöndə ciddi işlər aparmaqdadır. Məsələn, ötən gün Tacikistan hökumətinin İraqdan 84 azyaşlı repatriasiya etdiyi barədə məlumat yayıldı.

Eləcə də Çeçenistan prezidenti Ramzan Kadirov İŞİD-ə qoşulan vətəndaşlarına qarşı çox sərt mövqe nümayiş etdirərsə də bir müddət bundan əvvəl onun təşəbbüsü ilə Suriya və İraqın qaynar nöqtələrində qalan 100-ə yaxın insan Qroznıya gətirildi. Onların arasında qadınlar, uşaqlar da var.

Məsələ ilə bağlı Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Leyla Abdullayeva "Yeni Müsavat"la danışaraq bildirdi ki, nazirlik "Reuters" agentliyinin yaydığı məlumatdan xəbərdardır və məsələ ilə bağlı tezliklə mətbuata açıqlama verəcək.

Ailə, Qadın və Uşaq Məsələləri üzrə Dövlət Komitəsinin də rəyini öyrənməyə çalışsaq da, çoxsaylı telefon zənglərimiz cavabsız qaldı.

Qeyd edək ki, Azərbaycanın hazırda İraqdakı səfiri Ramiz Qafarovdur. Mövcud problemlə bağlı səfirle telefon əlaqəsi yarandıq. Səfir sualımızı dinləyib, ona cavab vermək istəmədiyini bildirdi.

"Bu məsələ ilə bağlı müvafiq qurumlar fəaliyyət göstərməli, məsələnin daha çox həllinə çar-

ışmalıdır". Bu sözləri isə məsələ ilə bağlı deputat Fazil Mustafa "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi. Deputat qeyd etdi ki, məhz diplomatik əlaqələrlə bu işlərin çözülməsi vacibdir: "Ümid edək ki, bu yöndə işlər görülməyə və məsələyə aydınlıq gətiriləcək. Bir daha vurğulayım ki, ancaq dövlət səviyyəsində bu məsələnin həllində müəyyən addımlar atmaq mümkündür".

Deputat Fəzail Ağamalı da qeyd etdi ki, əslində oradakı qadın və uşaqların günahı yoxdur: "Uşaqlar öz ata-analarının qəbul etmiş olduğu səhv qərarın acısını yaşayırlar. Əlbəttə, buna görə uşaqlara, körpələrə himayə, qayğı göstərmək vacibdir. "Reuters" agentliyinin yaydığı məlumat həqiqətdir, Azərbaycanın müvafiq qurumları bununla bağlı araşdırma aparmalı, həm anaları, həm də uşaqları oradan çıxarmalıdır. Əslində analar da öz ehtiyatlarını səhvi ucubətindən gedib, o fəlakətin, od-alovun içərisinə düşüblər. Bu baxımdan mən oradakı uşaq və qadınları günahlandırmıram. Bunun günahı ailə başçısı kimi qadın və uşaqları özü ilə faciənin içərisinə aparırlardır. Əgər onlar dünyasını dəyişibse, qadın və uşaqlara biz sahib durmalıyıq.

Ölkə prezidentinin siyasətində humanizmlilik, mərhəmət, son dərəcə lütfkarlıq xüsusi yer tutur. Müvafiq qurumlar prezidentin Azərbaycan vətəndaşlarına və azərbaycanlılara göstərdiyi böyük qayğını, mərhəməti öne çəkərək addım atmalıdırlar.

Ölkə prezidentinin siyasətində humanizmlilik, mərhəmət, son dərəcə lütfkarlıq xüsusi yer tutur. Müvafiq qurumlar prezidentin Azərbaycan vətəndaşlarına və azərbaycanlılara göstərdiyi böyük qayğını, mərhəməti öne çəkərək addım atmalıdırlar.

Ölkənin birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyeva da kimsəsizlərin himayəçisi kimi ad qazanıb. Düşünürəm ki, bu informasiyalar Mehriban xanıma çatdırılsa, onun müdaxiləsi və dəstəyi ilə bu məsələ öz həllini tapar".

Təhlükəsizlik üzrə ekspert Sülhəddin Əkbər bu məsələdə Azərbaycan hökumətinin tutduğu mövqeyin doğru olmadığını bildirdi: "Azərbaycanın bu məsələdə sanki tutduğu mövqe ondan ibarətdir ki, bu insanlar, ümumiyyətlə, ölkəyə buraxılmırsın. Ölkə daxilində olanlar hüquq baxımından neytrallaşdırılırsın, ölkə xaricində olanlar isə bura gətirilməsin. Məlum məsələdir ki, İŞİD-ə qoşulan azərbaycanlıların mütləq əksəriyyəti gənclərdir. Onlar ya xüsusi orqanlar, ya da xüsusi dini təşkilatların təbliğatı, fəaliyyəti nəticəsində bu məsələyə cəlb olunublar. Düşünürəm ki, onlarla daha düzgün iş qurulmalıdır".

Sülhəddin Əkbər qeyd etdi ki, Azərbaycan hökuməti nəinki uşaqlar, eləcə də qadınların və döyüşçülərin taleyinə biganə yanaşmamalıdır: "Bəlkə də hökumət düşünür ki, nə qədər qorxu mühiti yaradarsa, terrorizmə qarşı mübarizə bir o qədər effektiv olar. İlk baxışdan bu doğru görünə bilər, amma strateji baxımdan bu yanlış siyasətdir. Əksinə, bu cür mövqe xüsusən də müəyyən müsəlman dairələrdə neqativ reaksiyanın, radikal əhval-ruhiyyənin artmasına səbəb ola bilər. Dövlət öz qayğıkeçliyini nümayiş etdirməli, məsələnin həllinin daha asan yolu olduğunu göstərməlidir".

□ **Xalidə GƏRAY, "Yeni Müsavat"**

"Açıq mikrofon" müğənniləri 6 aylıq həbsə aparır

Hüquqşünas: "Bu məhkəmə prosesi bizim ölkədə ilk praktika ola bilər..."

Mayın 1-də Yasamal Rayon Məhkəməsində "Space" televiziyaşının efirində işlətdiyi nalayiq ifadələrə görə müğənni Rüşət Axundov və Rəşad İlyasova qarşı xüsusi ittiham qaydasında verilən şikayət üzrə məhkəmə iclası davam etdirilib.

"Report"un yaydığı məlumata görə, hakim Hüseyn Səfərovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə R.İlyasovun müdafiəsinə vəkil Şahmar Məmmədovun qoşulduğu elan olunub.

Bildirilib ki, R.İlyasovla R.Axundov bugünkü məhkəmə prosesinə də gəlməyiblər.

Daha sonra xüsusi ittihamçı Rahim Sadiqlinin nümayəndəsi çıxış edib. O deyib ki, "Space TV"-də "Hər səhər" verilişində qeyri-etik ifadələr səsləndirilib: "Buna görə də hər iki şəxs cinayət məsuliyyətinə cəlb edilib 6 ay müddətinə azadlıqdan məhrum edilsin".

Xüsusi ittihamçı R.Sadiqlin

da vəkil ilə razı olduğunu söyləyib, müğənnilərin həbs edilməsini istəyib.

Müğənnilərin vəkilləri isə məhkəmədən xahiş edərək xüsusi ittihamçının şikayətinin təmin edilməməsini istəyib.

Proses mayın 2-dək təxirə salınıb. "Yeni Müsavat"ın əməkdaşı sonrakı məhkəmə prosesinin nəticəsi barədə hər iki müğənninin rəyini öyrənməyə çalışıb. Lakin müğənnilər bu barədə susmağa üstünlük verib. Belə ki, müğənni Rüşət Axundov Nəmət adlı köməkçisi əməkdaşımıza açıqlamasında bildirib ki, müğənni məhkəmə prosesindən xəbərdardır: "Lakin hələlik bu

Rüşət Axundov

Rəşad İlyasov

barədə danışmaq istəmir. Bildiyiniz kimi, Rüşət bəy məhkəmə ilə bağlı özünə vəkil də tutub. Bu işlərlə vəkil məşğul olur".

Əməkdar artisti Rəşad İlyasov da hələlik bu barədə danış-

maq istəmədiyini dedi: "Daha sonra bu haqda məlumat verəcəm".

Bes məhkəməyə verilən müğənnilər efirdəki təhqiredici ifadələrinə görə vətəndaşın mü-

raciəti əsasında həbs oluna bilməli?

Hüquqşünas Əsəbəl Mustafayev məsələ ilə bağlı "Yeni Müsavat"la danışdı: "Bu barədə hələlik bizim ölkədə praktika yoxdur. Lakin xarici ölkələrdə bu cür məhkəmə prosesləri keçirilir. Əgər vətəndaş hesab edirsə ki, televiziya da edilən təhqir və yaxud söyüş onda psixoloji gərginlik yaradıbsa, mənəvi ziyan alıbsa, ictimai qayda pozuntusu, hörmətsizlik varsa, məhkəməyə müraciət edə bilər. Hər halda, bu, başlanğıc üçün ilk cəhd ola bilər. Sonda məhkəmə vətəndaşa nə dərəcə ziyan dəydiyini qiymətləndirib, qərar verəcək".

Qeyd edək ki, aprelin 5-də "Space TV"-də "Hər səhər" verilişində müğənni R.Axundovla R.İlyasov qonaq olub. Milli Televiziya və Radio Şurasının (MTRŞ)

yaydığı məlumata əsasən, R.Axundov mahni oxuyarkən dəfələrlə qeyri-etik ifadələrdən istifadə edib. Kanalın efirində getmiş ədəbsiz söz və ifadələr şura tərəfindən aparılan monitorinqlər zamanı aşkar olunub. MTRŞ aprelin 5-də kanal rəhbərliyinin iştirakı ilə İnzibati Xətalər Məcəlləsinə uyğun olaraq, 5-8 min manat cərimə olunmasına dair protokol tərtib edib. Həmçinin televiziya və radio rəhbərlərinə şifahi xəbərdarlıq edilərək R.Axundovun efirə çıxmasına məhdudiyət qoyulub. Dövlət televiziyaşının solisti olan Rəşad İlyasova isə 6 ay müddətinə efirə çıxmağa qadağa qoyulub.

Bir müddət sonra isə vətəndaş Rahim Sadiqlin Yasamal Rayon Məhkəməsinə müraciət edərək hər iki müğənninin Cinayət Məcəlləsinin 148-ci (təhqir, yəni kütləvi çıxışlarda, kütləvi nümayiş etdirilən əsərdə və ya kütləvi informasiya vasitəsində şəxsiyyətin şərəf və ləyaqətini nalayiq formada qəsdən alçaqlama) maddəsinin sanksiyası çərçivəsində cəzalanmasını tələb edib.

□ **Xalidə GƏRAY, "Yeni Müsavat"**

Ü mumdünya Mətbuat Azadlığı Günü ilə bağlı Böyük Britaniyanın Bakıdakı səfiri Kerol Krofts Azərbaycan jurnalistləri ilə görüşüb. Onun görüş zaman səsləndirdiyi bəzi fikirlər diqqət çəkib.

"Turan" xəbər verir ki, səfir ölkəsində ötən il Rusiya Baş Kəşfiyyat İdarəsinin sabiq polkovniki Sergey Skripal və qızı Yuliya Skripalın zəhərlənməsi ilə bağlı danışıqların Azərbaycan mətbuatının

söhbət məhz Azərbaycan jurnalistlərinin yazdıqları yazılardan gedir. Rusdilli mətbuatda gedən yazıları da nəzərdə tutub səfir bu cür fikirlər səsləndirə bilər. Skripal tək Azərbaycan deyil, bütün dünyanın marağında olan məsələ idi. Çünki ortalıqda kimyəvi silah iddiası var. Digər tərəfdən, Rusiya və İngiltərə arasında soyuq münasibətlərdən söhbət gedirdi. Rusiyaya qarşı bu və ya digər hallardan istifadə edilir,

"Qiymətli qonağ"ın rəzil etdiyi ev sahibi

Elşad PAŞASOY
epashasoy@yahoo.com

Nikol Paşinyan yəqin ki, həyatı boyu bu qədər rəzil vəziyyətə düşməmişdi. Dmitri Medvedev tərəfindən, elə İrəvanda da salındı, Avrasiya İttifaqı Hökumətlərarası Şurasına üzv ölkələrin "gözü" qarşısında. Təsəvvür edin, quruma ev sahibliyi və üstünlük, sədrlik edən ölkənin baş naziri bir anda hamının gülüş obyektinə çevrilir...

Hadisə belə olub. Sədrlik etdiyi iclasın sonlarında Paşinyan "əgər heç bir sual yoxdursa, dostlar, biz artıq keçə bilərik..." - deyərək, əcaib "erməni budaq cümləsi" işlədib və bundan sonra müticəsinə Medvedevin üzünə baxaraq susub. Cavabında isə Medvedev "yox" deyib, ardınca da "bəs hara keçək", soruşub. Medvedevin reaksiyasına "fransız qalan" Nikol isə vəziyyətdən çıxmağa çalışıb: "Bizim imzalanma proseduru görə... imzalamaya keçək artıq".

Lakin məsələ bununla bitməyib və Rusiya nümayəndə heyətinin üzvləri yerlərində qımışblar, Medvedev isə gülməkdən özünü saxlaya bilməyəndə digərləri də uğunub.

Ermənilərin tənə etdiyi Paşinyan məsələyə "aydınlıq" gətirməyə çalışıb, deyib yorulmuşlar, kofe içmək üçün "ora" keçmək istəyirmiş. Amma məsələ başqadır...

Nikol belə reaksiyanı hər kəsdən gözləyirdi, Medvedevdən savayı. Çünki baş nazir olduğu bir ilə yaxın müddətdə Ermənistanın təmsil olunduğu KTMT-də az qala hər kəslə kəllə-kəlləyə gəlməyə çalışmışdı, Nazarbeyevdən, Lukaşenkoya qədər. Hətta Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov belə, ermənipərəst olmasına rəğmən özünü saxlaya bilmədi, onu yerini bilməyə çağırırdı. Lavrovun "bizi həyəcanlandıran budur ki, Ermənistanda situasiya hazırda qaynayıp" - sözlərinə reaksiyasında Paşinyan "bəli, doğrudan da bu gün yaman isti idi", deməklə onu ələ salmağa çalışmışdı.

Medvedev Ermənistandakı tədbirdə Paşinyana atdığı əlcəklə sanki demək istədi ki, "adami belə ələ salarlar, get, öyrən, gəl!" Söz yox ki, bu cavab Lavrovun da ürəyindən olub. İndi yəqin o da deyir "oralarda havalar çoxmu istidir, Nikol?!"

Belə getmə, Paşinyan uzağı "bildirçinin bəyliyi" ömrünü yaşayacaq. Necə ki, hələ baş nazirliyinin yüz günlükü tamamlanmamış rus ekspertlər onu yola salmağa hazırlanırdılar. Bu proqnozların əsası da var, Rusiya prezidenti həbsdə olan Robert Köçəryana iki dəfə - ad günü və yeni il münasibətilə - təbrik yollayıb, amma Paşinyanı baş nazir seçilməsi münasibətilə təbrik etməyib.

Erməni baş nazir çox çalışsa da, Rusiyanın Ermənistana satdığı qazın qiymətinin endirilməsinə nail ola bilmədi, əksinə, qiymət bahalaşdı. İndi də başqa bir zərbə...

Ötən ilin bu vədələrində özünü "inqilab lideri" kimi aparan bu küçə qəhrəmanı baş nazir postunu tutmağa hazırlaşanda "burada mənəm, Bağdadda kor xəlifə" deyirdi. Ancaq çox keçmədi ki, qaşınan buynuzunu sındıran tapıldı...

İlk dəfə Nikol Paşinyan Azərbaycan rəhbərliyindən aldı cəzanı. Baş nazir seçildəndən bir gün sonra Şuşada peyda olan erməni baş nazir onda ayıldı ki, Azərbaycan Ordusu Naxçıvan istiqamətindən əməliyyat keçirib, Laçın dəhlizinə uzanan magistrallı nəzarət altına alıb. Şokda olduğundanmı, ya utandığandanmı, bu əməliyyatı etiraf etmədi. Yarım il keçəndən sonra dedi ki, bu hadisə Serj Sərkisyanın vaxtında olub. Sonra dedi Qarabağ danışıqlarında format dəyişdirilməlidir, əks təqdirdə, danışıqları davam etdirməyin mənası yoxdur. Bu dəfə də "buynuzu" qırıldı, danışıqlara - özü də eyni formatda - qaça-qaça getdi...

Paşinyan Medvedevi hökumət evində yox, öz evində qəbul etmişdi. Görüşdə demişdi ki, öz evində "qiymətli qonaqlar" qəbul edir. "Hazırda iki ölkə arasındakı münasibətlərdə ən vacib andır. Əminəm ki, bizim münasibətlərimiz yeni səviyyəyə çıxacaq" - deyən, Nikol yenə yanıldı. Nə Medvedevi evində qonaq etməsindən, nə də arvadı Anna Akopyanın Rusiya baş naziri ilə səmimi söhbətindən bir fayda olmadı.

Medvedevin səfəri ərəfəsində xəbər yayıldı ki, Robert Köçəryan və digərlərinin işi məhkəməyə çıxarılır. Kim bilir, bəlkə elə bununla Rusiyaya dirənişini nümayiş etdirmək istəyirdi. Putin dostunu həbsdən buraxmaq üçün Paşinyana mesaj vermişdi, lakin sözü yerə düşdü. Nece ki, KTMT-dəki nümayəndə Yuri Xaçaturova bağlı geri addım atmadı. Bunların bədelinin ağır olacağı deyilirdi. "Ev sahibi" statusunda çıxış etməyə cəhd edən Paşinyana Medvedevin silləsi həm də bu demək idi ki, "sən uzağı bizim forpostumuzsan, özündən çıxma!"

Bəlkə də hələ "jurnal" dir. Çox maraqlı olacaq, izləməkdə davam edək...

Britaniya səfirindən mətbuata

"feyk xəbər" ittihamı - reaksiyalar

ünvanına ittihamlar səsləndirib.

Sitat: "Müasir mətbuatın digər bir problemi "feyk-nyus"dur. Ötən il Böyük Britaniya İkinci Dünya müharibəsindən sonra ilk dəfə kimyəvi silah tətbiqi ilə üzvləşib, bu, "Skripalların işi" ilə bağlıdır. Azərbaycan KİV-ləri bu mövzuda 46 yazı dərc edib, bu yazılar Moskvanın nöqtə-nöqtəni əks etdirirdi. Yalnız bir yazı Londonun baxışını əks etdirirdi və həqiqəti göstərirdi".

Səfirin hansı səbəbdən bu cür fikirlər dilə gətirməsi çoxsaylı suallar doğurub. Bu da səbəbsiz deyil. Çünki "Skripal işi" ilə bağlı ölkə mediasında yüzlərlə yazı dərc olunub. Kerol Kroftsın məhz 46 yazının olmasını qeyd etməsi də maraqlıdır. Ehtimal edilir ki, səfir ya analitik, ya da rusdilli mediada dərc olunan yazıları nəzərdə tutur.

Rusdilli "Novoe vremya" qəzetinin baş redaktoru Şakir Ağayev səfirin mövqeyi ilə qətiyyətlə razılışdır: "Yazıda həqiqət nəzərə alınmalıdır. Rusiya və ya Böyük Britaniya fərq etməz. Faktları nəzərə almaq lazımdır. Mənim rəhbərlik etdiyim qəzetlərdə də ("Yeni Zaman") bu barədə yazılar gedib. Bu yazılarda Rusiyanın da, Britaniyanın da rəsmi mövqeləri ortalığa qoyulub. Təbii ki, jurnalistin öz yanaşması və araşdırması da olub. Britaniya sübut etsin ki, onun mövqeyi düzdür. Britaniya öz şəxsi maraqları naminə kimi sə ittiham edəcəksə, Azərbaycan jurnalistlərinin borcu yoxdur ki, onların ittihamlarını həqiqət kimi versinlər. Yaxud da Rusiya heç bir fakt olmadan belə ittihamlar edəcəksə, bu ölkə barədə də eyni mövqeyi deyə bilərik. Azərbaycan Rusiya və Britaniya ilə normal münasibətdə olan ölkədir. Ölkəmizdə Ru-

Şakir Ağayev:
"Britaniya öz şəxsi maraqları naminə kimi sə ittiham edəcəksə..."

Əhəd Məmmədli:
"Azərbaycan mediasını daha diqqətlə izləsə görər ki..."

siya və Avropa ilə münasibətləri bəyənən jurnalistlər var və bu təbiidir. Amma bütün bunlar o demək deyil ki, onların dediklərini yazmalıyıq. Biz Azərbaycanın maraqlarından, mövqeyindən çıxış etməliyik. Skripal sırf Rusiya və Britaniya arasında baş vermiş məsələ olduğundan Azərbaycana heç bir aidiyyəti yoxdur. Dünyada bütün ölkələr kimyəvi silahlara qarşı çıxır. Azərbaycanın da mövqeyinin belə olduğu məlumdur. Rus hökuməti dəfələrlə Britaniyaya təkliflər edib ki, Skripal cinayəti ilə bağlı əlində faktları varsa, təqdim etsin. Buyursun, Britaniya hökuməti Skripal ortalığa çıxarıb danışdırsın, yaxud qızını da danışdırıb. Bununla Rusiya hökumətinin dediklərini alt-üst etsinlər. Hər iki ölkə fərqli faktlar ortalığa qoyurlar. Bu faktların hər birisi sənədlərə əsaslanmalıdır. Heç kimin borcu deyil ki, hansısa tərəfin dediklərini həqiqət kimi qəbul etsin. Doğrudur, xarici səfirliklər burada ən çox rusdilli medianı oxuyurlar. Bu da bəşadüşüldür. Çünki Rusiya onlar üçün maraqlı olduğundan və rus dili daha geniş yayıldığından səfirin nüma-

yəndələri, yaxud da özləri bu dili yaxşı bilirlər. Bəzən məlumatları birbaşa özləri oxuyurlar. Jurnalist nəyisə yazarkən Britaniya hökumətinin maraqlarını deyil, həqiqətləri ortalığa qoymalıdır. Həqiqi faktlara əsaslanıb, buna uyğun yazılar yazılmalıdır. Bizim mətbu orqanda gedən yazılarda ədalətli mövqe hər zaman nümayiş etdirilib. Biz bunun əleyhinəyik ki, bir məsələdən başqa dövlətin əleyhinə istifadə olunsun. Hər şeyin önündə beynəlxalq hüquq qanunları durur. Bu qanunlar çərçivəsində BMT, kimyəvi silahlarla bağlı beynəlxalq təşkilat var. Buyurub ortalığa faktlar qoysunlar. Azərbaycan jurnalistikası da buna uyğun şəkildə həqiqətləri dərc edəcək. Buna qətiyyətlə şübhəm yoxdur".

Ş.Ağayev səfirin 46 yazının dərc olunduğu barədə dedikləri ilə də razı deyil: "Ümumi məlumatlar olur, bir də hansısa bir saytdan xəbəri götürüb olduğu kimi dərc edirsən və bu qəzetə məxsus yazı olmur. Hansısa bir məlumat siz də, bizlər də haradansa götürüb veririk. Çox güman ki, səfir analitik yazıları nəzərdə tutur. Burada

Kreml küncə sıxışdırılırdı. Rusiya da dünyada güc sahibi olan, eyni zamanda qonşuluğumuzda yerləşən bir dövlət kimi jurnalistlərimizin diqqət mərkəzində idi. İngiltərə də hər zaman bizlərin diqqət mərkəzində olub. Bu baxımdan mən də sizin kimi düşüncüdürlər ki, hadisə ilə bağlı 46 deyil, daha çox yazılar olub. Bəlkə də bununla bağlı 400-dən çox yazı dərc olunub. Telekanallarda da bu barədə çoxlu verilişlər gedib. Görünür, Britaniya tərəfi yalnız yazılı mətbuatı nəzərdə tutur.

"Skripal işi" ilə bağlı dəfələrlə mətbuata açıqlamalar verən politoloq Əhəd Məmmədli Britaniya səfirinin Azərbaycan mediasından xəbərsiz olduğunu düşünür: "Ən azından öz adımdan deyə bilərəm ki, "Yeni Müsavat"a "Skripalların işi" ilə əlaqədar çoxlu sayda müsahibələr vermişəm və bu müsahibələrdə tərəfimdən Rusiya kifayət qədər qınanıb. Ümumiyyətlə, "Yeni Müsavat" qəzetinə, musavat.com saytına müxtəlif mövzularda verdiyim müsahibələrdə kifayət qədər Moskvanı tənqid etmişəm. Ən azından "Yeni Müsavat"ı rusyönümlükdə şübhə altına almaq olmaz. Ümumi götürəndə də Azərbaycan mediasını rusyönümlü adlandırmazdım. Düzdür, Azərbaycanda təəssüf ki, hələ də Kremlin rıçaqları güclüdür və bu xoşagəlməz vəziyyət təbii olaraq yerli mediaya da sızır. Lakin yenə də ingilis səfirə buradan məsləhət görərdim ki, Azərbaycan mediasını daha diqqətlə izləsə görər ki, is-tər "Skripallar işi" ilə əlaqədar, istərsə də digər mövzularda Rusiyanın mövqeyini əks etdirməyən kifayət qədər müsahibələr, mövzular və s. dərc edilir".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Qaçaq Nəbinin saxta profili

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

"Çox zaman heyatda belə olur ki, ömründə bir dəfə yalan danışmamış adam nəyin doğru, nəyin yalan olduğunu mühakimə etmək fikrinə düşür"

(Mark Tven)

Bir neçə qalmaqallardan sonra Facebookun qurucusu Mark müəllim sosial şəbəkənin quruluşunda inqilabi yeniliklər etmək qərarına gəlmişdir. Məsələn, mavi rəngi azaldıb ağ rəngi çoxaldacaqdır. Təslim olur. Çünki bəşəriyyəti bir yerə yığıb onlar arasında ünsiyyət qurmaq asan iş deyildir. Yalan xəbərlər, saxta profillər, biabırçılıqlar, terrorçular, seçki oğruları - bunlar bəşəriyyətin virtual sosial şəbəkələrdən istifadəsinin son illərdəki əsas gündəmidir. O üzəndən, yeni Facebook əslində geri çəkilməkdir, çünki elan edilənə görə xəbər xətti ("nyus-feed") di-zaynda arxa plana keçəcək. Öncə qruplar, yaxın dost-ta-nışla əlaqələr çıxacaqdır. Lorü dildə desək, camaat harada idisə ora da qayıdacaqdır. "Bəyin oğurlanması" filmin-də deyilən kimi: "Elə bizi Liviya səhrasında görməsələr yaxşıdır". (Doğrusu mən özüm, bir az da təvazökarlıq çıx-masın, Facebookun bu vəziyyətə gəlməsindən haradasa iki-üç il qabaq tam iyənib sosial şəbəkəni tərk eləmişdim və dəyişmələr heç vecimə deyildir).

Ancaq saxtakarlıq əslində yeni bir şey deyildir. Bu gün-lərdə "Qaçaq Nəbi" dastanını oxuyurdum. Dastan 19-cu əsrdə yaşamış el qəhrəmanına aiddir. Yeri gəlmişkən, sovet dövründə, 1985-ci ildə Qaçaq Nəbi haqda çəkilən, "Qanlı zəmi" və "Atlan yəhərleyin" adları ilə tanınan filmin bu qəhrə-manın obrazını əməllicə təhrif elədiyini yazmalıyam. Qaçaq Nəbi haqsızlığa, ədalətsizliyə qarşı vuruşması, cəsurluğu, mərdliyi, ağılı, yumoru və başqa göstəricilərinə görə qat-qat səviyyəli bir filmə layiq qəhrəmandır. Dastanda onun həyatıyla bağlı elə epizodlar var ki, bu saat ssenarisini yaz, ver Hollivuda, Netflixə, sənin üçün gözəl bir drama, vestern üs-lubunda serial yaratsınlar, iki göz, ya da 3D ekran istəsin ta-maşə eləməyə. Burada dastanı yada salmaqda məqsədim isə ayndır. Mən orada indiki dövrümüzə az qala dejavyu ya-şadacaq qədər üst-üstə düşən əhvalatlar gördüm. Məsələn, Qaçaq Nəbini hər yerdə 2 tip adamlar izləyir. Bunlar-dan biri xalqın xoşniyyətli xəbərciləridir. Çar ordusu, zalım bəylər və mülkədarlar Nəbinin hansı dağda olduğunu bilib ora yürüyərkən camaatdan kimsə qaçaraq, çaparaq özünü yetirir, deyir üstünə qoşun gəlir, hazırlaş, ya aradan çıx və sairə. Bu, necə deyərler, xalqımızın kişi adamlarının təsviri-dir. Bəlkə əlli yerdə bu cür xəbərcilər haqda oxuyuruq. An-caq namərd xəbərcilər də var, bunlar dastanda "çuğulçular" adıyla keçir. Onların məqsədi Nəbinin olduğu yerlər, gizlən-diyi məkanlar haqda hökumət qoşunlarına, "naçalnik"lərə xəbər aparmaq, ənam almaq, vəzifə qazanmaqdır. Düzü mən saymadım, indi fikirləşirəm gerek dəqiq sayardım, an-caq çuğulçular dastanda nədənsə mənə daha çox göründül-ər. Bu cür çuğulçuluq, indiki terminlə desək, "s...lıq" və "is-verənlik" 19-cu əsrdən qalır.

Dastanın bir yerində isə lap tragikomik obrazla rastlaş-ır, onun adı... Qara Nəbi-dir! Bəli, bu, 19-cu əsrin "feyk-pro-fili", troludur. Çar hökuməti və bəylər Qara Nəbi adlı bir qul-duru Qaçaq Nəbiyə əks olaraq özləri yaradır, hər cür dəstək, maddi yardım göstərirlər. Qara Nəbinin vəzifəsi isə kəndlilə-ri, yoxsulları soymaq, incitmək, bununla Qaçaq Nəbini sosi-al dayaqlarından məhrum etmək imiş. Ad oxşarlığı camaatı müəyyən qədər çaşdırır, hökumət istədiyinə haradasa nail olur da. Hətta Qaçaq Nəbi bir müddət əsas işini (oxu: oliqarx və korrupsionerlərlə mübarizə) atıb Qara Nəbinin dalyca düşür, onu izləyir ki, tutub öldürsün.

Sonda qeyd edim ki, yalan və saxtakarlıqla mübarizəyə asan iş kimi baxmaq çaşdıncıdır. Bu, çox ağır vəzifədir. Çox zaman sonunda məğlubiyyət durur - təəssüflə qeyd etməli-yik. Facebookdan bir misal da yazım, qışda oxumuşdum. Mark Zukerberq son illərin qalmaqalları, cərimələr, məhkə-mələr üzündən feyk-profillər, yalan xəbərlərlə (feyk-nyus) mübarizə işinə daha ciddi yanaşmalı olmuşdu. Bir ara orada saxta xəbərlərlə mübarizəyə cəlb edilən işçi sayı 7 min nəfə-ri ötmüşdü. O işlə məşğul olanların isə sonda özlərinin psixi-kası pozulmuş. Örnək üçün, bəzi moderatorlar yəhuqilərin faşist düşürgələrində məhv edilməsinin uydurma xəbər ol-masını o qədər oxuyub silirmişlər ki, axırda özləri də həmin "Xolokost" hadisəsinə şübhə ilə yanaşmış. Göbbelsin məşhur metodu işə düşürmüş: yalanı çoxlu deyəndə, ona inanırlar.

Azərbaycan diplo-matiyası öz sərhədlərinin hüdud-larını genişləndi-rərək uzaq Uruqvay, Ar-gentina, Venesuela və Pa-raqvaya qədər uzadıb. Bu siyasətin rəsmi Bakıya nə verdiyi tez-tez sual olu-nur.

Dünyanın siyasi episentri ABŞ, Britaniya, Fransa, Avro-pa Birliyi, BMT, NATO və s. mərkəzlər olduğu halda, Azərbaycan xarici siyasətində Latin Amerikası istiqaməti-nə doğru addımlar atır.

Hətta Bakı və Montevideo (Uruqvayın paytaxtı) iqtisadi, ticarət və humanitar sahələrdə əməkdaşlığa dair bir sıra sazişlər imzalamağa hazırlaş-ır. Bu barədə mayın 1-də xarici işlər naziri Elmar Məmmədov ölkəmizdə səfərdə olan Uruqvay Şərq Respubli-kasının xarici işlər naziri Rodolfo Nin Novoa ilə görüşdə deyib.

Halbuki nazirlərin görüş-şündən 1 həftə əvvəl Azər-baycan XİN Dağlıq Qarabağ-dakı separatçı rejimin "xarici işlər naziri" Masis Mailyanın Uruqvaya gətməsi və orada görüşlər keçirməsinə etirazını bildirmiş, nota göndərmişdi.

XİN-dən deyilmişdi ki, se-paratçı rejimin nümayəndəsi Uruqvay hökumətinin rəsmiləri tərəfindən qəbul edilmə-yib, erməni icmasının dəvəti ilə səfər edibmiş.

Uruqvay Senati sədrinin parlamentdə qondarma "er-məni soyqırımı" ilə bağlı keçiri-lən tədbirdə iştirakına isə Ar-gentinadakı səfirliyimiz Uruq-vay Xarici İşlər Nazirliyinə no-ta təqdim etməklə etirazını bil-dirmişdi.

Xatırladaq ki, "erməni soy-qırımı"ni tanıyan ilk ölkə Uruq-vay olub. 1965-ci ildə çıxardı-lan qanunla 24 aprel "1915-də"milli soyqırımı" mə-ruz qalan "erməni şəhidlərini" anma günü" elan edilib. Sonra dəfələrlə bu qərar Uruqvay parlamenti tərəfindən təsdiq edilib.

Azərbaycanın yaxınlıq et-diği Argentina da zaman-zaman ermənipərəst mövqeyi ilə seçilib. Argentinada "ermə-ni soyqırımı"ni tanıma qanunu 1985-ci ildə qəbul edilib.

Azərbaycana bu coğrafi-yada yaxın ölkələrdən biri də Venesueladır. Hazırda bu ö-lkədə hakimiyyət əleyhinə nü-mayişlər davam edir. Neftlə zəngin dövlətin rəsmi Bakı ilə əlaqələri yüksək səviyyədedir.

Venesuela prezidenti Ni-kolas Maduro Azərbaycanın müstəqillik əldə etdiyi gündən etibarən Bakıya gələn ilk Latin Amerikası dövlət başçısı olub.

Bir sıra ölkələrlə əldə olun-muş bu münasibətlərin dərəcə-sini Kolumbiya, Peru, Pa-nama, Qonduras, Paraqvay

və Qvatemala parlamentlərinin Xocalı soyqırımı və Azər-baycanın işğal edilmiş ərazilə-ri ilə bağlı müvafiq sənədlər qəbul etməsi göstərir.

Bakıdan Buanes-Ayresə qədər...Latin Amerikası siyasəti bizə nə verir?

Asim Mollazadə: "BMT-dəki dəstəyimizi Amerika ölkələri hesabına artırmalıyıq"
Elxan Şahinoğlu: "Bu ölkələrdə erməni lobbisi kök salıb, onları neytrallaşdırmalıyıq"

İki ölkə arasında iqtisadi sahədə münasibətlər hələlik çox məhduddur, amma siyasi cəhətdən Venesuela artıq Cə-nubi Qafqaz regionunda Azərbaycanın xeyrinə seçim edib.

Bakıda keçirilən mətbuat konfransında Dağlıq Qarabağ münasibətini nəzərdə tutan Maduro belə deyib: "Azərbaycan həmişə BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinin hə-yata keçirilməsi məsələlərində bizim iradəmizə və dəstəyimizə arxalana bilər. Biz dünyanın bir çox ölkələrinin dəstəyi ilə Təhlükəsizlik Şurasına üzv seçilmişik. TŞ çərçivəsində biz beynəlxalq hüququn tətbiqi üçün əlimizdən gələni edəcə-yik. Azərbaycan öz milli maraqlarının müdafiəsində kifayət qədər məntiqli hərəkət edib. Venesuela sizin yeni eti-barlı dostunuzdur".

Deputat Asim Mollazadə "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Azərbaycan xarici siyasət coğrafiyasını genişləndirib.

Onun sözlərinə görə, hazırda Bakıda keçirilən forum-da Latin Amerikası ölkələrinin parlament rəhbərləri iştirak edirlər: "Azərbaycan haq-qlı mövqeyi üçün dəstək gö-zləyir.

Meksikada Xocalı abidəsi ucaldılıb, Kolumbiyada Xocalı soyqırımı ilə bağlı tədbirlər keçirilir. Biz dünyanın dəstəyini qazanmalıyıq. Azərbaycan torpaqları işğal edilib ki, inki-şafımızın qarşısı alınsın. Bu baxımdan biz dünyanın sim-patiyasını qazanmalıyıq. BMT-dəki dəstəyimizi Ameri-ka ölkələri hesabına artırmalı-yıq. Azərbaycanın həm rəsmi, həm parlament diplomatiyası-nın fəaliyyətini xüsusi qiymət-ləndirərdim və medianın bu məsələlərə diqqət ayırmasına ehtiyac var".

Siyasi şərhçi Elxan Şahi-noğlunun "Yeni Müsavat"a dedi-yinə görə, Azərbaycanla bu ölkələr arasında məsafə ba-xımdan uzaqlıq var. Onun fik-rincə, iqtisadi əlaqələrin qurul-ması çətin, bu səbəbdən si-yasi təmaslara önəm verilir.

"Bu da ona görədir ki, BMT-də səs verərkən Azər-baycana birnənalı dəstək ol-sun. Çünki adını çəkdiyiniz ö-lkələrdə erməni lobbisi çox gü-cüldür, illər əvvəl kök salıblar. Bizim erməni lobbisinin əleyhinə apardığı fəaliyyəti neytrallaşdırmaq üçün Latin Amerikasında aktiv işləməyi-miz lazımdır. Düzdür, onların lobbiləri çoxdan kök atıblar

deyə qısa zamanda effektiv nəticə göstərmək çətin, amma Azərbaycanın maraqlarını nəzərə alınmalıdır",-deyə, analitik bildirdi.

Ekspert hesab edir ki, bəzi ölkələr üzde Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəklə-diklərini bəyan etsələr də, ar-xada ermənilərə köməyi əsirgəmir.

"Uruqvay aydınlıq gətir-məlidir ki, separatçı rejimin "naziri" ilə senator niyə görüş-müşdü. Azərbaycanın maraqlarını arxa plana atılmamalıdır. Bu bölgələrdə siyasi fəallığı-mızı artırmalıyıq".

Venesuelaya gəlincə, E.Şahinoğlu düşünür ki, Azər-baycan orada baş verənlərə neytral mövqe göstərir: "Ma-duroya Rusiya və Türkiyə dəst-ək verir. İkincisi, biz kiçik dö-vlətlik və regional münasibətlərdə mühüm rol oynaya bilmərik. Biz Qarabağ problemi ilə bağlı fə-aliyyətimizi göstərməliyik. Bun-dan başqa, bu ölkələrin yaxşı tarixi təcrübələri var. Azər-baycanı tez-tez bu ölkələrlə müqay-isə edirlər. Çünki onlarda da orta təbəqə yoxdur, var yuxarı, var aşağı zümərə... Bu təcrübə-dən yararlanla bilərik".

□ **Emil SALAMOĞLU**
"Yeni Müsavat"

Gürcüstanla sərhəddəki "Keşikçi Dağ" məbədi ətrafında Bakı və Tiflis arasında yaranan süni gərginlik aradan qalxmayıb. Səbəb də məsələnin gürcü prezident Salome Zurabişvili səviyyəsində, lüzumsuz yerə gündəmə gətirilib kövrüklənməsi, hətta üstüörtülü şəkildə ölkəmizə qarşı ərazi iddiası səslənməsidir.

Halbuki sərhədlə bağlı dövlətlərarası komissiya fəaliyyət göstərir və gürcülər həmin komissiya çərçivəsində işi sürətləndirmək yerinə, prezident səviyyəsində tələb irəli sürürlər. Hətta keçən həftəsonu müxalif partiyalardan birinin rəhbəri sərhəddə bizimizi və dövlətimizi aşıllağağı özüne reva bilmiş, "azərbaycanlıları regiona gəlmə xalq" adlandırmışdı. Təsədüf mü?

On dan başlayaq ki, Ermənistan'daki "məxməri inqilab"dan sonra ABŞ "qərbyönlü" Paşinyandan əlini üzüb. Çünki erməni baş nazir artıq sələflərinin kursunu davam etdirərək, öz ölkəsini Rusiyanın siyasi-hərbi orbitindən çıxarmayacağına bəyan edib. Buna o, əmələndirib riayət edir. Bu fonda təbii ki, Azərbaycan və Gürcüstanın Qərb üçün, Amerika üçün önəmi xüsusilə artmış olur. Söhbət təkə iki ölkədən Avropaya doğru uzanan çoxmiqədərli Qərb layihələrinin və dəhlizlərinin aqibətindən getmir.

Yeri gəlmişkən, gələcək il Azərbaycan qazını Avropa daşıyacaq Cənub Qaz Dəhlizi (CQD) də istifadəyə veriləcək. Aydındır ki, bu layihədə Moskva maraqlı deyil - bunu açıq büruzə verməyə də. Çünki CQD Avropanın Rusiya qazından asılılığını azaltmış olacaq. Odu ki, regionda gərginliyin artması, xüsusən də Bakı ilə Tiflis arasında soyuqluğun, imkan daxilində isə konfliktin yaranması ən çox şimal qonşumuzun mənafeyinə uyğun görünür. Az öncə Gürcüstanın Axalkalaki bölgəsində erməni Xocalı canisinə büst qoyulmasında

Gürcü prezidentə ABŞ-dan sərt cəza: Bakıya qarşı məkrli planın pərdəarxası

Salome Zurabişvilinin Amerika səfəri ləğv edildi - ilginc gelişmə və səbəb; Vaşinqtonda gürcü prezidenti niyə görmək istəmədilər? Azərbaycanın Avropaya yaxınlaşmasında maraqlı olmayan güclərin əsas hədəfi...

da "Moskva izi" görünmüşdü.

Bu yandan isə Gürcüstan prezidentinin sərhədlə bağlı Azərbaycan-Gürcüstan əlaqələrinin istiləşməsinə kömək

erməni bəyanatlar verməsi, "qarşınmayan yerdən qan çıxarması", yumşaq desək, qərribə görünür. Hər halda, sərhəd xətlərinin dəqiqləşdirilməsi indi heç də iki

ölkə arasında həlli vacib və strateji məsələlərdən sayılır.

Maraqlıdır ki, bu qalmaqal fonunda iki gün öncə Zurabişvili birbaşa və dolayısıyla yenə

Kremlin bölgədəki strateji maraqlarına xidmət edən bəyanat verib. ABŞ-ın "bostanına" isə daş atıb. Deyib ki, "Gürcüstan ərazisində ABŞ hərbi bazası inşa etmək məqsəduyğun deyil və təxribatdır" (belə bir bazanın qurulması ilə bağlı Tiflislə Vaşinqton arasında danışıqlar gedir). Onun sözlərinə görə, "ABŞ-la əlaqələrin inkişafına diqqət yetirilməlidir, ancaq bu, başqa ölkələri təxribata çəkməməlidir".

Bura Azərbaycanla Avropa Birliyi (AB) arasında tezliklə imzalanması gözlənilən tərəfdaşlıq sazişi məsələsinə də əlavə ələk, son baş verənlərdə Rusiya "barmaq" daha aydın görünür. Bəzi iddialara görə, Rusiyada biznesi olan gürcü "boz kardinal" Bidzina İvanişvilinin pulu hesabına prezident olmuş Zurabişvilinin özü də əslində gizli rusiyapərəstdir. Onun ABŞ bazası ilə bağlı açıqlaması bu yöndə şübhələr artırır ki, azaltılır...

"Azərbaycanla Avropa Birliyi arasında anlaşma üzərində işin yekunlaşacağı, Azərbaycan prezidentinin mayın 13-də Brüsselə zirvə görüşünə gədəcəyi bir vaxtda bir yandan Ermənistanın bizi yeni təxribatlara çəkmək cəhdləri, o biri yandan da Gürcüstanın bizə qarşı sərhəd tələbləri artır".

Bu sözləri politoloq Erkin Qədiri deyib (Teleqraf.com). Ermənistanın Azərbaycana qarşı təxribat cəhdlərini aydın olduğunu deyən ekspert bu cəhdlərin arxasında Rusiyanın dayandığına əmindir: "Rusiya bizim Avropa Birliyi ilə yaxınlaşmağımızı istəmir, bu, aydındır. Gürcüstan tərəfdən, özü də prezident səviyyəsində, bizə qarşı "sərhəd tələbləri"nin arxasında da Rusiya dayanır? Gürcüstandakı yeni hökumətin Rusiyaya bağlılığı haqqında Gürcüstanın özü də söhbətlər var. Nə desəniz ola bilər. Gürcüstanın öz oyunu da ola bilər. Avropa Birliyi ilə anlaşma öncəsi Azərbaycandan torpaq qoparmaq istəyə bilər. İmtina alacağını bilə-bilə bunu niyə etsin?"

Politoloqa görə, Azərbaycanı Avropanın gözündə danışıq apa-

ra bilməyən, anlaşmaq istəməyən tərəf qismində göstərməyə maraqlı olanlar az deyil. "Göründüyü qədər ilə öz aramızda da elələri var. Gürcüstan da bu oyuna girdisə, onunla ciddi danışmaq lazımdır. Gürcüstan ölkəmizdən çox asılıdır. Ölkəmizin AB ilə yaxınlaşmasını istəməyən iki qonşumuz - Rusiya və İran-Ermənistanla yanaşı, Gürcüstan üzərindən də bizə qarşı siyasət yürüdə bilər. Hər ikisinin Gürcüstanla bizim qazdan daha ucuz qiymətə qaz təklif etməsi də bu siyasətin içindədir. Bunlar kiçik və görünən addımlardır. Məqsəd birdir: Azərbaycanın bütövləşməsinə, güclənməsinə, demokratikləşməsinə əngəllənmək", - deyərək əlavə edib.

Bur arada Salome Zurabişvilinin ABŞ-a sentyabr üçün nəzərdə tutulan ilk rəsm səfərinin təxirə salındığı məlum olub. "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, xəbəri "Rustavi 2" telekanalı etibarlı qaynaqlara istinadən yayıb. Bildirilir ki, səfər hələ mart ayından Gürcüstan XİN tərəfindən hazırlanırmış. ABŞ tərəfi hələ ki, bununla bağlı heç bir rəsmi izahat yaymayıb. Ancaq imtina qərarının məhz gürcü prezidentin son müəmmalı davranışları və rusiyayönlü bəyanatlarından sonra verilməsi diqqət çəkir. Qənaət hasil olur ki, ABŞ-da Zurabişvilini görmək istəməyirlər.

Onu da əlavə edək ki, gürcü prezidentin son bəyanatı müxalifət tərəfindən sərt etirazla qarşılanıb. Hətta onun impiçmentinin vacibliyindən danışmağa başlayıblar. Məsələn, parlamentdəki "Avropa Gürcüstanı" fraksiyasının üzvü, deputat Qiqa Bokeriya prezidentin açıqlamasını ölkə üçün olduqca ziyanlı adlandırdı. "Bu adamın prezident statusunun özü Gürcüstanın milli maraqlarına qarşı təxribatdır. Bu adam ölkə əleyhinə zərərli baxış və ideyalarla zəngindir", - deyərək bildirdi.

Amma təkə Gürcüstanla qarşımı?..

☐ "Yeni Müsavat"ın analitik xidməti

Ermənilər Dilqəmdən başqa digər girovları buraxa bilər-səbəb

Ekspertlər hesab edir ki, Moskva israr edərsə, bu dəfə əsir və girovların azad olunması məsələsində vəziyyət dəyişə bilər

Əsir və girovların "hamının hamıya" prinsipi üzrə dəyişdirilməsi məsələsi yenidən gündəmə gəlir. Xəbər verildiyi kimi, bu dəfə məsələ Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrov tərəfindən səsləndirilib. Xatırladaq ki, rəsmi Bakı bir neçə dəfə Ermənistanı əsir və girovların "hamının hamıya" prinsipi ilə dəyişdirilməsinə çağırıb. Ən son olaraq ötən ilin noyabrında Azərbaycan belə bir təklif irəli sürmüşdü.

Ekspertlər hesab edir ki, Moskva israr edərsə, bu dəfə əsir və girovların azad olunması məsələsində vəziyyət dəyişə bilər. Ola bilsin, Paşinyan da Moskvadan ələ bu xahişi gözləyir ki, həm Kremlə xoş gəlib öz yerini yaxşı ələsin, həm də daxili auditoriya qarşısında öz sifətini saxlasın və siyasi opponentləri sakitləşdirərək bəyan ələsin ki, "ortada Kremlin iradəsi var, Moskva israr elədi, biz də razı olduq". Azərbaycan və Ermənistan rəhbərlərinin ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrlərinin iştirakı ilə bu ilin martında Vyanada keçirilən ilk rəsmi görüşündə də humanitar məsələlər, o cümlədən əsr və girovların dəyişdirilməsi

diqqət mərkəzində olub.

Bəs Kreml səmimi şəkildə istəsə, Lavrovun dediyi kimi, Bakının zaman-zaman irəli sürdüyü, əsir və girovların "hamının hamıya" prinsipi üzrə dəyişdirilməsi reallaşma bilərmi?

Dağlıq Qarabağ münafiqəsi bölgəsində itkin düşmüş şəxslərin axtarışı, əsir-girovların azad edilməsi üzrə Beynəlxalq İşçi Qrupunun həmsədri, konfliktoloq Əvəz Həsənov "Yeni Müsavat"ə bildirdi ki, Bakının "hamının hamıya" prinsipini Ermənistan tərəfi Dağlıq Qarabağdakı qondarma quruma rəhbərlik edənlərin dili ilə qəbul etmədiklərini ortaya qoydu: "Sonra da Nikol Paşinyan faktiki olaraq bu

təklifi bir növ inkar elədi. İndi bu məsələnin yenidən ortaya çıxması əsas verir ki, Rusiya artıq hansısa bir humanitar nəticənin ortaya qoyulmasında maraqlıdır. Rusiya istəyir ki, tək sözdə deyil, eyni zamanda əməldə də Rusiyanın vasitəçiliyinin nəticəli olduğunu göstərə bilən bir fakt olsun. Bunu ATƏT-in Minsk Qrupunun

digər həmsədrələrinə də sübut etmək istəyir. Ermənilərin, mənəcə, Dilqəm Əsgərovdan başqa digər üç azərbaycanlı girovu buraxması real görünür. Çünki ermənilər bəyan edir ki, Dilqəm Əsgərov erməni vətəndaşın ölümündə günahkardır. Ona görə də hələlik ermənilər Dilqəm Əsgərovun buraxılması məsələsini qəbul edə

bilmirlər. Digərlərinin buraxılması-dəyişdirilməsi üçün yəqin ki, addımlar atılacaq və müəyyən bir nəticə olacaq. Ancaq Dilqəmin tezliklə buraxılacağına mənim şübhələrim qalmaqdadır. Dağlıq Qarabağ ermənilərinin onu buraxacağı ilə bağlı deyilə biləcək mülahizələr hələ aradan qalxmayıb. Ona görə hesab edirəm ki, bu, bir az çətin məsələ olacaq. Rusiya tərəfi də bu məsələdə Dağlıq Qarabağın üzərinə təkidlə getməyəcək. Çünki hələ ki ortada yumşalma mövqeyi yoxdur".

Qeyd edək ki, Azərbaycan Respublikasının Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyası Dağlıq Qarabağ münafiqəsi bölgəsində itkin düşmüş şəxslərin axtarışı, əsir-girovların azad edilməsi üzrə Beynəlxalq İşçi qrupu (BİQ) ilə 2017-ci və 2018-ci illərdə Bakıda keçirdiyi görüşlər zamanı tərəflərdə saxlanılan şəxslərin qısa müddətdə "hamının-hamıya" prinsipi ilə azad edilməsi məsələsini müzakirə etmişdi. Bu təklif son iki ildə Ermənistanla və Azərbaycanın işğal altında olan Dağlıq Qarabağ bölgəsinə səfər etmiş BİQ həmsədrəri-Bernhard Klazen (Almaniya), Svetlana Qannuşkina (Rusiya) və Paata Zakeriəşvili (Gürcüstan) tərəfindən Ermənistanın müvafiq qurumlarına çatdırılaraq müzakirə edilib.

Son dəfə ötən ilin oktyabr ayında Ermənistanla və işğal olunmuş Dağlıq Qarabağa səfər edən BİQ həmsədrəri Azərbaycan

can Respublikasının Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyasının İşçi qrupu ilə telefon əlaqəsi saxlayaraq, 2018-ci il noyabr ayının sonunda Gürcüstanın Tiflis şəhərində Azərbaycanın və Ermənistanın dövlət komissiyalarının görüşünün keçirilməsini planlaşdırdıqlarını və müzakirəyə çıxarılaq mövzuları razılaşdırmaq istədiklərini bildirdilər. Həmin görüşdə əsir və girovların "hamının hamıya" prinsipi ilə azad edilməsi məsələsinin müzakirəyə çıxarılaq gözlənilirdi. Lakin məsələ reallaşmadı.

Hazırda ermənilər 4 azərbaycanlı girov saxlayırlar. Dilqəm Əsgərov və Şahbaz Quliyev 2014-cü ilin iyulunda yaxınlarının məzarını ziyarət etmək üçün Kəlbəcər rayonuna gedən zaman işğalçı Ermənistan ordusunun əsgərləri onları ələ keçirib. Dağlıq Qarabağda onlara qondarma məhkəmə qurulub. Dilqəm Əsgərov ömürlük, Şahbaz Quliyev isə 20 il azadlıqdan məhrum edilib. Onlardan başqa Elnur Hüseynzadə və Elvin İbrahimov adlı azərbaycanlılar da Ermənistanla əsir saxlanırlar.

Azərbaycan tərəfində isə hazırda üç erməni diversant (Arsen Baqdasaryan, Zaven Karapetyan, Karen Kazaryan) saxlanılır. Hər üç erməni məhkəmədə Azərbaycan tərəfə keçib diversiya, təxribat həyata keçirmək istədiklərini etiraf ediblər.

☐ Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

Hələ SSRİ dönəmində azərbaycanlıların da ən sevimli turizm bölgələrindən biri də Kırım idi. Kırımın Rusiya tərəfindən işğaldan sonra buraya səfərlər də azaldı. İki ölkə arasındakı münaqişə oraya səfər etmək istəyən azərbaycanlı turistləri də sul qarşısında qoydu. Qeyd edək ki, Kırım Muxtar Respublikasının turizm potensialı yüksək olan Aluşta, Armyansk, Evpatoriya, Feodosiya, Kerç, Partenit, Simferopol, Yalta kimi şəhər və qəsəbələri var ki, hər birinin turizm xəritəsində öz yeri var.

Bəs görəsən, hazırda Azərbaycandan Kırma gədən varmı? Şərtlər necədir? Əsasən hansı təbəqə istirahət üçün məhz Kırma seçir? Həmin şəxslərə sonra problem yaranırmı? Bütün bu sualları cavablandırmaq üçün turizm agentlikləri və ekspertlərlə əlaqə saxladıq.

“Fly Travel” turizm şirkətinin rəhbəri Mamed Əliyev “Yeni Müsavat”a açıqlamasında bildirdi ki, turizm agentlikləri Kırma turlar təşkil edirlər, lakin birbaşa reys olmadığından baha başa gəlir: “Kırma birbaşa reys olmadığından elə də kütləvi gediş-gəliş yoxdur. Ancaq tələbat var, Kırma çox insan sevirlər. Ancaq Rusiya ilə Ukrayna arasındakı münaqişədən sonra çox insan getməkdən imtina etdi. Ancaq ümumilikdə gedib-gələnlər var. Bizim agentlik tərəfindən də Kırma turlar təşkil olunur. Bilet pulu əlavə hesablanmaq şərti ilə iki nəfərə bir gecəsi 150 ma-

Azərbaycanlılar işğaldakı Kırmda-Bakıdan turpaket..

Azərbaycan XİN qeyd edir ki, Ukraynanın rəsmi orqanlarının icazəsi olmadan Kırım və Sevastopol ərazilərinə giriş və oradan çıxış qaydalarını pozanlar məsuliyyətə cəlb olunacaq

nata, 100 manata olan turlar var. Biz Kiyev üzərindən turlar təşkil edirik. Rusiyadan getmək baha olduğundan, daha çox Ukraynanın Kiyev şəhərinə gedərək, oradan qatarla gedirlər. Ukraynada xarici vətəndaşlara Kırma getməyə icazə verilir, ancaq öz vətəndaşlarını buraxmırlar. Lakin əksəriyyət Rusiya üzərindən getməyə üstünlük

verir”.

İqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri isə bu barədə statistik məlumatların olmadığını bildirdi: “Bu barədə rəsmi statistikaya rast gəlməmişəm. Ancaq Rusiya ərazisindən keçib Kırma getmək mümkündür. Ukrayna ərazisindən keçid məhdudiyətləri var. Ukrayna həmin torpaqları işğal olunmuş ərazi ad-

landırır. Buna da əsası var. Ona görə də keçid məntəqələrində daha sıx nəzarət funksiyalarını həyata keçirir. Ancaq Azərbaycandan Kırma birbaşa nə dəmir yolu, nə də hava yolu nəqliyyatı yoxdur. Rusiya ərazisindən həm Kerç körfəzindən açılmış yeni körpü vasitəsilə, həm dəmir yolu, həm də avtomobil yolu ilə getmək mümkündür. Həm də təyyarə ilə getmək mümkündür. Ancaq belə bir statistikanın olduğunu demək çətindir. Çünki Rusiya sərhədini keçərkən xarici pasporta möhür vurulur. Kırma isə Rusiya öz ərazisi saydığı üçün möhür vurulmur. Ona görə də Kırım ərazisinə keçidə bağlı heç nə qeyd olunmur. Bu səbəbdən kimin Kırma getdiyini bilmək çətindir. Kırma birbaşa reys olmadığı üçün azərbaycanlılar Rusiyanın hansısa şəhərinə gedib oradan uça bilərlər. O səbəbdən rəs-

mi statistikanın olması mümkünsüz görünür. Azərbaycan vətəndaşları bu məsələdə diqqətli olmalıdır. Bizim icazəmiz olmadan Qarabağa səfər edən xarici ölkə vətəndaşlarına biz necə münasibət göstəririksə, Ukrayna hökuməti və cəmiyyəti də onların ərazisindən keçmədən Kırma səfər edənlərə eyni münasibət göstərir”.

Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi isə qeyd edir ki, Ukraynanın rəsmi orqanlarının icazəsi olmadan Kırım Muxtar Respublikası və Sevastopol ərazilərinə giriş və oradan çıxış qaydalarını pozanlar məsuliyyətə cəlb olunacaq: “Hazırda Ukrayna hakimiyyət orqanlarının Ukraynanın Kırım Muxtar Respublikası ərazisində öz funksiyalarını yerinə yetirə bilməməsi ilə əlaqədar olaraq, Ukrayna hökuməti xarici ölkə vətəndaşlarına Kırma səfər etməməyi

israrla tövsiyə edir. Nəzərə alınmalıdır ki, xarici vətəndaşların və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin Ukraynanın Kırım Muxtar Respublikası və Sevastopol ərazilərinə girişini Ukrayna Dövlət Miqrasiya Xidməti tərəfindən verilən xüsusi icazə olduğu halda yalnız Ukraynanın müvafiq nəzarət buraxılış məntəqələrindən mümkündür. Xüsusi icazənin tərtibi şərtləri və nəzarət buraxılış məntəqələrinin siyahısı Ukrayna Nazirlər Kabinetinin 4 iyun 2015-ci il tarixli, 367 sayılı qərarı ilə təsdiq edilmiş “Ukraynanın müvafiq işğal olunmuş ərazilərinə giriş və oradan çıxış Qaydaları”nda müəyyən edilib. Bildirmək istərdik ki, Ukraynanın rəsmi orqanları tərəfindən qabaqcadan verilmiş icazə olmadan Kırım Muxtar Respublikası və Sevastopol ərazilərinə giriş və oradan çıxış qaydalarını pozan şəxslər Ukraynanın qüvvədə olan qanunvericiliyinə əsasən məsuliyyətə cəlb olunacaqlar”.

□ **Nərgiz LİFTİYEVA,**
“Yeni Müsavat”

İranlı generaldan qonşu ölkələrə “yanarsız” xəbərdarlığı

Siyasi şərhçi Hasan Oktay: “ABŞ Tehrana qarşı İraq və Gürcüstandan istifadə etməyə çalışır”

İrana qarşı aparılan müharibə bütün region ölkələrinə baha başa gələ bilər. Bunu İran İslam Respublikasının “Xatəm əl-Ənbiya” qorqahının komandiri general-mayor Qulam Əli Rəşid bəyan edib.

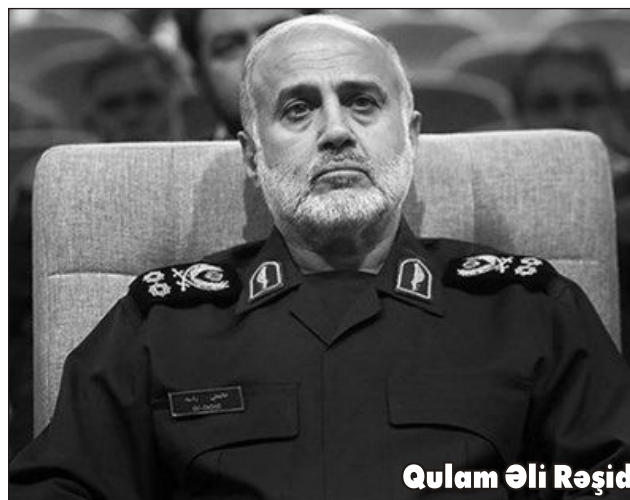
General bildirib ki, İran regionda müharibə arzulamır: “Çünki bu ABŞ-ın və sionist rejimin maraqlarına xidmət edərdi, lakin biz lazım gələrsə, hər zaman təcavüzkara qarşı dayanmaq gücünə malik”.

Onun sözlərinə görə, ABŞ və İsrail bölgədə iğtişələr yaratmağa çalışır. İranlı komandir deyib ki, qonşu ölkələrin İrana qarşı fəaliyyətlərə dəstək verməsi region üçün ağır nəticələr doğura bilər. Sitat: “Biz ümid edirik ki, qonşu ölkələr ABŞ-ın və İsrailin maraqlarına uyğun gələn addımlar atmaqdan çəkinəcəklər. Bu kimi addımlar regionda gərginliyin artmasına və müharibə ocaqlarının yaranmasına səbəb olar və bütün region ölkələrinə baha başa gələr”.

Qeyd edək ki, ABŞ prezidi-

denti aprelin sonlarında İrana qarşı neft satışında 8 ölkəyə müəyyən olunmuş limiti ləğv edib. Mayın 2-dən etibarən sonuncu 8 ölkə İrandan neft alışı dayandırmalıdır, əks təqdirdə, Vaşinqtonun sanksiyaları ilə üzləşə bilər. İran prezidenti isə Trampın bu qərarından sonra region ölkələrinə müraciət edərək bu embarqolara dəstək verməməyə çağırıb. Xüsusən də neft ixrac edən körfəz ölkələrinin İranın ixracı dayandırmasından sonra yaranacaq boşluğu dolduracağı ilə bağlı ABŞ prezidentinin açıqlaması Tehranı qəzəbləndirib.

Ancaq indi İran ordusunun aparıcı qüvvələrindən birinin komandanının bəyanatı onu göstərir ki, söhbət tək neft satışı və ya embarqolardan getmir. Məsələ ondadır ki, İran rəsmiləri İsrailin qon-

Qulam Əli Rəşid

şu ölkələr üzərindən İrana qarşı kəşfiyyat və diversiya fəaliyyətləri həyata keçirdiyini zaman-zaman iddia ediblər. Tehran hesab edir ki, İran ərazisində sui-qəsdlər, xüsusən də nüvə və hərbi obyektlərə, nüvə alimlərinə qarşı qəsdlərin arxasında İsrailin və ABŞ-ın xüsusi xidmət orqanları dayanır. Bu zaman isə İrana qonşu ölkələrdən istifadə olunur.

İrannın isə çoxlu sayda qonşuları var. Bunların içərisində dəniz qonşuluğu olan ölkələr hər zaman daha çox diqqətdə olub. BƏƏ, Oman, Bəhreyn, Küveyt kimi ölkələrin İrannla birbaşa sərhədi olmasa da, Fars körfəzi üzərindən dəniz sərhədi var. Üstəlik, bu ölkələrdə ABŞ hərbi bazaları mövcuddur. Bundan başqa, İraq, Pakistan, Əfqanıstan, Türkmənistan, Azer-

baycan, Türkiyə və Ermənistanla İrannın birbaşa quru sərhədi var. Yeni bir mənada İran generalının qonşularla bağlı xəbərdarlığında şübhə kölgəsi bizim də üzərimizə düşür. Bəs doğrudanmı belə bir risk qrupuna Azərbaycan da aiddir? Ümumiyyətlə, risk qrupunda hansı ölkələr mövcuddur?

Siyasi şərhçi, “Kafkasam” Strateji Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Hasan Oktay deyir ki, ABŞ-ın İrannı təcrid siyasəti gücləndikcə, bu vəziyyət Tehranı qəzəbləndirir: “ABŞ və İsrail ittifaqının son zamanlar İrannın beynəlxalq aləmlə əlaqəsini kəsməyə çalışdığı və bunun da İran ətrafında bir mühasirə çənbəri yaratdığı görünür. Bu çənbərdə ən təsirli ölkə Gürcüstan və İraqdır. Gürcüstanın son günlərdə Azərbaycanla münasibətlərə problemlər yaratmasının əsas səbəbi də bununla bağlıdır. Gürcüstanın son günlərdə ABŞ-la daha da yaxınlaşması, münasibətləri yüksək səviyyəyə qaldırması Tehranı narahat edir. Çavuşoğlunun

ötən həftə İraqa səfər etməsi əslində bu istiqamətdə bir sıra mövzulara işıq salır”.

ABŞ-ın dünəndən etibarən İrana tətbiq olunan embarqonu daha da genişləndiyini qeyd edən H.Oktaya görə, Tehrana qarşı təzyiqlər daha da artacaq: “ABŞ Venesuela və İran məsələsini paralel şəkildə aparır. Çünki Vaşinqton indi Venesuela və İrandan özünə, siyasi kursuna qarşı təhdid gördüyü üçün bu iki ölkə ilə hesablaşmadan Çinə qarşı Asiya Sakit Okean strategiyasını başlatmaq istəmir.

Buna görə də indi İran və Venesuela məsələsini həll etmək üçün bir sıra tədbirlər və planlar həyata keçiriləcək. İsrailin təhlükəsizliyinin təmin olunması üçün İrannı mühasirəyə alacaq və hətta açıq əməliyyat olmadan bəlkə də İrannı ətraf ölkələrdən tamamilə təcrid etməyə çalışacaq. Buna görə də indi İraq və Gürcüstan faktoru ortaya çıxmağa başladı. Vaşinqton hər iki ölkə ilə yaxından işləyir. Türkiyə xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlunun iki günlük İraq səfəri, eləcə də ABŞ prezidentinin Suriya təmsilçisinin Türkiyəyə səfəri birlikdə analiz edildikdə, İrannı qarşıda çətin günlərin gözlədiyini deyə bilərik”.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU,**
“Yeni Müsavat”

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Bu gün Azərbaycan və Türkiyənin silahlı qüvvələrinin növbəti ortaq təlimlərinin sonuncu günüdür. Budəfəki təlimlərlə ordumuzun döyüş təcrübəsi sözsüz ki, daha da artmış olacaq. Çünki NATO üzvü olan qardaş ölkə alyans üzvləri arasında ən böyük döyüş təcrübəsinə malik bir-iki dövlətdən biridir.

Diqqət çəkəndir ki, təlimlərin davam etdiyi günlərdə (1 may) İstanbulda səfərdə olan Azərbaycanın müdafiə naziri, general-polkovnik Zakir Həsənov türkiyəli həmkarı Hulusi Akarla görüşüb. Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən verilən məlumatda deyilir ki, görüşdə iki qardaş ölkə arasında hərbi əməkdaşlığın inkişaf perspektivləri, regionda sabitliyin təmin edilməsində

Azərbaycan Ordusunun və Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin rolu müzakirə olunub. Tərəflər həmçinin hərbi, hərbi-texniki, hərbi təhsil sahələrində əməkdaşlıq, birgə təlimlərin keçirilməsi və qarşılıqlı marağ doğuran digər məsələlər barədə fikir mübadiləsi aparıblar.

Bütün bunlar şübhə yox ki, ilk növbədə düşməne - son vaxtlar davakar ritorikaya güc verən işğalçı ölkəyə daha bir

ATƏT PA-da Qarabağ və işğal məsələsi qaldırılacaq

Azərbaycanın ATƏT Parlament Assambleyasındakı (PA) nümayəndə heyəti iyulun 4-7-də Lüksemburqda keçiriləcək qurumun 28-ci yay sessiyasında iştirak edəcək. Bunu Azərbaycanın ATƏT PA-dakı nümayəndə heyətinin sədr müavini Tahir Mirkişli deyib (modern.az).

Onun sözlərinə görə, müzakirə olunacaq məsələlər bellidir. "ATƏT-in yay sessiyasının əsas mövzusu dayanıqlı iqtisadi inkişafa nail olmaqla təhlükəsizliyi daha da möhkəmləndirməklə bağlıdır. Bizim regionda isə tamamilə ters proses gedir. Təhlükəsizliyin pozulması dayanıqlı iqtisadi inkişafa çox böyük maneə yaradır. Azərbaycan nümayəndə heyəti olaraq hazırladığımız ki, hər zaman olduğu kimi digər məsələlərlə yanaşı, bölgədə Ermənistanın işğalçı siyasətinin və işğal faktının bütünlükdə regionun iqtisadiyyatına mane olduğunu bildirik. Bu iqtisadi inkişafa maneə ayırı-ayrı xalqların - Ermənistan, Gürcüstan və Azərbaycan - bütünlükdə dayanıqlı inkişafında ciddi maneələr yaradır. Son nəticədə bu məsələnin insanların rifah halına ciddi neqativ təsir etdiyini deyib məsələni qaldıracağıq".

Deputatın fikrincə, Azərbaycan regionda yeganə ölkədir ki, dayanıqlı iqtisadiyyata malik olmaq üçün müxtəlif layihələr həyata keçirir. "Beynəlxalq nəqliyyat dəhlizini həyata keçirməklə, müxtəlif ölkələri birləşdirən İpək Yolu layihəsinin Azərbaycandan keçməsi böyük hadisədir. Bu da çox önəmlidir. Ermənistan regionda yeganə ölkədir ki, bütünlükdə bu layihələrin əksinə çıxır və onların həyata keçməsi üçün işğal faktını saxlayır. Ona görə də ATƏT-in yay sessiyasında bu məsələni bir daha qaldıracağıq".

Qarabağ

Hərbi xərcləri artırmaq Ermənistanı xilas etməyəcək

33%-lik artımın arxasındakı acınacaqlı məbləğ; erməni KİV-dən etiraf: "Ermənistan Rusiyasız Qarabağı özündə saxlamaq gücündə deyil"; İrəvan, yoxsa Moskva ilə anlaşmalı?..

ciddi xəbərdarlıq mesajıdır ki, atəşkəs rejimini süni surətdə uzadarsa, o zaman getdikcə hərbi qüdrəti və döyüş təcrübəsi daha da artan və daha müasir silahlarla təchiz olunan Azərbaycan Ordusu ilə işi ola-çaq, XİN-lə yox.

Bu arada Stokholmdakı Sülh Araşdırmaları İnstitutu (SİPRI) silahlanma ilə bağlı yeni illik hesabat yayıb. Ermənistan mediasının xəbərinə görə, qurum işğalçı ölkənin 2018-ci ildəki hərbi büdcəsinin 33% artaraq 609 milyon dollara çatdığını bildirib. Bu isə Ermənistanın ümumi daxili məhsulunun (ÜDM) 4,8%-ni təşkil edir. İlk baxışda rəqəm ciddi görülmə bilər. Gerçəkdə isə...

Məsələ də elə bundadır: Ermənistanın büdcəsi nədir ki, onun 33 faizi hansısa ciddi məbləğ təşkil edə bilsin? Azərbaycanın hərbi büdcəsi az qala, Ermənistanın ümumi büdcəsinə bərabərdir. Yəni əsas faiz yox, faizin arxasında dayanan məbləğdir. İki ölkənin hərbi büdcələri isə öz özlüyündə hər şeyi deyir. Həqiqətəndən ibarətdir ki, Ermənistan silahlanma yarışında Azərbaycanla ayaqlaşma bilməz. Ermənistanın yeganə ümidi Rusiyadan ucuz silah kreditlərinə, Moskvanın güzəştli qiymətlə verəcəyi silahlardır. Bunu özləri də etiraf edirlər.

Moskvanın İrəvana hərbi dəstəyindən söz düşmüşkən, işğalçı ölkədə Rusiyanın hi-

mayəsi olmadan Ermənistanın nə ayaqda durması, nə də Azərbaycan torpaqlarının işğalını davam etdirməsinin qeyri-mümkünlüyünü də yaxşı anlayırlar.

"Ermənistan Rusiyasız Qarabağı özündə saxlamaq gücündə deyil". Bunu Ermənistanın erməni KİV-i "Sasna Çrer" Partiyasının lideri Jirayr Səfilyanın Rusiya haqda sərt açıqlamasına cavab olaraq bildirdi.

"Rusiya imperiyası zəifləyir və bölgəmizdən çıxma təhlükəsi ilə qarşılaşdığına görə başqa bir qanlı yolla bizi özünə birləşdirməyə çalışır. Özümü qorumaq üçün bu təhlükəni neytrallaşdırmağın vaxtı gəlib çatıb". Səfilyan belə demişdi. O, Rusiyanın Ermənistanı zərər verdiyini də bildirdi.

Erməni KİV-i isə "Sasna Çrerin" liderinə etiraz edib və ona xatırladı ki, Rusiya Ermənistanın təhlükəsizliyinin əsas qarantıdır: "Erməni iqtisadiyyatı Rusiya iqtisadiyyatı ilə sıx bağlıdır, Ermənistanda istehlak edilən qaz Rusiyadan alınır. Əgər Rusiya qazın qiymətini Avropa qiymətləri ilə müəyyən edərsə, Ermənistan iqtisadiyyatı çökəcək. Rusiya Ermənistanı silahlandırmaqdan imtina edərsə, İrəvan silah almaq üçün milyardlarla dollar sərf edən Azərbaycanla silah yarışına davam getirə bilməyəcək. Yeni Ermənistan Rusiyadan çox asılıdır, bura Qarabağ məsələsi də daxildir.

Ermənistan Rusiyasız Qarabağı özündə saxlamaq gücündə deyil".

Erməni KİV Jirayr Səfilyanın bəyanatının Ermənistanın təhlükəsizliyini və Rusiya ilə münasibətləri təhdid etdiyini də bildirib.

Göründüyü kimi, Ermənistan hakimiyyətə Nikol Paşinyan başda olmaqla, qərbyönlü qüvvələr gəlsə də, işğalçı ölkədə Rusiyaya münasibətdə vassal münasibəti dəyişməyib. Bunun da kökündə Qarabağ məsələsində İrəvanın Rusiyasız labüd məğlubiyyətə tuş gələcəyi qorxusu dayanır. Bütünlükdə yuxarıda qeyd olunduğu kimi, varlığı Rusiyadan asılı olan bir ölkənin müstəqil xarici siyasətindən və Dağlıq Qarabağ məsələsində söz sahibliyindən danışmağa dəymir. Demək, Qarabağ məsələsində biz ən əvvəl Rusiya ilə anlaşma yolu axtarmalı, bu zaman təbii ki, yarana biləcək fors-major vəziyyətləri də nəzərə almalıyıq. O vəziyyətlər ki, bizə torpaqlarımızın hərbi yolla və sürətli azad edilməsi şansı yarada bilər.

Ona qədər isə əlbəttə ki, Azərbaycan özünün Ermənistan üzərində əzici hərbi və iqtisadi üstünlüyünü daha da artıraraq işğalçı ölkəni çökdürmək siyasətini davam etdirəcək. O sırada işğalçı ölkənin blokadası və böyük iqtisadi, enerji və nəqliyyat layihələrindən kənar saxlanmasına məxsusi

diqqət veriləcək.

"Azərbaycan şansı qaçırmamalı, Rusiya ilə anlaşılıb torpaqlarımızı işğaldan azad etməlidir". Bu sözləri Bütöv Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının sədri, deputat Qüdrət Həsənzadə deyib.

"Beynəlxalq təşkilatlar, hətta BMT Təhlükəsizlik Şurası bu məsələ ilə maraqlanmır. Əks halda, biz TŞ-nin üzvü olanda bu məsələni qaldırardıq. Hazırda Qarabağın işğaldan azad olunması üçün əvvəlki illərlə müqayisədə daha əlverişli şərait yaranıb. Qərb-Rusiya qarşılıqlı əməkdaşlığı mövcuddur və bizim təbii mütəfiqimiz Türkiyə ilə Rusiya arasında yaxşı münasibətlər mövcuddur. Eyni zamanda Rusiya bilir ki, ilk əlverişli beynəlxalq şəraitdə Paşinyanın liderliyi ilə ermənilər onları qotur keçir qiyətinə Qərbə satacaq. Ona görə də Azərbaycan bu şansı qaçırmamalı və Rusiya ilə anlaşılıb torpaqlarımızı işğaldan azad etməlidir. Hazırda biz qaçqınlarımızı burada, ermənilər isə işğal altındakı torpaqlarımızı orada məskunlaşdırır. Zaman keçdikcə torpaqların işğaldan azad olunması mümkün olacaq", - deyərək qeyd etdi.

Bu xüsusda bir çox analitiklər hesab edir ki, 2019 - Qarabağ məsələsi üçün, hərbi, yoxsa sülh dilemması üçün xeyli dərəcədə aydınlaşma və dönüş illi ola bilər.

Bu günlərdə Pekində keçirilən "Bir kəmə, bir yol" ikinci beynəlxalq konfransı çərçivəsində Azərbaycanla Çin arasında 821 milyon dollar dəyərinə 10 investisiya sənədi imzalandı. Bu sənədlərdən biri Azərbaycan İnvestisiya Şirkəti ASC və Çinin "Çin Milli Elektrik Mühəndisliyi Ko. Ltd" (CNEEC) şirkəti arasında əməkdaşlığa dair anlaşma memorandumudur. Memorandum Çin şirkətinin Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında avtomobil şini istehsalı zavodunun yaradılmasında iştirakını nəzərdə tutur.

İqtisadiyyat naziri Şahin Mustafayev verdiyi məlumata görə, Çin şirkəti Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının rezidenti olacaq. İlk razılaşmaya əsasən İnvestisiya Şirkəti layihədə 10 faiz payla iştirak edəcək. Layihəyə əsasən illik istehsal gücü 3,3 milyon ədəd şin olan zavod yaradılacaq. Bunun 3 milyonunu minik, 300 mini isə yük avtomobilləri üçün olacaq. Nazirin dediyinə görə, 800 nəfərin işləyəcəyi müəssisə 300 milyon dollara başa gələcək. Bu vəsaitin 90 faizini Çin şirkəti yatıracaq.

Sumqayıtda yaradılacaq zavod istehsalı həm yerli, həm də xarici xammal hesabına təmin edəcək. İstehsal olunan məhsul daxili tələbatın ödənməsi ilə yanaşı, xaricə də ixrac olunacaq.

Qeyd edək ki, Azərbaycanda sovet dövründə şin istehsalı zavodu yaradılıb. Belə ki, 1959-cu ildə Bakı Şin Zavodu istismara verilib. Zavod üçün xammal 1953-cü ildə Sumqayıtda yaradılmış sintetik kauçuk kombinatı, Qaradağ rayonundakı soba dudası istehsalı zavodu, həmçinin neftayırma zavodu və digər müəssisələr verirdi. Yeni şin istehsalı tamamilə yerli xammal hesabına həyata keçirilirdi. İllik 1 milyard 850 milyon şin istehsal gücü olan Bakı Şin Zavodunda yük, minik, kənd təsərrüfatı texnikası və motosiklet şinləri və o qədər də rezin kamerlər istehsal edilmişini təmin edən yerli xammallar idi. Bakı Şin Zavodu 1959-cu ildən 1993-cü illərə qədər tam gücü ilə işləyib.

1988-94-cü illərdə zavodun direktoru işləmiş Fəxrət Ələkbərovun "Yeni Müsavat"a dediyinə görə, şin istehsalı üçün zəruri olan əsas xammal sintetik kauçuktur: "Zavodda iki cür kauçukdan istifadə olunurdu. Birini Sumqayıtda, digərini Bakıdakı sintetik kauçuk zavodları istehsal edirdilər. İndi hər iki zavodun fəaliyyəti dayanıb. Bu, 90-cı illərdə kimya-sənayesi müəssisələri "Azərkimya" istehsalat Birliyinə verildəndən sonra baş verdi. Bu şirkətin rəhbəri olan Fikrət Sadıqovun fəaliyyəti müəssisələrin dağılmasına, avadanlıqların poladəritmə müəssisəsinə verilməsinə gətirib çıxardı. Təsəvvür edin ki, SSRİ-də olan 15 şin zavodundan yalnız Azərbaycandakı fəaliyyətini dayandırdı, qalan hamısı bu gün fəaliyyətdədir, hətta İrəvandakı zavod da. Biz ekoloji baxımdan daha təhlükəsiz şin zavodu tikdik - Qaradağda. Elə zavod hazır olan kimi mənə işdən uzaqlaşdırıldı. Daha sonra həmin zavod özəlləşdirildi, profili dəyişib şüşə istehsalı müəssisəsinə çevrildi".

Sabiq direktorun sözlərinə görə, şin istehsalı çox mürəkkəb məsələdir: "50-dək komponent lazımdır. Minik, yük, velosiped, motosikl üçün ayrı materialdan hazırlanır, yay, qış mövsümü üçün tamamilə fərqli materiallar tələb olunur. Texnologiyası da xeyli mürəkkəbdir. Bu gün Azərbaycanda şin istehsalının qurulması çox vacib məsələdir. Çünki avtomobillərin sayı ilbəil artır, şinlə təminat isə tamamilə xaricdən idxal hesabına həyata keçirilir. Çin texnologiyalarının bura gətirilməsi çox müsbət

Azərbaycanda 300 milyon dollara şin zavodu qurulacaq

"Şinzavod"un sabiq direktoru: "Bu zavod zəruri xammalların istehsalını qurmağa təkən verə bilər"

haldır. Çünki Çin şin istehsalı sahəsində ən müasir texnologiyalara malikdir".

F.Ələkbərovun fikrincə, zavodu yaratmaqla yanaşı, onun yerli xammalla təmin olunmasına da diqqət yetirilməlidir: "Həm kauçuk, həm soba dudası, həm yağlar və digər xammalların istehsalını qurmaq üçün bu zavod bir təkən ola bilər. Əsas xammal - neft-qaz var. Biz Sumqayıtda yeni texnologiyalar əsasında metan qazından ka-

uçuk əldə edirdik. Yeni şin istehsalı üçün bütün xammal Azərbaycanın özündə istehsal etmək mümkün və realdır. Yeter ki, müvafiq strukturlar maraqlı olsunlar, investorları cəlb edə bilsinlər. Düşünürəm ki, şin zavodu fəaliyyətə başladıqdan sonra investorların xammal istehsalına marağı da artacaq".

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, 2017-ci ildə Azərbaycana xaricdən 60 milyon 713.05 manat dəyərinde

1 milyon 669 500 ədəd təzə pnevmatik rezin şinlər idxal olunub.

Pnevmatik rezin şinlər, bərpa edilmiş və istifadə olunmuş; massiv və yanıpnevmatik şinlər, şin protektorları, çənbər lentlərinin idxalı isə 318 min 682 ədəd təşkil edib.

Qeyd olunan dövrdə Rusiyadan 224 552 ədəd, Çindən 436 018 ədəd, avtomobil idxalında əsas yeri tutan Almaniya-dan isə cəmi 5532 ədəd minik

avtomobilləri üçün təzə pnevmatik rezin şin idxal olunub. Almaniya-dan idxal olunan istifadə olunmuş şinlərin sayı isə 285 591 ədəd təşkil edib. Yük avtomobilləri və avtobuslar üçün təzə pnevmatik rezin şinlərin isə 55 479 ədədi Rusiyadan, 172 795 ədədi Çindən gətirilib.

2018-ci il yanvarın 1-dən etibarən ölkəyə şin idxalına rüsumlar xeyli artırılıb. Belə ki, minik avtomobilləri, avtobus və yük maşınları üçün bərpa edilmiş bir ədəd şinə görə 10 dollar, hava gəmilərində istifadə edilən şinlər üçün isə 5 dollar rüsum müəyyən edilib, nəticədə köhnə təkərlərin gömrük rüsumu 3 dəfə artırılıb.

Maraqlıdır ki, işlənmiş şinlər rüsumlarını artırılması yeni şinlərin idxalını artırmayıb. Belə ki, 2018-ci ildə 1 milyon 582 356 ədəd təzə pnevmatik rezin şinlər idxal olunub. İstifadə olunmuş şinlərin sayı isə 132 min 405 ədədə düşüb ki, bunun da 103 min 526 ədədi Almaniya-dan gətirilib. Çindən həm minik, həm də yük avtomobilləri üçün şin idxalı isə ötən il xeyli artıb - müvafiq olaraq 512 303 ədəd və 142 min 381 ədəd.

□ Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"

Vergi orqanları gizlədilən əmək haqlarını necə aşkarlayır?

Keçmiş işçilərlə söhbət, vakansiya elanları, kredit üçün verilən arayışlar....

Dünyanın əksər ölkələrində işgötürənlərin real əmək haqqını uçotdan yayındırma halları mövcuddur. İnkişaf etmiş ölkələrdə bu kimi vergidən yayınma hallarına əsasən restoran, nəqliyyat, pörakəndə və topdansatış, tikinti və təmizlik xidmətlərində, ictimai iaşə sektorunda daha çox rast gəlinir. Təəssüf ki, Azərbaycanda belə hallara demək olar, bütün sahələrdə təsadüf edə bilər. Bura səhiyyə, təhsil, hüquq məsləhəti, mühəsibatlıq xidmətləri, tikinti-təmir-dizayn, daşınmaz əmlakın alqı-satqısı, mebel sexləri, şirniyyatçılar və s. sahələr aiddir. Biz bu siyahıyı artırma bilirik.

Bu cür qanun pozuntularının qarşısının alınması vergi orqanlarının başlıca vəzifəsidir. Hazırda beynəlxalq təcrübədə "zərf" maaşları ilə mübarizədə bir-birindən fərqli iki yanaşma tətbiq olunur. Birinci halda - "bir-başa yanaşmada" cərimələrin artırılması və qeyri-qanuni əmək haqqı ödənişi ilə mübarizə vasitələrinin sərtləşdirilməsi nəzərdə tutulur. Bu zaman vergidən yayınma hallarının səbəbləri deyil, nəticələri aradan qaldırılır. İkinci halda - "dolaylı yanaşma"da isə işçilərin və işgötürənlərin qanunvericiliyə və dövlət qurumlarına inamlarının

artırılması ön plana çəkilir. Dolaylı yanaşma daha çox qarşılıqlı etimada söykənən münasibətlərin formalaşmasını şərtləndirir. Vergi və digər qurumlar (əmək müfəttişliyi, sahibkarlar konfederasiyası, və s.) işgötürənlərə və işçilərə əmək haqqı məbləğinin tam şəkildə bəyan edilməsinin faydalarını izah edir, ödədikləri verginin müqabilində gələcəkdə əldə edəcəkləri üstünlüklərə - pensiya təminatı, kredit almaq imkanları (xüsusilə, ipoteka kreditləri) və s. dair maarifləndirmə tədbirləri təbliğ olunur.

Müşahidələr göstərir ki,

Azərbaycan hökuməti iş yerlərinin uçotu sahəsində problemləri aradan qaldırmaq üçün hər iki tərəfdən yanaşma tətbiq edir. Belə ki, 2018-ci ildə Vergi Məcəlləsinə mühüm dəyişiklik edildi. Əmək münasibətlərinin rəsmiləşdirilməsi, əməyin ödənişi sistemini leqallaşdırılması məqsədilə qeyri-neft-qaz sektorunun özəl bölməsindəki əmək bazarına 8000 manatadək vergi güzəştı verildi. Yeni əmək haqlarının leqallaşdırılması istiqamətində birinci addımı dövlət atdı. Dövlət öz büdcə gəlirlərinin bir hissəsindən bilərəkdən imtina etdi ki, əmək haqlarının aşkarlanması,

"zərflərdən" çıxarılması üçün münbit şərait yaransın.

Bu, həm də "kölgə iqtisadiyyatı"nda çalışan vətəndaşların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinə yönəlmiş qərardır. Çünki qeyri-rəsmi əmək bazarının fəaliyyətindən ən çox zərər görrən sırayı vətəndaşdır.

Əldə etdiyimiz məlumata görə, vergi orqanları əmək haqlarının gizlədilməsini aşkarlamaq üçün ən müxtəlif üsullardan istifadə edirlər. Məsələn, ən klassik üsullardan biri müəssisənin indiki və ya keçmiş əməkdaşları ilə söhbətin aparılmasıdır. Təcrübə göstərir ki, bu

zaman işçi ilə söhbətdə aldığı real əmək haqqının məbləğini vergi müfəttişinə bildirir. Nəzərə alsaq ki, bu ilin əvvəlindən vergi orqanları hər bir müəssisə üzrə işçilərə yazılan əmək haqları barədə onlayn məlumat almaq imkanı əldə ediblər, bu iş daha da asanlaşıb. Vergi orqanlarında şübhələr yarandıqda müəssisənin vakansiya elanlarına nəzər salır və orada vəd olunan əmək haqqının hesabataki rəqəmlərdən fərqləndiyini görür. İşçinin kredit üçün banka təqdim etdiyi arayışda göstərilən əməkhaqqı məlumatları da qeyri-rəsmi əmək haqqı ödənişini müəyyən etmək üçün mənbə kimi geniş istifadə olunmaqdadır.

Bundan başqa, Vergilər Nazirliyi müxtəlif biznes qurumları, peşəkar assosiasiyalarla (mühəsiblər, auditorlar, konsaltinq şirkətləri, maliyyə mütəxəssisləri və s) müntəzəm olaraq dialoq aparır. Vergi orqanlarında çalışanların ölkənin biznes mühitində baş verən hadisələri yaxından izləmək, müəyyən indikatorları, o cümlədən əmək haqları səviyyəsi barədə məlumat almaq imkanları kifayət qədər genişdir.

Nəhayət, audit yoxlaması... Düzdür, son dövrlərdə Vergilər Nazirliyinin audit yoxlamalarının sayını azaltması müşahidə

olunur. Bu, həm də sahibkara öz uçot hesabat işlərini qaydaya salmaq, necə deyirlər, "kölgədən" daha sürətlə çıxmaq üçün yaradılmış fürsətdir. Lakin yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi, qara mühasibatlıq aşkarlamaq üçün vergi orqanlarının imkanları xeyli artıb. Bu baxımdan, real əmək haqqını gizlədən sahibkarlar üçün vergi müfəttişlərinin gəlişi sürpriz olmamalıdır. Onlar nəzərə almalıdırlar ki, Vergi Məcəlləsinə edilən son dəyişikliklərlə sanksiyalar sərtləşdirilib. Hər ehtimala qarşı xatırladıq ki, işçinin əmək haqqının gizlədilməsinə görə təqvim ili ərzində ilk dəfə baş verəndə 2.000 manat, 2-ci dəfə 4.000 manat, üçüncü dəfə və daha çox hallarda isə 6.000 manat maliyyə sanksiyası nəzərdə tutulur. Özü də bu sanksiya hər işçi üzrə ayrı-ayrılıqda tətbiq olunur və etiraf edək ki, az məbləğ deyil. Beləliklə, vergi ödəyicisi ya işçi ilə müqavilə bağlamayıbsa, ya hesabatlarında əmək haqqını tam göstərməyibsə hər bir gizlədilmiş əmək haqqı məbləği üzrə bu sanksiyayı ödəməyə hazır olmalıdır.

Bütün bunlar isə o deməkdir ki, sahibkarlar vergi müfəttişlərinin gəlməsini gözləmədən əmək haqqı siyasətlərini qanunvericiliyin tələblərinə uyğunlaşdırmalıdır. Əks halda, müvafiq yoxlama və yüksək sanksiyalar qaçılmaz olacaq.

□ Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"

Mayın 29-da Bakı Olimpiya Stadionunda keçiriləcək UEFA Avropa Liqasının final oyununa biletlər məhdud sayda satışa çıxarılıb. Təşkilat Komitəsindən verilən məlumata görə, satışa 5000 bilet çıxarılaçaq.

Qarşılaşmanı izləmək istəyənlər şəxsiyyət vəsiqələri ilə iTicket.az-ın "Gənclik Mall" və "Port Baku Mall"da yerləşən kassalarına yaxınlaşaraq bilet əldə edə bilərlər.

Birinci kateqoriya 280 manat (140 avro), ikinci kateqoriya 180 manat (90 avr), üçüncü kateqoriya 100 manat (50 avro), dördüncü kateqoriya isə 60 manat (30 avro) dəyərində olacaq. Hər kəs özü də daxil olmaqla, yalnız 4 bilet əldə edə bilər.

Əsas məsələ biletlərin satışı yox, çılğın ingilis azarkeşlərinin Bakıda özlərini necə aparacağıdır. Doğrudur, finalçılar hələ məlum deyil. Lakin böyük ehtimalla bir ingilis klubu finala çıxacaq. Yəni paytaxtımıza vaxtilə "Qarabağ"la oynamış həm "Çelsi", həm "Arsenal" gələ bilər.

Eyni zamanda "Çelsi" - "Arsenal" finalı ehtimalı da var. İngilis azarkeşinin emosiyasını, çılğınlığını, radikal fanatlığını nəzərə alsaq, onların gelişinə xüsusi hazırlıq zəruridir.

"Qalatasaray" - "Lids" finalını xatırlayanlar bilirler ki, londonlu azarkeşlər hansı "oyun"lardan çıxmışdılar, şəhərin "altını üstünə" çevirmişdilər.

Bu mənada itaətsiz fanatların "qara siyahısı" həmişə olur və matçın keçiriləcəyi ölkənin hüquq-mühafizə orqanlarına təqdim edilir.

Azərbaycan paytaxtı "Dumanlı Albion"dan qonaqların belə axınından nə gözləyə bilər və ən vacibi, ona necə hazırlaşmaq lazımdır?

Dünya idman saytlarının yazdıqlarına görə, ingilis azarkeşləri həmişə komandalının qarşılaşdığı şəhərlər üçün

Bakı ingilis fanatlarının "işğalı"na hazırlaşır

DİN, Britaniya səfirliyi, Azad Rəhimov Avropa Liqasının finalı barədə açıqlama yayıblar; idman jurnalistləri ayıq-sayıq olmağa çağırıldı: "İngilislərdən nə desən çıxar"

problemə çevrilirlər. Britaniya hakimiyyəti, özünün bezi vətəndaşlarının belə xüsusiyyətlərini bilərək, ən çılğın azarkeşləri artıq evdə neytrallaşdırmağı öyrənib - onları ölkədən sadəcə buraxmırlar.

Məsələn, hər hansı bir hadisədə adı keçmiş pərəstişkarlarının fan pasportları (fan ID) əldə etmələrindən imtina kimi tədbirdən istifadə olunur. Bununla belə, İngiltərədən gələn futbol azarkeşlərinin "xidməti siyahısı" olduqca ciddidir...

İngilis azarkeşləri axırıncı dəfə əsl talanı 2016-cı ildə Fransada keçirilən Avropa

Çempionatında təşkil ediblər.

Bundan sonra Fransanın bezi şəhərlərinin səlahiyyətləri, oyunlar zamanı "quru qanun" tətbiq ediblər.

Ancaq İngiltərə Futbol Assosiasiyasının və London Polis İdarəsinin birgə press-reizində britaniyalı azarkeşlərin alkoqolun təsiri altında stadionlarda və kənarında ictimai qaydanı pozduqlarını bəyan etmələrinə baxmayaraq, gənclər və idman naziri Azad Rəhimov bildirib ki, belə radikal tədbirlərdən istifadə olunmayacaq, yerli pivə zavodları tam gücü ilə fəaliyyət göstərəcəklər.

Bununla bərabər, Daxili İşlər Nazirliyi oyundan əvvəl və sonrakı günlərdə şəhərdə ictimai asayişin təmin edilməsi və həm azarkeşlərin, həm də Bakının bütün qonaqlarının təhlükəsizliyini təmin etmək üçün xüsusi rejimə keçəcək.

"Heç bir narahatlıq yoxdur. Bakı dəfələrlə dünya və Avropa miqyasında böyük tədbirlər keçirib və Azərbaycan polisi həmişə öz üzərinə düşən vəzifəni yüksək səviyyədə yerinə yetirib. Bütün vətəndaşlar, o cümlədən xarici dövlətlərin vətəndaşları Azərbaycan qanunlarına hörmət etməlidirlər və bi-

zim polisimiz həmişə qanunçuluğun keşiyindədir" deyərək, Azərbaycan Daxili İşlər Nazirliyi mətbuat xidmətinin rəhbəri Ehsan Zahidov virtualaz.org-a bildirib.

Azərbaycan Turizm Assosiasiyasının (AzTA) sədri Nəhid Bağirov qarşıdakı "ingilis işğalı" ilə bağlı daha az optimistdir.

Dünyanın müxtəlif ölkələrindən gələn qonaqların xarakterlərinə yaxşı bələd olan turizm üzrə mütəxəssis hesab edir ki, istənilən hadisələrin qarşısının düzgün, amma qətiyyətlə alınmasına hazırlaşmaq lazımdır.

Böyük Britaniyanın Bakıdakı səfirliyi də həmvətənləri ilə görüşə hazırlaşır. "Biz hamımız sə-

öz meydanındakı oyun ərəfləşməsinə bərabərdir" deyərək, Azərbaycan Daxili İşlər Nazirliyi mətbuat xidmətinin rəhbəri Ehsan Zahidov virtualaz.org-a bildirib.

Elə son "Barselona" - "Liverpul" qarşılaşmasından öncə Barselonada ingilis tərəfdarların polis müdaxiləsinə səbəb olacaq həddə hərəkətləri olmuşdu.

Bəli, ingilis finalı olsa, onlara pivə satıb, pulu çıxarmaq mümkündür. Lakin pivəni içənlərin qarşısını almağa da çox güc sərf edilməlidir. Hər halda, finala İngiltərə klubu çıxsa, daha hazırlıqlı olmaq lazımdır.

Rekord.az-ın baş redaktoru Kənan Məstəliyevin sözlərinə görə, ingilislərdən nə desən, çıxar: "Çox uzağa getməyə, elə "Liverpul" azarkeşləri Barselonada əməli-başlı intizamsızlıq edib, hətta çaxnaşma da yaradıblar.

Onlar tərbiyəsizlik edərək mərkəzi küçələrdən birində istirahət edən qonaqları fəvvarəyə itələyiblər, daha sonra hotel işçilərinə hücum edərək xəstəxanalıq ediblər.

Üstəlik, polisə müqavimət göstərərək onlara müxtəlif əşyalar atıblar. Yəni necə deyirlər, "bu hələ jurnaldır, kino sonra başlayacaq". Aydın ki, bizim hüquq-mühafizə orqanlarına böyük yük düşəcək".

Jurnalist ümid edir ki, böyük çətinlik yaşanmaz: "Digər tərəfdən, hələ ingilis komandalının Bakıdakı finala vəsiqə qazanması üçün yarımfinal oyunları var. Yüz faiz də demək olmaz ki, onlardan biri, ya ikisi mütləq paytaxtımıza gəlmək hüququ qazanacaq. Daha bir məsələ də odur ki, Bakıya vaxtilə İngiltərə yığımsı da gəlib, ingilis klubları da. Elə həmin "Çelsi" və "Arsenal" "Qarabağ"la ÇL və AL çərçivəsində üz-üz gəlib. Nəse böyük bir problemin çıxdığını xatırlamıram".

Qeyd edək ki, "Arsenal" - "Valensiya", "Çelsi" - "Ayntraxt" görüşlərinin nəticəsindən asılı olaraq finalçılar müəyyənləşəcək.

Emil SALAMOĞLU, "Yeni Müsavat"

Hakimləri varlı edəcək layihə vəkllərin narazılığına səbəb oldu

"Rüsumlar bu qədər artırılarsa, vəkllər və vətəndaşın vəziyyəti heç də yaxşı olmayacaq"

"Dövlət rüsumu haqqında" Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə layihə sosial şəbəkələrdə ciddi müzakirə mövzuna çevrilib. Vəkil Cavid Rzazadə özünün facebook səhifəsində təklif olunan layihənin surətini paylaşaraq həmkarlarına sualla müraciət edib.

Vəkilin yazdıqlarını təqdim edirik. Sitat: "Rüsumlar bu qədər artırılarsa, vəkllər və vətəndaşın vəziyyəti heç də yaxşı olmayacaq. Bircə kef çəkmək hakimlər olacaq. "İş az, pul (maas) çox prinsipi" hakimlər üçün işləyəcək. Siz necə düşünürsünüz, hörmətli həmkarlar?"

Layihədə məhkəmələrə verilən iddialarla bağlı rüsumların bir neçə qat artırılması, hakimlərə hər ay aldıqları əmək haqqı qədər əlavə verilməsi, ildə 1 dəfə olmaqla 40 məzuniyyət, mə-

zuniyyət dövründə əmək haqqı qədər məzuniyyət haqqı, 2 aylıq əmək haqqı məbləğində müavinət verilməsi nəzərdə tutulur.

Layihə ilə bağlı tanınmış vəkil Elçin Sadiqov maraqlı fikirlər bölüşüb. O, hər kəsin məhkəməyə çatımlılıq hüququnun olmasını, yüksək dövlət rüsumlarının bunun qarşısını alacağını bildirib: "Qarşıya qoyulmuş məqsədə çatmaq üçün mütənəsib addım olmayacaq. Nəticədə konstitusiyamızın 60-cı maddəsi ilə və Konvensiyanın 6(1) maddəsi ilə təminat verilən məhkəməyə çatımlılıq hüququ kütləvi şəkildə pozulacaq".

Vəkil xüsusi olaraq vurğulayıb ki, dövlət rüsumu vətəndaşların öz mübahisələrini ədalət mühakiməsinə çıxarmaqdan çəkilməyə yönəlməlidir: "Dövlət əmin olmalıdır ki, hər kəs

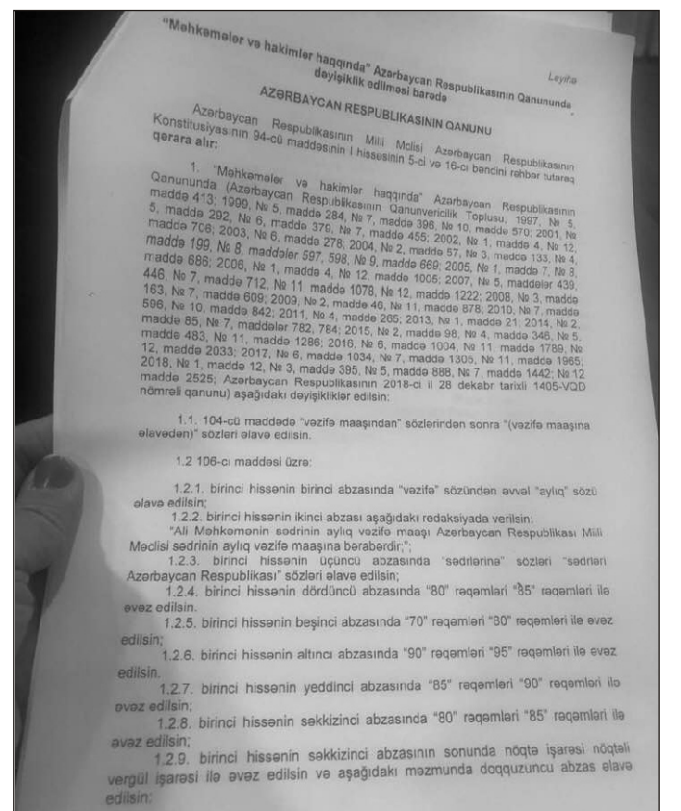
məhkəməyə müraciət hüququndan yararlanıla bilər".

Digər tanınan vəkil Cavid Cavadov da rüsumların bu şəkildə qaldırılmasının indiki mərhələdə uyğun olmadığını deyir. Vəkil "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirib ki, minimum əmək haqqı 180 manat olan bir ölkədə rüsumların birdən-birə bir neçə qat artırılması vətəndaşların məhkəməyə çatımlılığını əngəlləyən amilə çevriləcək: "Layihədə hakimlərlə bağlı nəzərdə tutulan dəyişikliklər çoxdan gerçəkləşdirilməli olan məsələdir. Azərbaycan hakimiyyətində vətəndaşların məhkəməyə çatımlılıq hüququ kütləvi şəkildə pozulacaq".

C.Cavadov deyir ki, hazırda 500 manatdan yuxarı iddialar üzrə 40 manat rüsum ödənilir. Dəyişikliklər qəbul edilərsə, qiymətləndirilməyən iddialar birdən-birə 100 manat olacaq: "Milli Məclisin saytında hələlik bu qanun layihəsi ilə bağlı məlumatlar yerləşdirilməyib. Belə görünür ki, hələlik müzakirə olunur. Hesab edirəm ki, dövlət rüsumlarının birdən-birə bu həddə qaldırılması düzgün deyil. Vətəndaş dövlət rüsumunu ödəməyə pul tapmayacaq ki, gedib iddiasını verə bilsin. Bu bəri başdan vətəndaşın ədalət

dəyişikliklər olardı. Amma rüsumların bu qədər artırılmasını uyğun hesab etmirəm. Rüsumların artırılması ilə bağlı təkliflər qəbul edilərsə, bu, vətəndaşların məhkəmələrə müraciət etmələri üçün qarşısının alınması demək olacaq".

C.Cavadov deyir ki, hazırda 500 manatdan yuxarı iddialar üzrə 40 manat rüsum ödənilir. Dəyişikliklər qəbul edilərsə, qiymətləndirilməyən iddialar birdən-birə 100 manat olacaq: "Milli Məclisin saytında hələlik bu qanun layihəsi ilə bağlı məlumatlar yerləşdirilməyib. Belə görünür ki, hələlik müzakirə olunur. Hesab edirəm ki, dövlət rüsumlarının birdən-birə bu həddə qaldırılması düzgün deyil. Vətəndaş dövlət rüsumunu ödəməyə pul tapmayacaq ki, gedib iddiasını verə bilsin. Bu bəri başdan vətəndaşın ədalət

mühakiməsinə çatımlılığının qarşısının alınmasıdır. Ümumilikdə rüsumlar qaldırılmadı, əlbəttə ki, 100 min manatlıq iddia tələbi üzrə 40 manat rüsum ödənilməsi azdır".

Cavid Cavadov hesab edir

ki, dövlət rüsumları vətəndaşların gəlirlərinə adekvat olmalı, rüsum məbləğləri müəyyən edilərkən minimum, orta aylıq əməkhaqları nəzərə alınmalıdır.

E.MƏMMƏDLİYEV, "Yeni Müsavat"

Mayın 29-da Bakı Olimpiya Stadionunda keçiriləcək UEFA Avropa Liqasının final oyununa biletlər məhdud sayda satışa çıxarılıb. Təşkilat Komitəsindən verilən məlumata görə, satışa 5000 bilet çıxarılacaq.

Qarşılaşmanı izləmək istəyənlər şəxsiyyət vəsiqələri ilə iTicket.az-ın "Gənclik Mall" və "Port Baku Mall" da yerləşən kassalarına yaxınlaşaraq bilet əldə edə bilərlər.

Birinci kateqoriya 280 manat (140 avro), ikinci kateqoriya 180 manat (90 avr), üçüncü kateqoriya 100 manat (50 avro), dördüncü kateqoriya isə 60 manat (30 avro) dəyərində olacaq. Hər kəs özü də daxil olmaqla, yalnız 4 bilet əldə edə bilər.

Əsas məsələ biletlərin satışı yox, çilgin ingilis azarkeşlərinin Bakıda özlərini necə aparacağıdır. Doğrudur, finalçılar hələ məlum deyil. Lakin böyük ehtimalla bir ingilis klubu finala çıxacaq. Yeni paytaxtımıza vaxtilə "Qarabağ"la oynamış həm "Çelsi", həm "Arsenal" gələ bilər.

Eyni zamanda "Çelsi" - "Arsenal" finalı ehtimalı da var. İngilis azarkeşinin emosiyasını, çilginliyini, radikal fanatlığını nəzərə alsaq, onların gelişinə xüsusi qəbul edilirdir.

"Qalatasaray" - "Lids" finalını xatırlayanlar bilir ki, londonlu azarkeşlər hansı "oyun"lardan çıxmışdılar, şəhərin "altını üstünə" çevirmişdilər.

Bu mənada itaətsiz fanatların "qara siyahısı" həmişə olur və matçın keçiriləcəyi ölkənin hüquq-mühafizə orqanlarına təqdim edilir.

Azərbaycan paytaxtı "Dumanlı Albion"dan qonaqların belə axınından nə gözləyə bilər və ən vacibi, ona necə hazırlaşmaq lazımdır?

Dünya idman saytlarının yazdıqlarına görə, ingilis azarkeşləri həmişə komandalarının qarşılaşdığı şəhərlər üçün

Bakı ingilis fanatlarının "işğalı"na hazırlaşır

DİN, Britaniya səfirliyi, Azad Rəhimov Avropa Liqasının finalı barədə açıqlama yayıblar; idman jurnalistləri ayıq-sayıq olmağa çağırıldı: "İngilislərdən nə desən çıxar"

problemə çevrilirlər. Britaniya hakimiyyəti, özünün bezi vətəndaşlarının belə xüsusiyyətlərini bilərək, ən çilgin azarkeşləri artıq evdə neytrallaşdırmağı öyrənib - onları ölkədən sadəcə buraxmırlar.

Məsələn, hər hansı bir hadisədə adı keçmiş pərəstişkarlarının fan pasportları (fan ID) əldə etmələrindən imtina kimi tədbirdən istifadə olunur. Bununla belə, İngiltərədən gələn futbol azarkeşlərinin "xidməti siyahısı" olduqca ciddidir...

İngilis azarkeşləri axırıncı dəfə əsl talanı 2016-cı ildə Fransada keçirilən Avropa

Çempionatında təşkil ediblər.

Bundan sonra Fransanın bezi şəhərlərinin səlahiyyətləri, oyunlar zamanı "quru qanun" tətbiq ediblər.

Ancaq, İngiltərə Futbol Assosiasiyasının və London Polis İdarəsinin birgə press-revizində britaniyalı azarkeşlərin alkoqolun təsiri altında stadionlarda və kənarında ictimai qaydanı pozduqlarını bəyan etmələrinə baxmayaraq, gənclər və idman naziri Azad Rəhimov bildirib ki, belə radikal tədbirlərdən istifadə olunmamaq, yerli pivə zavodları tam gücü ilə fəaliyyət göstərəcəklər.

Bununla bərabər, Daxili İşlər Nazirliyi oyundan əvvəl və sonrakı günlərdə şəhərdə ictimai asayişin təmin edilməsi və həm azarkeşlərin, həm də Bakının bütün qonaqlarının təhlükəsizliyini təmin etmək üçün xüsusi rejim keçəcək.

"Heç bir narahatlıq yoxdur. Bakı dəfələrlə dünya və Avropa miqyasında böyük tədbirlər keçirib və Azərbaycan polisi həmişə öz üzərinə düşən vəzifəni yüksək səviyyədə yerinə yetirib. Bütün vətəndaşlar, o cümlədən xarici vətənlərin vətəndaşları Azərbaycan qanunlarına hörmət etməlidirlər və bi-

zim polisimiz həmişə qanunçuluğun keşiyindədir" deyərək, Azərbaycan Daxili İşlər Nazirliyi mətbuat xidmətinin rəhbəri Ehsan Zahidov virtualaz.org-a bildirib.

Azərbaycan Turizm Assosiasiyasının (AzTA) sədri Nəhid Bağirov qarşıdakı "ingilis işğalı" ilə bağlı daha az optimistdir.

Dünyanın müxtəlif ölkələrindən gələn qonaqların xarakterlərinə yaxşı bələd olan turizm üzrə mütəxəssis hesab edir ki, istənilən hadisələrin qarşısının düzgün, amma qətiyyətlə alınmasına hazırlaşmaq lazımdır.

Böyük Britaniyanın Bakıdakı səfirliyi də həmvətənləri ilə görüşə hazırlaşır. "Biz hamı-

öz meydanındakı oyun ərəfləşməsinə İstanbulda ağır toqquşma yadımızdır. Bu hallar çox olub.

Elə son "Barselona" - "Liverpul" qarşılaşmasından öncə Barselonada ingilis tərəfdarların polisin müdaxiləsinə səbəb olacaq həddə hərəkətləri olmuşdu.

Bəli, ingilis finalı olsa, onlara pivə satıb, pulu çıxarmaq mümkündür. Lakin pivəni içənlərin qarşısını almağa da çox güc sərf edilməlidir. Hər halda, finala İngiltərə klubu çıxa, daha hazırlıqlı olmaqla lazımdır.

Rekord.az-ın baş redaktoru Kənan Məstəliyevin sözlərinə görə, ingilislərdən nə desən, çıxar: "Çox uzağa getməyə, elə "Liverpul" azarkeşləri Barselonada əməli-başlı intizamsızlıq edib, hətta çaxnaşma da yaradıblar.

Onlar tərbiyəsizlik edərək mərkəzi küçələrdən birində istirahət edən qonaqları fəvvarəyə itələyiblər, daha sonra otel işçilərinə hücum edərək xəstəxanəliq ediblər.

Üstəlik, polisə müqavimət göstərərək onlara müxtəlif əşyalar atıblar. Yeni necə deyirlər, "bu hələ jurnaldır, kino sonra başlayacaq". Aydın ki, bizim hüquq-mühafizə orqanlarına böyük yük düşəcək.

Jurnalist ümid edir ki, böyük çətinlik yaşamaz: "Digər tərəfdən hələ ingilis komandalarının Bakıdakı finala vəsiqə qazanması üçün yarımfinal oyunlarını yə. Yüz faiz də demək olmaz ki, onlardan biri, ya ikisi mütləq paytaxtımıza gəlmək hüququ qazanacaq. Daha bir məsələ də odu ki, Bakıya vaxtilə İngiltərə yığması da gəlib, ingilis klubları da. Elə həmin "Çelsi" və "Arsenal" "Qarabağ"la ÇL və AL çərçivəsində üz-üz gəlib. Nəse böyük bir problemin çıxdığını xatırlamıram".

Qeyd edək ki, "Arsenal" - "Valensiya", "Çelsi" - "Ayntraxt" görüşlərinin nəticəsindən asılı olaraq finalçılar müəyyənləşəcək.

Emil SALAMOĞLU, "Yeni Müsavat"

Hakimləri varlı edəcək layihə vəkllərin narazılığına səbəb oldu

"Rüsumlar bu qədər artırılarsa, vəkllər və vətəndaşın vəziyyəti heç də yaxşı olmayacaq"

"Dövlət rüsumu haqqında" Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə layihə sosial şəbəkələrdə ciddi müzakirə mövzuna çevrilib. Vəkil Cavid Rzazadə özünün facebook səhifəsində təklif olunan layihənin surətini paylaşaraq həmkarlarına sualla müraciət edib.

Vəklin yazdıqlarını təqdim edirik. Sitat: "Rüsumlar bu qədər artırılarsa, vəkllər və vətəndaşın vəziyyəti heç də yaxşı olmayacaq. Bircə kef çəkan hakimlər olacaq. "İş az, pul (maas) çox prinsipi" hakimlər üçün işləyəcək. Siz necə düşünürsüz, hörmətli həmkarlar?"

Layihədə məhkəmələrə verilən iddialarla bağlı rüsumların bir neçə qat artırılması, hakimlərə hər ay aldıqları əmək haqqı qədər əlavə verilməsi, ildə 1 dəfə olmaqla 40 məzuniyyət, mə-

zuniyyət dövründə əməkhaqqı qədər məzuniyyət haqqı, 2 aylıq əməkhaqqı məbləğində müavinət verilməsi nəzərdə tutulur.

Layihə ilə bağlı tanınmış vəkil Elçin Sadiqov maraqlı fikirlər bölüşüb. O, hər kəsin məhkəməyə çatımlılıq hüququnun olmasını, yüksək dövlət rüsumlarının bunun qarşısını alacağını bildirib: "Qarşıya qoyulmuş məqsədə çatmaq üçün mütləq addım olmalı olacaq. Nəticədə konstitusiyamızın 60-cı maddəsi ilə və Konvensiyanın 6(1) maddəsi ilə təmin edilən məhkəməyə çatımlılıq hüququ kütləvi şəkildə pozulacaq".

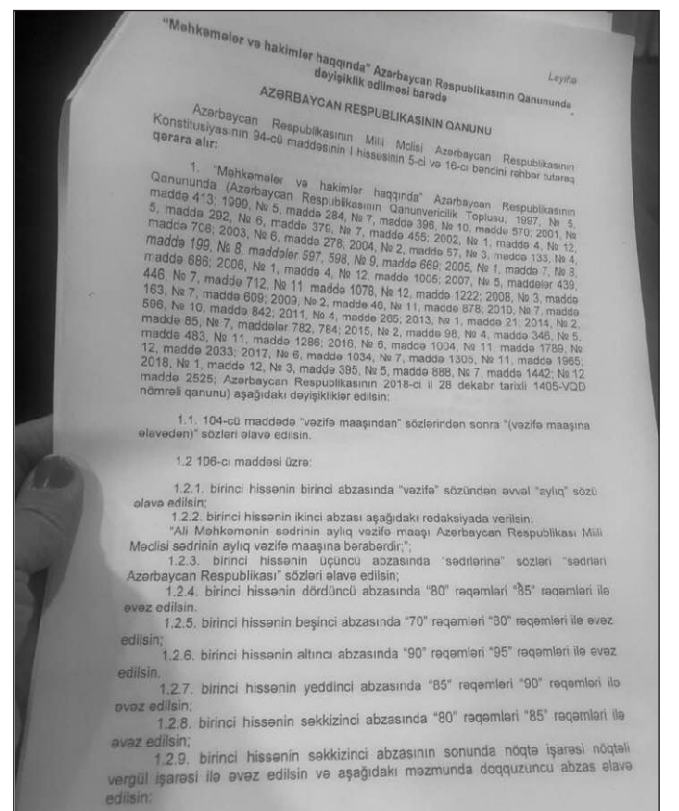
Vəkil xüsusi olaraq vurğulayıb ki, dövlət rüsumu vətəndaşların öz mübahisələrini ədalətli mühakiməsinə çıxarmaqdan çəkindirməyə yönəlməməlidir: "Dövlət əmin olmalıdır ki, hər

kəs məhkəməyə müraciət hüququndan yararlanacaq".

Digər tanınan vəkil Cavid Cavadov da rüsumların bu şəkildə qaldırılmasının indiki mərhələdə uyğun olmadığını deyir. Vəkil "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirib ki, minimum əməkhaqqı 180 manat olan bir ölkədə rüsumların birdən-birə bir neçə qat artırılması vətəndaşların məhkəməyə çatımlılığını əngəlləyən amilə çevriləcək: "Layihədə hakimlərlə bağlı nəzərdə tutulan dəyişikliklər çoxdan gerçəkləşdirilməli olan məsələdir. Azərbaycanda hakimlər gördükləri işin müqabilində çox az əməkhaqqı alırlar. Bu baxımdan layihədə hakimlərin əməkhaqqı və məzuniyyət haqları ilə bağlı təkliflər, mənzil kirayəsi, bir mənzildən digərinə köçürülmə ilə bağlı xərclərin qarşılınması müsbət dəyişiklik-

lər olardı. Amma rüsumların bu qədər artırılması uyğun hesab etmirəm. Rüsumların artırılması ilə bağlı təkliflər qəbul edilərsə, bu vətəndaşların məhkəmələrə müraciət etmək hüquqlarının qarşısının alınması demək olacaq".

C.Cavadov deyir ki, hazırda 500 manatdan yuxarı iddialar üzrə 40 manat rüsum ödənilir. Dəyişikliklər qəbul edilərsə, qiymətləndirilməyən iddialar birdən-birə 100 manat olacaq: "Milli Məclisin saytında hələlik bu qanun layihəsi ilə bağlı məlumatlar yerləşdirilməyib. Belə görünür ki, hələlik müzakirə olunur. Hesab edirəm ki, dövlət rüsumlarının birdən-birə bu həddə qaldırılması düzgün deyil. Vətəndaş dövlət rüsumunu ödəməyə pul tapmayacaq ki, gedib iddiasını verə bilsin. Bu bəri başdan vətəndaşın ədalət

mühakiməsinə çatımlılığının qarşısının alınmasıdır. Ümumilikdə rüsumlar qaldırılmadı, əlbəttə ki, 100 min manatlıq iddia tələbi üzrə 40 manat rüsum ödənilməsi azdır".

Cavid Cavadov hesab edir

ki, dövlət rüsumları vətəndaşların gəlirlərinə adekvat olmalı, rüsum məbləğləri müəyyən edilərkən minimum, orta aylıq əməkhaqları nəzərə alınmalıdır.

E.MƏMMƏDLİYEV, "Yeni Müsavat"

Azərbaycanda uşaq və media ombudsmanlığının yaradılması ilə bağlı təkliflər zaman-zaman gündəmə gəlir. Ölkədə hüquqların qorunmasına ehtiyac olan yüz minlərlə uşağın olduğu faktını nəzərə alanda bu, çox yerində təklif sayılır. Amma bununla bağlı 2014-cü ildə Azərbaycanın insan hüquqları üzrə müvəkkili Elmira Süleymanova münasibətini açıqlayıb və bildirib ki, uşaq ombudsmanının yaradılması uşaq hüquqlarının qorunması üçün daha geniş imkanlar açardı.

"Bu, uşaqların hüquqlarını daha geniş şəkildə qorumağa imkan yaradardı. Amma bütün dünyada bu proseslər əks istiqamətdə gedir. Məsələn, bir çox ölkələrdə uşaq ombudsmanı institutu ləğv edilir və Prezident Administrasiyası və ya digər qurumlar nəzdində müvafiq şöbələr yaradılır" - Süleymanova deyib.

Bununla bağlı Azərbaycandakı vəziyyətə toxunan E.Süleymanova bildirib ki, rəhbərlik etdiyi qurum BMT Uşaq Hüquqları Komitəsinə ixtisaslaşmış hesabat göndərib: "Oradan tövsiyə edildi ki, ya ombudsman təsisatı tərkibində xüsusilə uşaqlarla məşğul olan struktur bölməsi, ya da ayrıca uşaq ombudsmanı yaradılsın. Biz bununla bağlı Azərbaycan hökumətinin qərarını gözləyirik".

Amma bir çox ölkələrdə uşaq ombudsmanlığı institutu var. Çox uzağa getmədən Rusiyada uşaq ombudsmanlığı institutunun missiyalarını yada salaq.

1. Uşaqların narkotik testlərindən keçməsi və valideynlərin üzərinə bununla bağlı öhdəlik qoyulması.

Ölkənin uşaq ombudsmanını Anna Kuznetsova 2018-ci ilin sonlarına uşaqların məktəblərdəki təhlükəsizliyi ilə bağlı plan hazırlayıb. O hesab edir ki, "tibbi müdaxilə və müalicə" üçün uşağın qanuni nümayəndələrinin razılığı yetərlidir. Yeniyetmələr özləri narkotik testlərindən imtina edə bilməzlər. Bundan başqa, ombudsman uşaqların cinsi və psixi sağlamlığına pis təsir göstərən saytların bloklanması üçün tənzimləmələrinin daha asan olmasını mütləq bilir.

2. İnternetdə uşaqlara nəzarət.

Rusiyanın uşaq ombudsmanı internetdəki destruktiv təbəqəyə daha çox diqqət ayırır. O, müəllimlərə sosial şəbəkədəki qrupları öyrənmək və neqativ təbəqənin yeniyetmələr arasında nə qədər çoxluqda olmasını araşdırmağı tapşırıb. Bundan başqa, ombudsman uşaqların google-da nəyi axtardıklarını ilə bağlı aparılacaq araşdırmanın da faydalılığına inanır. Belə ki, həm uşağın internetdə axtardıqları, həm də valideynlərinə daha

Azərbaycanda uşaq ombudsmanı təsisatının yaradılmamasının səbəbi

3 milyon uşağın bir ombudsmanı olacaqmı; dünya praktikası nə deyir?..

çox hansı sualı verdiyi də önəmlidir. Bugünkü internet heç də uşağın bütün suallarına cavab verməyə hazır deyil.

3. Pornoqrafiya ilə mübarizə aparmaq.

Ombudsmanın vəzifələri arasında pornoqrafiya elementləri olan film, cizgi film və ya kitabların uşaqların əlinə keçməməsidir. Rusiya ombudsmanı bu məsələ ilə bağlı hətta prokurorluğa da dəfələri müraciət edib.

4. Uşaqlara qarşı zorakılıq təbiiq edən internatları yoxlamaq.

Uşaq hüquqlarının ən çox pozulduğu məkan olaraq internatlar, uşaq evlərinin adı çəkilir. Rusiyada uşaq ombudsmanı problemin qarşısının alınması üçün sözügedən yerlərdə uşaqlara qarşı fiziki və cinsi istismarın köklərini araşdırır. Bu günə qədər internatlarda seksual zorakılığa məruz qalan çoxlu sayda uşaqlar olub ki, məhz uşaq ombudsmanının məsələyə müdaxiləsi, prokurorluq orqanlarına müraciəti nəticəsində günahkarlar cəzalandırılıb.

5. Ən yaxşı uşaq filmi üçün mükafat

Rusiyada uşaq filmləri üçün mükafatların olmaması da uşaqların hüquqlarının pozulması kimi qiymətləndirilir.

6. 3 yaşa qədər uşaqlar üçün dövlət daye institutu yaratmaq.

Uşaq ombudsmanının daha bir funksiyası isə sertifikatlı dövlət dayələri yetişdirən institutların yaradılmasıdır. Bu dayələr xüsusi biliklərə və sertifikata malik olacaq. Hazırkı daye isə daha sağlam bir nəslin yetişməsinin başlanğıcı deməkdir. Bunun ən üstün cəhəti isə odur ki, valideynlər dövlət dayələrinə hər hansı vəsait ödəməyəcəklər. Bu layihə təkəcə valideynlərə yardım yox, eyni zamanda yeni iş yerlərinin açılması de-

məkdir.

7. İkinci valideynin razılığı olmadan uşağın ölkədən çıxmasının qarşısını almaq.

Daha bir layihə isə uşaqların ölkədən çıxarılmasındakı boşluqların həll edilməsidir. Bunun üçün qanunların daha da sərtləşdirilməsi təkliflər sırasındadır. Uşaq ombudsmanı hesab edir ki, ölkədən çıxış üçün ikinci valideynin razılığı məsələsi onların döyüş bölgələrinə aparılması kimi neqativ halların qarşısını alacaq. Bundan başqa, ailə üzvlərindən birinin uşaq qaçırmasına qarşı cinayət işinin açılması da təkliflər sırasındadır.

8. Pedofillərin araşdırılması.

Pedofillərin kimliyinin təsbit edilib, xüsusi bir siyahı şəklində müvafiq iş yerlərinə təqdim edilməsi də uşaq ombudsmanının vəzifələri sırasındadır. Belə ki, xüsusən uşaqların çox olduğu məkanlarda (məktəb, bağça, kurslar, idman zalları) bu şəxslərin qəti şəkildə işə götürülməsinin qarşısı alınmalıdır.

Bu, yaxın Rusiya təcrübəsidir. Azərbaycanda isə ombudsman təsisatında hazırlanmış "Uşaq Hüquqları Konvensiyası" adlı kitabça və "Uşaq hüquqları üzrə pilləli tədrisə bağlı seçilmiş mövzular" adlı dərs vəsaitindən, digər hüquqi nəşrlərdən və plakatlardan tədris prosesində istifadə edilir.

Əvvəllər İsveçdə xüsusi-ləşmiş uşaq ombudsmanları var idi. Amma daha sonra bu işlərin bir ombudsman tərəfindən həyata keçirilməsinin daha səmərəli olduğunu düşünənlər mərkəzləşdirilmiş ombudsman təsisatına üstünlük

verdiklər. Çünki bəzən bir hüququn pozulma səbəbi digər hüquqların pozulması ilə qarşılıqlı əlaqədə olur. Ona görə də uşaq ombudsmanları digər sahələrə müdaxilə edə bilmirlər. Bu gün Azərbaycan ombudsmanının malik olduğu səlahiyyətlər uşaq hüquqlarının daha səmərəli müdafiəsinə imkan verir.

Azərbaycanda uşaq hüquqları üzrə ombudsmanın yaradılması ideyası 2005-ci ildə meydana çıxıb. Həmin il bu təklifi Uşaq Hüquqları üzrə QHT Alyansı irəli sürüb. Həmin ildən də Alyans bu ideyaya ictimai vəkillik edir. 2005-ci ildə ombudsmanın yaradılması ilə bağlı hətta 45 təşkilat tərəfindən Azərbaycan prezidentinə müraciət də edilib. Azərbaycanda Uşaq Hüquqları üzrə Ombudsmanın təsis edilməsi ilə bağlı təklif BMT-nin Uşaq hüquqları üzrə Komitəsinə göndərilən alternativ hesabatda da salınıb. 2006-cı ildə BMT-nin Uşaq Hüquqları Komitəsi Azərbaycanda uşaq hüquqları üzrə Ombudsmanın, yaxud Ombudsman Aparatının nəzdində xüsusi qurumun yaradılması tövsiyə edilib. Həmin dövrdən başlayaraq Alyans ombudsmanının yaradılması üçün müraciətlər edib. Bu təklif Alyansın 2009-cu ildə hazırladığı növbəti alternativ hesabatda da daxil edilib.

Statistikaya əsasən, Azərbaycanda uşaqların sayı 3 milyona yaxındır. Ölkədə polis işlərinin bir ombudsman tərəfindən həyata keçirilməsinin daha səmərəli olduğunu düşünənlər mərkəzləşdirilmiş ombudsman təsisatına üstünlük

də 50-dək uşaq saxlanılır. 13 minə yaxın uşaq internat məktəblərindədir. Azərbaycanda 50 minə yaxın uşaq əlildir. Təxminən 200 minə yaxın uşaq isə qaçqın və məcburi köçkün vəziyyətindədir. Zorakılığa məruz qalan uşaqların sayı isə məlum deyil. Azərbaycanda 11 faiz yoxsul ailə var. Həmin ailələrdəki uşaqlar, onların problemləri, aztəminatlı ailələr... Bu sayda uşağın hüquqlarının müdafiəsi, eləcə də onlara qarşı baş verən hüquq pozuntularının aradan qaldırılması ilə müstəqil bir qurum məşğul olmalıdır.

Uşaq Ombudsmanı təsisatının Ombudsman Aparatı-

nın nəzdində ayrıca qurum kimi yaradılması üçün bu, parlament tərəfindən təsdiq edilməlidir. Ombudsman haqqında konstitusiyaya qanununa əlavə edilməlidir ki, Azərbaycanda Uşaq Hüquqları üzrə müvəkkil fəaliyyət göstərməlidir. Həmin müvəkkil birbaşa uşaq hüquqları sahəsinə məsul olmalıdır. 1998-ci ildə qəbul edilmiş "Uşaq hüquqları haqqında" Qanuna da əlavə edilməlidir ki, Azərbaycanda uşaq ombudsmanı təsis edilsin və ombudsman uşaqların pozulmuş hüquqlarının bərpası ilə məşğul olsun.

□ Sevinc TELMANQIZI, "Yeni Müsavat"

Gəncədə maskalı şəxslər evə basqın edib

Gəncə şəhərində maskalı şəxslər evə basqın edib.

"Report"un Qərb mərkəzinin məlumatına görə, hadisə şəhərin "Mahrasa bağı" yaşayış massivində, Mikayıl Müşfiq küçəsində qeydə alınıb.

Belə ki, iki maskalı şəxs həmin ünvanda yerləşən fərdi evə basqın edərək onun sahibi Samir Müstafayevdən pul tələb ediblər və müəyyən məbləğ aldıqdan sonra hadisə yerindən qaçıblar.

Hadisə ilə bağlı polisə məlumat verilib, hər iki şəxsin müəyyənləşdirilməsi və saxlanılması istiqamətində əməliyyat-axtarış tədbirləri aparılır.

Qeyd edək ki, zərərçəkmişin Gəncə şəhərində fəaliyyət göstərən marketlərin birinin sahibi olduğu bildirilir.

Hacıqabulda 36 yaşlı kişi intihar edib

Hacıqabul rayon sakini intihar edib.

"Report"un Aran bürosu xəbər verir ki, hadisə rayonun Rəncbər kəndində qeydə alınıb. Kənd sakini, 1983-cü il təvəllüdü Abasov Rakif Mirzəxan oğlu yaşadığı evin həyətinəki yanmtikilidə özünü asaraq intihar edib.

Hadisənin səbəbi hələ ki məlum deyil.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Tərtərdə piyadanı vurub qaçan sürücü saxlanılıb

Tərtər rayonunda piyadanı vuraraq hadisə yerindən qaçan sürücü saxlanılıb.

Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən "Report"a verilən məlumata görə, mayın 1-də saat 22 radələrində Tərtər rayonunun Poladlı kəndi ərazisində müəyyən edilməmiş avtomobillə yolu keçən kənd sakini Məhər Hüseynov vurulub və nəticədə hadisə yerində ölüb.

Tərtər Rayon Polis Şöbəsi (RPS) əməkdaşlarının keçirdikləri təxirəsalınmaz əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində yol-nəqliyyat hadisəsinin "NAZ Lifan" markalı avtomobillə törədildiyi müəyyən edilib.

Piyadanın ölümü ilə nəticələnmiş yol qəzasını törədən hadisə yerindən yayınan həmin nəqliyyat vasitəsinin idarə edən Mamırlı kənd sakini Hüseyn Əhmədov polis əməkdaşları tərəfindən saxlanılıb.

Tərtər RPS-də araşdırma aparılır.

Elan

Əhmədov Qüdrət Hüseyn oğluna məxsus Ağdaş rayon Orta Ləki kəndində JN:1016 sayılı Dövlət Aktı itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Cümə söhbətləri

B ismilləh-Rahmən-Rahim!
Allaha həmd olsun ki, bizlərə yaşamaq, düşünmək, dərk etmək nemətləri nəşib edib. Allahdan istəyimiz budur ki, bizlərə bu nemətlərin şükrünü düzgün həyata keçirməyi nəşib etsin!

Allah bu kəslərə müjdə verir

İnsanın həyatında oyanması, ayılması üçün mühüm mövzulardan biri - eşitmək qabiliyyətini artırmaqdır. Eşidib, düşünüb və ən üstünü seçmək - insan həyatında böyük dəyişikliklərə yol açar. Allah Təala Qurani-Kərimin "Zümr" surəsinin 18-ci ayəsində bizə bu xüsusiyyətə malik olan insanlarla bağlı buyurur: "Sözlərə qulaq asıb, onların ən yaxşısına tabe olan kəslərə! Allahın hidayət etdiyi kəslər onlardır və onlardır əsil ağıl sahibləri!"

Öncəki ayədə işarə olunur ki, bu cür insanlara Allah Təalanın müjdəsi var. Allah Təalanın o bəndələrə müjdəsi var ki, onlar sözə qulaq asar, dinləməyi bacarar, müxtəlif sözləri, müxtəlif düşüncələri eşidərlər və onlar içərisindən ən üstünü, ən alisini seçər və onun dalınca gedərlər. Onlar bu prosesdə Allahın hidayəti, Allahın tofiqatı ilə bu işi görə bilirlər. Bu, beynabeynə işarədir. Beynabeynə odur ki, insanın hər bir əməlinin arxasında, Allahın, ona bu əməli yerinə yetirməyə verdiyi fiziki imkan durur. İnsan nəyisə etməyi iradə edə bilər. Amma bu əməl, yalnız o zaman material koordinat sisteminə reallaşar bilirdi ki, Allah Təala bu əməli yerinə yetirmək üçün lazım olan fiziki imkanlığı təmin etsin.

Yeter ki, istəsin...

İnsan öz niyyət və əməlinə görə cavabdehdir. Pis niyyətə və pis əmələ görə o, haqq-hesab dünyasında cavabdehlik daşıyacaq. Bu gün insana amorf və mistik gələ bilən hansısa kateqoriyalar, o cümlədən, İlahi ədalət mühakiməsinə məruz qalmaq perspektivi, əslində çox real və konkretidir. Yeter ki, insan bunlar barədə bir az düşünsün. Lənətlik İblis insanın qəlbinə vəsvəyə edərək, onun bu barədə düşüncəsini əngəlləyir, başını qatır, kiçiyi böyük, böyüyü isə kiçik göstərir...

Bu baxımdan, insanın qə-

Həqiqi ağıl sahibləri belə tanınılır

Hacı İlqar İBRAHİMOĞLU, ibrahimoglu@gmail.com
İlahiyyatçı-filosof, İçərişəhər Cümə məscidinin imam-camaatı

zuya çatır ki, insanın ağılı, düşüncəsi nə qədər önəmlidir.

Əvvəla, görsənən budur ki, inancımız insanlara, iman əhlinə, müsəlmanlara, möminlərə - hər bir kəsə çağırışdır ki, düşünməkdən öncə müxtəlif fikirləri eşitsinlər. Düşünmək üçün fikirlərə diqqət etmək, düşünmək üçün eşitmək lazımdır, qərar vermək üçün bilgi, məlumat lazımdır. O bəndələr ki, onlara müjdə verilir, onların xüsusiyyətlərindən biri budur ki, onların eşitməyə tutumları var. Onların dinləyib qəbul etmə tutumları var.

Bundan sonra tutumları var ki, düşünsünlər, qərar versinlər, ən yaxşısını tanısınlar və ən yaxşısını seçsinlər. Bu halda da onların Allaha bağlılıqları var, Allaha sığınarlar, özlərini tam sərbəst görməzlər, Allahın hidayəti ilə bu işi görməyin mümkünlüyünün fərqi olarlar.

Əsil ağıl sahibləri də o şəxslərdir ki, həm dinləyə bilirlər, həm düşünə bilirlər, bunun içərisində də ən üstünü seçib, ardınca gedə bilirlər.

Allahdan istəyimiz budur ki, bu cür halı bizlərə şamil etsin.

İslam müxtəlif fikirləri dinləməyə çağırış edir

Mübarək ayenin bir sıra önəmli təfsiri çalarlarına diqqət etmək faydalıdır. Əvvəla, burada sözü dinləmək dedikdə, hər bir söz, hər bir mövzu nəzərdə tutulur. Yeni hər bir sözü, hər bir fikri bu kəslər dinləyirlər. Yeni ayenin mənasından bəlli olur ki, müsəlman o kəsdür ki, müxtəlif fikirləri dinləyə bilir, müxtəlif düşüncələrlə, baxışlarla tanış olmaq qabiliyyətinə malikdir.

Bunun özü çox mühüm məsələdir. Elə bir dünyaya gə-

lib çatmışıq ki, insanlar digərlərinin fikirlərini eşitməkdən daha çox, özləri danışmağa, öz fikirlərini yürütməyə meyillidir. Müsəlmanın, möminin ciddi xüsusiyyətlərindən biri budur ki, müxtəlif fikirləri, müxtəlif düşüncələri eşitmək tutumuna malik olmalıdır.

Digər tərəfdən, məsələ müxtəlif fikirləri eşitməklə bitmir. Elə deyil ki, elə hər eşitdiyinin dalınca gedir. Eşidir, təhlil edir, araşdırır, meyarlarla ölçür - nəhayətdə ən üstünü müəyyən edir, qəbul edir və onun ardınca gedir.

Allahın insana verdiyi böyük potensial

Qurani-Kərim bizlərə bə-

lənəkdən daha çox, danışmağa meyillilirlər. Amma Allah bəndələrinin xüsusiyyətlərindən biri budur ki, onlar müxtəlif fikirləri, müxtəlif rəyləri nəzərdən keçirməyi, dinləməyi bacararlar.

Bu aya həm də onu göstərir ki, mübarək İslam dini müxtəlif rəy və fikirlərlə, onların ortaya qoyulması ilə müxalif deyil. Əslində Qurani-Kərimdə Allah Təala Öz bəndəsinə çağırış edir ki, o, müxtəlif fikirləri eşitsin, bunların içərisində ən alisini, ən üstünü qəbul etsin.

Digər nöqtə bundan ibarətdir ki, ağıl insan üçün daxili, batini bir höccətdir və kor-koranə təqlid inancımızda qəbul

olunmur. Ayədə bəyan olunur ki, Allah bəndələri müxtəlif fikirləri eşidərlər, eşidəndən sonra kor-koranə hər hansı sözün ardınca getməzlər, təhlil edirlər, bunun içərisində ən yaxşısını qəbul edirlər, sonra onun ardınca gedərlər.

Ən üstünü seçmək məsuliyyətimiz var

Ən üstünü seçmək - Qurani-Kərimin çağırışıdır. Yeni bir möminin, bir müsəlmanın üzərində düşüncəli məsələlərdən biri budur ki, müxtəlif rəylərlə tanış olan zaman qərar düşünsün, təhlil etsin və ən üstünü seçsin. Deməli, yekun etibarilə bizim ən üstünü seçmək kimi bir məsuliyyətimiz var.

Təfsiri nöqtələrdən biri də budur ki, insanın seçmək, dəyərləndirmək tutumu yoxdursa, özünü sadəcə olaraq müxtəlif fikirləri eşitmək burulğanının içərisinə atmamalıdır. Yeni insan müxtəlif fikirlər, mövzular eşidirsə, bunun yanında tutumu olmalıdır ki, bunları təhlil edə bilsin və içərisində ən üstünü seçsin. Əgər bir insanın əqli tutumu, lazımı potensialı olmasa ki, aldığı mövzuların içərisində təhlil edib ən üstünü seçə bilsin, insanın öz-özlüyündə müxtəlif mövzuları dinləməsi, müxtəlif məlumatlar alınması həttə zərərli ola bilər.

Əgər insanın təhlilə, analizə, onların içərisində ən yaxşısını seçməyə tutumu varsa, o zaman sözləri dinləmənin dəyəri meydana çıxır. Bəzən olur ki bir uşağın təhlil etməyə, seçməyə tutumu yoxdur, amma eşidib bir şeylərin ardınca gedə bilər. Gərək insanda o tutum formalaşsın, daha sonra müxtəlif mövzularda bilgilənmənin ancaq xeyri ola bilər.

Yeterincə təhlili, analiz qabiliyyətləri olmayan insan emosional formada yaşam bəqərar edər, o, deyilənlərin təsiri altına düşə bilər. Çox fikir eşitmək bu insanda daha da böyük xaos yarada bilər. Deməli, eşitmənin o zaman dəyəri yuxarıdır ki, təhlil etmək qabiliyyəti yuxarı olsun və qərar vermək qabiliyyəti mümkün olsun.

Ayə demir ki, yaxşı ilə qənelənək, demir ki, eşidib yax-

şısını seçək. Ayə bəyan edir ki, müxtəlif fikirləri eşidək və onların içərisindən ən yaxşısını seçək. Quran bizlərə bir ali standart təyin edir. Buradan biz başa düşürük ki, Allah bəndəsi müxtəlif fikirləri eşidib və ən yaxşısını, ən alini seçib, onun arxasınca gedər.

Qurani-Kərim bizə çağırış edir ki, aşağı standartlarla özünüzü qəneləndirməyin və ən alisini seçməyə qədr çalışsın.

Allah insanı o zaman doğru yola hidayət edir ki...

İlahi tofiqat olmasa, bizlər bu işi görə bilmərik. İnsan seçəndir, iradəvi varlıqdır, düşüncədir, amma bütün bunlar Allahın tofiqatı ilə baş verir. Bunun özü Allahın böyük lütfü, böyük inayətidir ki, bizlər eşidə bilirik, təhlil edə bilirik, qərar verə bilirik, seçə bilirik, ən üstünü müəyyən edə bilirik. Bunlar - Allahın böyük tofiqatlarıdır.

Allah bir insanı o zaman doğru yola hidayət edir ki, insan bir mövzu ilə bağlı hərtərəfli məlumatlı olsun. Qərar vermək üçün, bir mövzuda ən alisini seçmək üçün hərtərəfli məlumata sahib olmaq, hər cür fikirlərlə tanış olmaq zəruridir. O halda Allahın hidayəti bəndəyə aid ola bilər və insan alini seçə bilər. Yeni Allahın hidayəti üçün gərək zəmin yaransın, insan müxtəlif düşüncə və fikirlərlə tanış olsun, təhlil etməyə də tutumu olsun, bu halda Allah inayət edər ki, insan ən ali seçim edər.

İslamın nəzəri budur ki, bir insan gözüyümü, qulağı qapalı halda bir şeyləri qəbul edərsə, dinimiz bunu əqli bir iş bilmir, həqiqi ağıl sahiblərinin işi kimi qəbul etmir. İslamın çağırışı budur ki, şüurlu, dərkli, seçimli qərarlar olsun. Bütün rəylərlə tanış olub ən alisini seçərkən, ən aqah və ən şüurlu seçim etdikdə Allahın hidayəti insana aid olar.

Allah Təala o kəslərə müjdə verir ki, onlar sözləri eşidərlər, onların içərisində ən üstünü seçərlər, qərar verərlər, onun dalınca gedərlər, Allah da bu işdə onlara inayət edər. Həqiqi ağıl sahibləri də onlardır.

Bütün mövzularda biz bu məsələni aid edə bilirik. Təəssüf ki, bu gün dünyanın təhlilə, düşüncə ilə, müxtəlif rəylərlə işi yoxdur, hər tərəf öz fikrini, düşüncəsini təlqin etməyə, yeritməyə çalışır. Amma İslam bütün bəşəriyyəti, insanları buna çağırır. Müsəlmanlar özləri Qurani-Kərimin bu standartı səviyyəsinə yüksəlsələr, böyük yüksəlişə çatmış olarlar.

Allah Təala nəşib etsin ki, bizlər düşünənlərdən, eşidənlərdən, doğruyu seçənlərdən, Allahın hidayətindən bəhrə apararlardan və nəticə etibarilə həqiqi ağıl sahiblərindən olaq.

Allahım, aqibətərimizi xeyirli et!

Allahım, bizlərə düşünmə, eşitmə, təhlil etmə, alini seçmə bacarıqlarını inayət et!

Allahım, seçimlər zamanı bizlərə Öz xüsusi inayətini nəşib et! Amin!

MUSAVAT

Son səhifə

N 95 (7265) 3 may 2019

İnsan xəstələnirsə, musiqiyə qulaq asır

Yeni aparılmış tədqiqatın nəticələrinə görə, əfsanəvi

“Queen” qrupunun “Bohemian Rhapsody” mahnısına qulaq asan hər kəsin əhvalı və səhhəti yaxşılaşmağa doğru dəyişir. Yeni sorğu əsasında məlum olub ki, xəstəlik və depressiya zamanı keyfiyyətli musiqiyə qulaq asan insanların 90 faizində əhval yüksəlir. İnsanların 80 faizi isə bildirib ki, onlar xəstə və əzgin vaxtlarında musiqi dinləyərkən vəziyyətləri düzəlir. Xəstə olan insanların əksəriyyəti “Queen” Britaniya rok qrupuna məxsus “Bohemian Rhapsody” ifasına üstünlük verir. Altı dəqiqəlik mahnı 1975-ci ildə qrupun solisti Freddi Merkuri tərəfindən yazılıb. Xəstə insanların əhvalını qaldıran ikinci musiqi isə İsveçin “ABBA” qrupuna məxsus “Dancing Queen” mahnısı olub. Üçüncü yerdə isə Farel Uilyamsın “Happy” mahnısı gəlir.

İnsanların 70 faizi xəstəlik zamanı mahnıya qulaq asmaq istəyir. 36 faizi isə sağalmağa üçün musiqidən çox, səssiz qulaq asmağa üstünlük verir. Sorğuda 1000 nəfər insan iştirak edib. Sorğu BBC radio stansiyasının illik layihəsi çərçivəsində baş tutub.

Ayını öldürdü, ayı da onu reanimasiyaya saldı

Amerikada ovçu ayını vurandan sonra reanimasiyaya düşüb. Buna səbəb yaralı ayının ona hücum etməsi olub. Anchorage “Daily News” nəşrinin yazdığına görə, insident Alyaska ştatında, Kartner gölü yaxınlığında baş verib. 28 yaşlı Vilyam McCormick və 19 yaşlı Zakeri Tennison ayı ovlamaq üçün meşəyə gediblər. Onlar otluğun içində ayını fərq edərək, ona güllə atıblar. Amma ölü ayının leşi otluğun içindən diyirlənərək Mak Kormikin üstünə düşüb. Onunla birgə də gəncin üstünə düşüb.

Tennison dərhal sputnik kommutatorunu yardımçı ilə xilas

seidiciləri çağırıb. Bəxtsiz ovçunu xilas etmək üçün yaxınlıqdakı hərbi hissədən yanğınsöndürənlər və həkimlər gəliblər. Makkormiki kritik vəziyyətdə xəstəxanaya

ya çatdırıblar, hazırda reanimasiyadadır. Xəbəri yayan media orqanı bu olayı “Ayı öz ölümünün intiqamını aldı” şəklində təqdim edib.

Yuxusu gəlməyənlər üçün çıxış yolu

Son zamanlar insanların yuxu problemini yoluna qoymaq üçün çoxlu sayda vasitələr tapılıb. Araşdırmaçılar elmi psixoloji jurnalda yayımlanan bir araşdırmada yatmadan əvvəl növbəti gün üçün görüləcək işlərin siyahısını hazırlamağın vacibliyini bildirib. Onların fikrincə, belə bir siyahı hazırlayanlar hazırlamayanlardan daha tez yata bilirlər. Baylor Universitetində baş tutan test 18-30 yaş arasındakı 57 nəfəri bir gecəliyə yuxu laboratoriyasında toplayıb. Planlaşdırdıqları vəzifələrini maddə işarələri və ya paraqraflardan istifadə edərək yazan qrup yazmayanlara görə orta hesabla doqquz dəqiqə daha tez yata bildi. Hətta daha spesifik siyahı hazırlayanlar daha sürətlə yuxuya getdi. Araşdırmaçılar sübut edib ki, məsuliyyətləri yazma aksiyası beyni insanın məsuliyyətlərindən xilas etmək üçün bir aksiya ola bilər. Bu, kiçik bir araşdırma olduğu üçün nəticələrinin dəqiqliyi də birmənalı deyil. Amma yataqda həddən artıq çox fırlananlar, yuxu problemi çəkənlər üçün bu təcrübə həyata keçirilə bilər.

Müştəri şikayət etdi, restoran sahibi onu döydü

Avstraliyanın cənubundakı Bad Schallerbach qəsəbəsindəki bir restoran sahibi sifarişlərinin səhv gəlməsinə şikayətlənən müştərilərə hücum edərək, onların üstünə yemək atıb. Polis 56 yaşındakı restoran sahibindən şikayətçi olan müştərilərin adlarını açıqlamadı. Müştərilərdən biri “Həyatımda belə bir şey görmədim. Restoran sahibi sərəxoş kimi idi” dedi. Polisa görə, restoran sahibi biri macar, digəri alman olan iki müştərinin üzünə yemək atdı. Müştərilərdən biri polisə zəng edəcəyini deyərək, qaçmağa çalışıb. Restoran sahibi bu müştərinin saxlayaraq döyüb, yan masada oturan 4 nəfərlik ailə isə panikaya düşərək qaçıb. Hücum nəticəsində biri 43, digəri 71 yaşında iki nəfərin bədəni və üzlərində göyütlər yaranıb. Restoran sahibinin polis gəldikdən sonra da müştəriləri söyməyə davam etdiyini bildirilir.

QOÇ - Münasibətlər sisteminde diqqətli və ədalətli olun, ələlxusus da ailə müstəvisində. Əgər qarşınızda duran bu təqvimdə hər hansı mübahisəyə yol versəniz, bu, uzun müddət davam edəcək.

QOROSKOP (3 may) **Səbuhi Rəhimli**

BUGA - Gün ərzində əsas idarəetmə öz əlinizdə olacaq. Odur ki, qarşıya qoyduğunuz məqsədlərə yetişməkdə bir qədər ısrarlı olmağınız vacibdir. Hər şeydən öncə informasiya toplamağa çalışın.

ƏKİZLƏR - Bu gün xeyriyyəçi timsalında davranın. Hər hansı münaqişəni və ya düşmənçiliyi təsəvvürünüzə belə gətirməyin. Ünsiyyətdə olduğunuz insanları anlamağa çalışın. Yalan vəd verməyin.

XƏRÇƏNG - Günün ilk yarısında bacardığınız qədər diqqətli olun ki, hər hansı fiziki zədə almayasınız. Təxminən saat 15-dən sonra isə bir neçə hadisə sizi məmnun edəcək. Bu gün səfərə çıxmayın.

ŞİR - Ulduzlar gün ərzində yeniliklərlə rastlaşacağınızı proqnozlaşdırır. Bu səbəbdən gün ərzində bir an da boş dayanmamalısınız. Axşama doğru yaxın bildiyiniz kəslərə qonaq gedə bilərsiniz.

QIZ - Əsas gücünüzü fəaliyyətə yönəldin. Öz bacarıq və məsuliyyətinizlə hörmət qazanmağa çalışın. Şəxsi büdcənizdə artım etmək üçün apardığınız danışıqlarda maksimum ehtiyatlı olun.

TƏRƏZİ - Daima ünsiyyətdə olduğunuz doğma və yaxınlarınıza xüsusi qayğı göstərin. Çünki planetlərin bürcünüzdəki neqativ düzülüşü hər türlü mübahisədən qaçmağa əsas verir. İstirahət etməyə dəyər.

ƏQRƏB - Ailə-sevgi münasibətlərinə ədalətli mövqedən yanaşsınız, heç bir probleminiz olmayacaq. Fəaliyyət zəminində də olaylar xeyrinizə işləyəcək. Amma rəhbərliklə mübahisə yaratmayın.

OXATAN - Əsas gücünüzü maliyyə problemlərinin həllinə yönəldin. Bunun üçün bütün mümkün variantları gözəndən keçirin. Qarşınızda işlə bağlı yeniliklər də gözlənilir, amma səhhətinizi də qorumasınız.

OĞLAQ - Əgər təkbaşına hər hansı işin öhdəsindən gələ bilmirsinizsə, etibar etdiyiniz insanlarla məsləhətləşin. Ümumiyyətlə, bu gün kənardan deyilən tövsiyələrə daha ciddi yanaşın.

SUTÖKƏN - Ötən ay xeyli işləriniz yarımçıq qaldığından bütün gücünüzü onları başa çatdırmalısınız. Çünki bugünkü qədər şanslı olmayacaqsınız. Amma bütün qərarlarda ədalətə söykənməyə çalışın.

BALİQLAR - Hər şeyə loyallaşın, ənənəvi olmayan heç bir işə müdaxilə etməyin. Nəzərə alın ki, bu gün hər hansı risk uğursuzluqla nəticələne bilər. Siyasi proseslərdə isə “pərdə arxasına” keçin.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Təqaüdcü qarətçiləri çətilrə qovdu

Londonda təqaüdcü zinyət eşyaları mağazasına hücum etmək istəyən qarətçiləri çətilrə qovub. Bu haqda “Daily Mail” qəzeti xəbər verib. Altı cinayətkar yuvelir mağazasının qapısını balta və çəkilə qırmağa çalışıblar. Qonşuluqda yerləşən inşaatın işçiləri hadisədən xəbər tutan kimi ona müdaxilə etməyə çalışsalar da, cinayətkarlar daha cəld və zirək tərpəniliblər. Amma həmin anda binadan çıxan bir təqaüdcü qarətçiləri çətilrə vuraraq zərərsizləşdirməyə çalışıb. Bu da onları dayandırmayıb. Hadisəni qonşuluqda yerləşən bir restorandan çətkən insanlar isə onu daha sonra sosial şəbəkədə yayıblar və bu, qısa müddət ərzində çox sürətlə yayılıb.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABİROĞLU
Lisensiya N: B 114
SAYI: 3.190

“Yeni Musavat”ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, “Azərbaycan” nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.